

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler	Yayımlandığı Tarih	Sayı
05 – 22 Ekim 2010	23 Ekim 2010	461

İÇİNDEKİLER

- [6/10/2010 Tarih ve 974 Sayılı Anayasa Mahkemesine Üye Seçimine İlişkin Karar](#) (R.G. 9 Ekim 2010 – 27724)
- [13/10/2010 Tarih ve 976 Sayılı Anayasa Mahkemesine Üye Seçimine İlişkin Karar](#) (R.G. 15 Ekim 2010 – 27730)
- [Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Aynî Hak Edinimine İlişkin Yönetmelik](#) (R.G. 6 Ekim 2010 – 27721)
- [Hâkim ve Savcılara Dizüstü Bilgisayar Verilmesi Hakkında Yönetmelik](#) (R.G. 7 Ekim 2010 – 27722)
- [Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik](#) (R.G. 8 Ekim 2010 – 27723)
- [Adalet Bakanlığı Memur Sınav-Atama ve Nakil Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 9 Ekim 2010 – 27724)
- [Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 12 Ekim 2010 – 27727)
- [Deniz Kazalarının İncelenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 21 Ekim 2010 – 27736)
- [Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Yönetmeliği](#) (R.G. 6 Ekim 2010 – 27721)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/102, K: 2010/14 Sayılı Kararı](#) (R.G. 22 Ekim 2010 – 27737)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/50, K: 2010/84 Sayılı Kararı](#) (R.G. 22 Ekim 2010 – 27737)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2009/69, K: 2010/79 Sayılı Kararı](#) (R.G. 22 Ekim 2010 – 27737)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2009/29, K: 2010/66 Sayılı Kararı](#) (R.G. 22 Ekim 2010 – 27737)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/57, K: 2010/26 Sayılı Kararı](#) (R.G. 22 Ekim 2010 – 27737)
- [Yargıtay 13. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#) (R.G. 7 Ekim 2010 – 27722)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Atalay/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Volkan Şahin/Türkiye\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Milli Emlak Genel Tebliği \(Sıra No: 329\)](#)
(R.G. 9 Ekim 2010 – 27724)
- [Başbakanlık \(Gümrük Müsteşarlığı\)'tan Türkiye - Ab Katılım Öncesi Yardım Aracı \(IPA\) Çerçeve Anlaşmasına İlişkin Gümrük Genel Tebliği \(Seri No: 1\)](#)
(R.G. 15 Ekim 2010 – 27730)
- [Maliye Bakanlığında Tahsilat Genel Tebliği \(Seri: C Sıra No: 2\)](#)
(R.G. 21 Ekim 2010 – 27736)
- [Adalet Bakanlığında İlân](#)
(R.G. 8 Ekim 2010 – 27723)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlânı](#)
(R.G. 15 Ekim 2010 – 27730)
- [Adalet Bakanlığında 2 Adet İlân](#)
(R.G. 12 Ekim 2010 – 27727)
- [Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünden 1 Adet İlân](#)
(R.G. 18 Ekim 2010 – 27733)

 [İçindekilere dön](#)

TBMM Kararları

ANAYASA MAHKEMESİNE ÜYE SEÇİMİNE İLİŞKİN KARAR

Karar No. 974

Karar Tarihi: 6/10/2010

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 146 ncı ve geçici 18 inci maddeleri gereğince, Sayıştay Genel Kurulunca gösterilen 3 aday içerisinde Sayıştay üyesi Hicabi DURSUN, Genel Kurulun 6/10/2010 tarihli 3 üncü Birleşiminde yapılan seçim sonucunda Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiştir.

[R.G. 9 Ekim 2010 – 27724]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ANAYASA MAHKEMESİNE ÜYE SEÇİMİNE İLİŞKİN KARAR

Karar No. 976

Karar Tarihi: 13/10/2010

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 146 ncı ve geçici 18 inci maddeleri gereğince, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığınca bildirilen 3 aday içerisinde Av. Celal Mümtaz AKINCI, Genel Kurulun 13/10/2010 tarihli 6 ncı Birleşiminde yapılan seçim sonucunda Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiştir.

[R.G. 15 Ekim 2010 – 27730]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Bayındırlık ve İskân Bakanlığından:

YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLERİN TAŞINMAZ MÜLKİYETİ VE SINIRLI AYNÎ HAK EDİNİMİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynî hak edinimine ve kullanımına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

(2) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki kişiler ile yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşları tarafından Türkiye'de kurulan veya iştirak edilen tüzel kişiliğe sahip şirketler, şirkette yabancı ortak olmaması kaydıyla, Türk vatandaşlarının tabi olduğu hükümler çerçevesinde taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynî hak edinebilir ve kullanabilir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 36 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Askerî yasak bölge ve askerî güvenlik bölgesi: 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında yer alan kamulaştırma yapılmayan askerî yasak bölgelerini ve askerî güvenlik bölgelerini,

b) Kanun: 2644 sayılı Tapu Kanununu,

c) Komisyon: Valilik bünyesinde oluşturulan Komisyonu,

ç) Özel güvenlik bölgesi: 2565 sayılı Kanun kapsamında yer alan özel güvenlik bölgesini,

d) Sınırlı aynî hak: Tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar dışındaki sınırlı aynî hakları,

e) 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge: Yabancıların taşınmaz edinemeyecekleri ve izin alınmadıkça kiralayamayacakları bölgeleri,

f) Şirket: Yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketleri,

g) Taşınmaz mülkiyeti: Arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ile kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümlerin mülkiyetini,

ğ) Yabancı yatırımcı: Türkiye'de yeni şirket kuran ya da menkul kıymet borsaları dışında hisse edinimi veya menkul kıymet borsalarından en az %10 hisse oranı veya aynı oranda oy hakkı sağlayan edinimler yoluyla mevcut bir şirkete ortak olan yabancı ülke vatandaşlığına sahip gerçek kişiyi, yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiyi ve uluslararası kuruluşu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Başvuru, Taşınmazın Bulunduğu Bölgenin Belirlenmesi, Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Aynî Hak Edinimi, Kullanımı ve Tasfiyesi

Başvuru usûlü ve sürelerin başlangıcı

MADDE 4 – (1) Türkiye'de taşınmaz mülkiyeti edinmek isteyen şirketler, aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte taşınmazın bulunduğu yerdeki Valilik İl Plânlama ve Koordinasyon Müdürlüğüne başvururlar:

a) Başvuru dilekçesi,
b) Taşınmaza ilişkin tapu kayıt bilgileri ve koordinatlı çap örneği,
c) Taşınmaz mülkiyetinin veya taşınmaz üzerinde sınırlı aynî hak tesisinin, şirketin ana sözleşmesinde belirtilen ana faaliyet konularını yürütmek üzere talep edildiğine ve taşınmazın bu amaçla kullanılacağına ilişkin taahhütname (Ek-1) ile taahhütnameyi imzalayan şirket yetkilisine ait imza sirküleri,

ç) Şirketin taşınmaz tasarrufuna izinli olduğunu ve temsilcisini gösterir yetki belgesi,
d) Şirket hisselerinin borsada işlem görmemesi halinde, yabancı ortaklarının isimlerini veya unvanlarını, tabiiyetlerini ve ortaklık oranlarını içeren şirket merkezinin kayıtlı bulunduğu ticaret sicil memurluğundan son bir ay içinde alınan mevcut durumu gösteren belge,

e) Şirket hisselerinin borsada işlem görmesi halinde ise, borsada işlem gören hisselerden şirket sermayesinin %10'una veya daha fazlasına sahip yabancı ortaklar ile borsada işlem görmeyen hisselerine sahip olan yabancı ortakların isimlerini veya unvanlarını, tabiiyetlerini ve ortaklık oranlarını içeren, Merkezi Kayıt Kuruluşundan alınan mevcut durumu gösteren belge.

(2) Şirket ortakları arasında kendileri hakkındaki bilgilerin şirkete verilmemesini yazılı olarak talep eden yabancı yatırımcılar bulunması halinde, birinci fıkranın (e) bendindeki belge, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından talep tarihinden itibaren 5 gün içinde doğrudan Valiliğe gönderilir.

(3) Şirket hisselerinin borsada işlem görmemesi halinde, birinci fıkranın (ç) ve (d) bendinde yer alan bilgiler için tek belge düzenlenir.

(4) Şirketten, yukarıda yer verilen belgelerden başka belge istenmez.

(5) Yukarıda yer verilen belgelerin aslının ibrazı halinde, belge sûretleri Valilik tarafından onaylanarak aslı başvuru sahibine iade edilir.

(6) Başvuru talebinin sadece sınırlı aynî hak edinimine ilişkin olması durumunda birinci fıkranın (b) ve (d)/(e) bendindeki belgeler istenmez.

(7) Başvuru belgeleri iki nüsha olarak temin edilir. Ancak talebin aynı il sınırları içinde yer alan birden fazla taşınmaza ilişkin olması halinde, sadece birinci fıkranın (b) bendindeki belgelerin ve (c) bendinde yer alan taahhütnamenin, her bir taşınmaz için ayrı ayrı ibrazı gerekir; diğer belgelerin ayrı ayrı ibrazı gerekmez.

(8) Bizzat yapılan başvurular sırasında başvuru belgeleri incelenir, anında giderilebilecek eksiklikler ve yanlışlıklar, yazışmaya gerek kalmadan tamamlattırılır. Sonradan tespit edilen eksiklikler ve yanlışlıklar ise, şirkete yazılı olarak bildirilir. Bu Yönetmelik kapsamındaki işlemler, tüm belgelerin Valiliğe tam ve eksiksiz teslimi ile başlatılır.

(9) Başvuruların posta yoluyla yapılması mümkündür. Başvuru belgelerinin şahsen yetkili temsilci tarafından Valiliğe teslim edilmesi şartı aranmaz.

(10) Aynı şirket tarafından aynı Valiliğe ilk başvurudan itibaren bir yıl içinde yeni bir başvuru yapılması halinde belge içeriğinde bir değişiklik olmadığının yetkili temsilci tarafından beyan edilmesi kaydıyla, birinci fıkranın (c) bendinde yer alan imza sirküleri ve (ç) bendinde yazılı belge tekrar istenmez.

(11) Talebin ipotek tesisine yönelik olması halinde ise, başvuru, yalnızca birinci fıkranın (c) bendinde yazılı belgeler ile birlikte, taşınmazın bulunduğu yerdeki tapu sicil müdürlüğüne yapılır.

(12) Başvuru sürecine ve belgelerine ilişkin bilgiler, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün resmî internet sayfasında yayımlanır. Bu husus, Valilikler tarafından da kamuoyuna duyurulabilir.

(13) Bu Yönetmelikte yer verilen süreler, yazının görüş talep edilen kurumlara intikalinden itibaren başlar.

Taşınmazın bulunduğu bölgenin belirlenmesi

MADDE 5 – (1) Valilik, taşınmaz edinimi başvurusunun yapılmasını müteakip, taşınmaza ilişkin tapu kayıt bilgileri ve koordinatlı çap örneğini Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklara göndererek, taşınmazın askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi veya 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge içinde kalıp kalmadığını, on beş gün içinde bildirmesini talep eder. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde söz konusu taşınmazın belirtilen alanlar içerisinde olmadığına hükmedilerek işlem yapılır.

(2) Askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi veya 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge içinde kalan mevcut taşınmazlara ilişkin olarak Genelkurmay Başkanlığı tarafından Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanlığa gönderilen kesin koordinat değerleri ile belirlenen alanlar haricinde kalan yerler için birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) Valilik, taşınmazın özel güvenlik bölgesi içinde kalıp kalmadığını, il emniyet müdürlüğünden veya il jandarma komutanlığından on beş gün içinde bildirmesini talep eder. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde söz konusu taşınmazın özel güvenlik bölgesi içerisinde olmadığına hükmedilerek işlem yapılır.

Askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi veya 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölgede taşınmaz mülkiyeti edinimi

MADDE 6 – (1) Taşınmazın askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi veya 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge içinde kalması halinde Valilik, diğer başvuru belgelerinin birer sûtretini Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklara göndererek, mülkiyet edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olup olmadığını, on beş gün içinde bildirmesini talep eder. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde mülkiyet edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olduğuna hükmedilerek işlem yapılır.

(2) Başvuru sonucunun olumlu olması veya olumlu sayılması halinde, tescil işleminin yapılması için Valilik tarafından şirkete ve tapu sicil müdürlüğüne yazılı bilgi verilir. Talep halinde, ilgili yazı, şirket yetkilisine elden teslim edilir.

(3) Tescil talebi, yazılı bilginin şirkete ulaşmasından itibaren üç ay içinde yapılır. Bu sürenin aşılması halinde, taşınmaz edinimi başvurusu yenilenir.

(4) Başvuru sonucunun olumsuz olması halinde Valilik tarafından şirkete, işlemin gerekçesi, işleme karşı başvurulabilecek yargı yolu ve süresi bildirilir.

Özel güvenlik bölgesinde taşınmaz mülkiyeti edinimi

MADDE 7 – (1) Taşınmazın özel güvenlik bölgesi içinde kalması halinde, taşınmaz mülkiyeti edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olup olmadığı Komisyon

tarafından beş gün içinde değerlendirilir. Bu süre içinde değerlendirme yapılmadığı takdirde mülkiyet edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olduğuna hükmedilerek işlem yapılır.

(2) Başvuru sonucunun olumlu olması veya olumlu sayılması halinde, tescil işleminin yapılması için Valilik tarafından şirkete ve tapu sicil müdürlüğüne yazılı bilgi verilir. Talep halinde ilgili yazı, şirket yetkilisine elden teslim edilir.

(3) Tescil talebi, yazılı bilginin şirkete ulaşmasından itibaren üç ay içinde yapılır. Bu sürenin aşılması halinde, taşınmaz edinimi başvurusu yenilenir.

(4) Başvuru sonucunun olumsuz olması halinde Valilik tarafından şirkete, işlemin gerekçesi, işleme karşı başvurulabilecek yargı yolu ve süresi bildirilir.

Askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi, 2565 sayılı Kanununun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge veya özel güvenlik bölgesi dışında kalan alanlarda taşınmaz mülkiyeti edinimi

MADDE 8 – (1) Edinilmek istenen taşınmazın askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi, 2565 sayılı Kanununun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge veya özel güvenlik bölgesi dışında kaldığının tespit edilmesi halinde, tescil işleminin yapılması için Valilik tarafından şirkete ve tapu sicil müdürlüğüne yazılı bilgi verilir. Talep halinde ilgili yazı, şirket yetkilisine elden teslim edilir.

(2) Tescil talebi, yazılı bilginin şirkete ulaşmasından itibaren üç ay içinde yapılır. Bu sürenin aşılması halinde, taşınmaz edinimi başvurusu yenilenir.

Sınırlı aynî hak edinimi

MADDE 9 – (1) Sınırlı aynî hak edinimi başvurularında tescil işleminin yapılması için, Valilik tarafından şirkete ve tapu sicil müdürlüğüne yazılı bilgi verilir. Talep halinde ilgili yazı, şirket yetkilisine elden teslim edilir.

(2) Tescil talebi, yazılı bilginin şirkete ulaşmasından itibaren üç ay içinde yapılır. Bu sürenin aşılması halinde, sınırlı aynî hak edinimi başvurusu yenilenir.

(3) İpotek tesisinin söz konusu olması halinde ise talep, Valiliğe başvurulmaksızın doğrudan taşınmazın bulunduğu yerdeki tapu sicil müdürlüğüne yapılır.

Komisyonun çalışma usûl ve esasları

MADDE 10 – (1) Komisyon, Valinin veya görevlendireceği Vali yardımcısının başkanlığında faaliyet gösterir.

(2) Bu Yönetmeliğin 7, 11 ve 12 nci maddelerinin uygulanması kapsamında Komisyon, ilgili il emniyet müdürlüğünün, garnizon komutanlığının ve/veya jandarma komutanlığının yetkili temsilcilerinden; 13 üncü maddenin uygulanması kapsamında ise, sanayi ve ticaret il müdürlüğü ile defterdarlığın yetkili temsilcilerinden oluşur. Komisyon başkanı, gerekli gördüğü diğer birim yetkililerini Komisyon toplantılarına çağırabilir. Taşınmaz edinimine ve kullanımın ana sözleşmede belirtilen faaliyet konusuna uygun olup olmadığına, Komisyon daimi üyelerinin salt çoğunluğu ile karar verilir.

(3) Komisyonun sekreteryaya hizmetleri, Valilik İl Plânlama ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından yürütülür.

(4) Komisyon, taşınmaz edinimi talebi olması halinde, ayda en az iki defa toplanır.

(5) Komisyon kararları, karar defterine işlenir ve Komisyon üyelerince imzalanarak Valiliğe bildirilir.

Yerli sermayeli şirketlerin yabancı sermayeli hale gelmesi

MADDE 11 – (1) Yerli sermayeli şirketler, şirkete yabancı bir yatırımcının iştirak etmesi durumunda, hisse devirlerine ilişkin bilgileri 20/8/2003 tarihli ve 25205 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 5 inci maddesi çerçevesinde Hazine Müsteşarlığına bildirirler.

(2) Yabancı sermayeli hale geldiği, ilgili şirketler ve çeşitli kurumlar tarafından bildirilen şirketlere ilişkin bilgileri Hazine Müsteşarlığı, aylık olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne gönderir.

(3) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, söz konusu şirketlerin 12/11/2008 tarihli Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelik'in yürürlüğe girmesinden sonra sahip oldukları taşınmazlara ilişkin bilgileri valiliklere bildirir.

(4) Valilik, taşınmaza ilişkin tapu kayıt bilgileri ve koordinatlı çap örneğini taşınmazın bulunduğu yerdeki tapu ve kadastro müdürlüğünden temin etmesinin ardından Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklara göndererek, taşınmazın askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi veya 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge içinde kalıp kalmadığını, on beş gün içinde bildirmesini talep eder. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde söz konusu taşınmazın belirtilen alanlar içerisinde olmadığına hükmedilerek işlem yapılır.

(5) Valilik, taşınmazın özel güvenlik bölgesi içinde kalıp kalmadığını ise, il emniyet müdürlüğünden veya il jandarma komutanlığından on beş gün içinde bildirmesini talep eder. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde söz konusu taşınmazın özel güvenlik bölgesi içerisinde olmadığına hükmedilerek işlem yapılır.

(6) Taşınmazın askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi, 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge veya özel güvenlik bölgesi dışında kaldığının tespit edilmesi halinde, şirketle irtibata geçilerek 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan belgelerin ibraz edilmesi şirketten yazılı olarak talep edilir.

(7) Taşınmazın askerî yasak bölge, askerî güvenlik bölgesi, 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölge veya özel güvenlik bölgesi içinde kalması halinde, Valilik şirketle irtibata geçerek 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) ve (d)/(e) bentlerinde yer alan belgelerin iki nüsha olarak ibraz edilmesini şirketten yazılı olarak talep eder. Şirketin on beş gün içinde bu belgeleri temin etmesi zorunludur. Şirketin talebi ve haklı gerekçelerin varlığı halinde, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere on beş gün uzatılabilir.

(8) İlgili birimler durumu, ülke güvenliği yönünden, bu Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddelerinin birinci fıkralarında belirtilen sürelerde değerlendirir.

(9) Yapılan değerlendirme sonucunda, mülkiyet edinimi durumunun ülke güvenliğine aykırı olduğu kanaatine varılması halinde, bu durum Valilik tarafından şirkete yazılı olarak bildirilir. Şirketin, otuz gün içinde bildirim yazılı bir cevap vermesi zorunludur. Aksi takdirde şirket, bildirim içeriğini kabul etmiş sayılır. Valilik, şirketin cevabı ile birlikte konuyu Komisyona iletir. Yapılacak değerlendirmenin ardından Komisyon, mülkiyet edinim durumunu ülke güvenliğine uygun hale getirilmesi için şirkete kırkbeş günlük süre verebilir. Şirketin talebi ve haklı gerekçelerin varlığı halinde, bu süre bir defaya mahsus olmak ve altı ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

(10) İnceleme sonucunun olumsuz olması halinde Komisyon, bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin uygulanmasını teminen Valiliğe bildirimde bulunur.

(11) İnceleme sonuçları Valilik tarafından şirkete yazılı olarak bildirilir. Sonucun olumsuz olması halinde ise, şirkete işlemin gerekçesi, işleme karşı başvurulabilecek yargı yolu ve süresi bildirilir. Talep halinde ilgili yazı, şirket yetkilisine elden teslim edilir.

Askerî yasak bölgede, askerî güvenlik bölgesinde ve 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölgede taşınmaz mülkiyeti edinen şirketlerin ortaklık yapısının değişmesi

MADDE 12 – (1) Askerî yasak bölgede, askerî güvenlik bölgesinde ve 2565 sayılı Kanunun 28 inci maddesi çerçevesinde belirlenen bölgede taşınmaz mülkiyeti edinimi uygun görülen yabancı sermayeli şirketlere ilişkin bilgiler ve taşınmazın bulunduğu iller Genelkurmay Başkanlığınca Hazine Müsteşarlığına bildirilir.

(2) Yabancı sermayeli şirketler, şirket ortakları dışındaki herhangi bir yabancı yatırımcıya yaptıkları hisse devirlerine ilişkin bilgileri Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 5 inci maddesi çerçevesinde Hazine Müsteşarlığına bildirirler.

(3) Hazine Müsteşarlığı, bu şirketlere yeni yabancı ortak iştirakinin gerçekleştiğinin ilgili şirketler ve çeşitli kurumlar tarafından kendisine bildirilmesi halinde, şirketlere ilişkin bilgileri Genelkurmay Başkanlığına iletir.

(4) Genelkurmay Başkanlığının yapacağı değerlendirme sonucunda gerek duyulması halinde Valilik, şirketle irtibata geçerek, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) veya (e) bendinde yer alan belgenin ibraz edilmesini şirketten yazılı olarak talep eder. Şirketin on beş gün içinde bu belgeyi temin etmesi zorunludur. Şirketin talebi ve haklı gerekçelerin varlığı halinde, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere on beş gün uzatılabilir.

(5) Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklar, taşınmaz mülkiyeti edinim durumunu, ülke güvenliği yönünden, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen sürede değerlendirir. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde mülkiyet edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olduğuna hükmedilerek işlem yapılır.

(6) Yapılan değerlendirme sonucunda, mülkiyet edinimi durumunun ülke güvenliğine aykırı olduğu kanaatine varılması halinde, bu durum Valilik tarafından şirkete yazılı olarak bildirilir. Şirketin, otuz gün içinde bildirim yazılı bir cevap vermesi zorunludur. Aksi takdirde şirket, bildirim içeriğini kabul etmiş sayılır. Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklar, şirketin cevabı ile birlikte konuyu, Komisyona iletmek üzere Valiliğe iletir. Yapılacak değerlendirmenin ardından Komisyon, mülkiyet edinim durumunun ülke güvenliğine uygun hale getirilmesi için şirkete kırk beş günlük süre verebilir. Şirketin talebi ve haklı gerekçelerin varlığı halinde, bu süre bir defaya mahsus olmak ve altı ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

(7) İnceleme sonucunun olumsuz olması halinde Komisyon, bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesi gereğince Valiliğe bildirimde bulunur.

(8) İnceleme sonuçları Valilik tarafından şirkete yazılı olarak bildirilir. Sonucun olumsuz olması halinde ise, şirkete işlemin gerekçesi, işleme karşı başvurulabilecek yargı yolu ve süresi bildirilir. Talep halinde ilgili yazı, şirket yetkilisine elden teslim edilir.

Edinilen taşınmazların kullanımı

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında edinilen taşınmazların veya sınırlı aynî hakların, şirketin ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konuları çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı, Komisyon tarafından değerlendirilir. Değerlendirme süreci, re'sen ya da kişi veya kuruluşların yazılı başvuruları üzerine başlatılabilir.

(2) İpotek hakkı sahibi şirketler, birinci fıkrada belirtilen değerlendirme sürecine tabi değildir.

(3) Edinilen taşınmaz veya sınırlı aynî hakların, şirketin ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konuları çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı, Valinin veya görevlendireceği Vali yardımcısının başkanlığında toplanan, sanayi ve ticaret il müdürlüğü ile defterdarlığın yetkili temsilcilerinden oluşan Komisyon tarafından değerlendirilir.

(4) Kullanımın değerlendirmesi kapsamında Komisyon, şirketin faal durumda olup olmadığını ve şirketin mevcut veya ilerde gerçekleştirilmesi öngörülen faaliyetlerini dikkate alır. Komisyon, ilgili kurum ve kuruluşlardan taşınmazın kullanımına ilişkin ihtiyaç duyulacak bilgi ve belge isteyebilir.

(5) Kullanımın değerlendirmesi kapsamında öncelikle dosya üzerinde inceleme başlatılır. Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda gerekli görülmesi halinde yerinde inceleme de yapılabilir.

(6) Yapılan inceleme sonucunda taşınmazın veya sınırlı aynî hakkın, bu madde hükümlerine aykırı kullanıldığının değerlendirilmesi halinde, bu durum yazılı olarak şirkete

bildirilir. Şirketin otuz gün içinde bildirim yazılı bir cevap vermesi zorunludur. Aksi takdirde şirket, bildirim içeriğini kabul etmiş sayılır.

(7) Komisyon tarafından, ana sözleşmede belirtilen faaliyet konusuna aykırı kullanımın tespiti halinde kullanımın ana sözleşmede belirtilen faaliyet konusuna uygun hale getirilmesi için şirkete bir defaya mahsus olmak üzere altı aylık süre tanınabilir.

(8) Yapılacak değerlendirmenin olumsuz olması halinde Komisyon, bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesi gereğince Valiliğe bildirimde bulunur.

(9) Valilik, incelemenin sonuçları hakkında şirkete ve varsa ihbarda bulunan kişiye veya kuruluşa yazılı olarak bilgi verir. Sonucun olumsuz olması halinde ise, şirkete işlemin gerekçesi, işleme karşı başvurulabilecek yargı yolu ve süresi bildirilir.

Taşınmazın tasfiyesi

MADDE 14 – (1) Taşınmaz veya sınırlı aynî hakların, Kanun ve Yönetmelik hükümlerine aykırı biçimde edinildiğinin veya kullanıldığının tespit edilmesi halinde, edinilen taşınmaz veya sınırlı aynî hakların tasfiye işlemlerine başlanması hususu, şirketin aykırı edinim veya kullanımının tespiti ve değerlendirmesine ilişkin belgeler ile malik ve hak sahibi şirketin unvanı ve tebligata esas adresini gösteren belgeler ve ilgili taşınmazlar ile sınırlı aynî hakların tapu kayıt bilgilerini gösteren belgelerin onaylı örnekleri eklenerek, Valilik tarafından Maliye Bakanlığına bildirilir.

(2) Maliye Bakanlığı, taşınmaz maliki veya sınırlı aynî hak sahibi şirkete, taşınmazın veya sınırlı aynî hakkın altı ay içinde tasfiye edilmesini yazılı olarak bildirir. Bu süre, haklı sebeplerin varlığı halinde, bir defaya mahsus olmak üzere altı aya kadar uzatılabilir. Şirketin, taşınmazı veya sınırlı aynî hakkı, Maliye Bakanlığınca verilen süre içinde tasfiye etmemesi halinde bunlar, Maliye Bakanlığı tarafından genel hükümlere göre tasfiye edilir ve tasfiye harcamaları düşüldükten sonra bedeli hak sahibi adına açılacak bir banka hesabına yatırılır. İşlemlerin sonucu hak sahibi ile ilgili Valiliğe yazılı olarak bildirilir.

Gerçeğe aykırı belge verilmesi veya beyanda bulunulması

MADDE 15 – (1) Gerçeğe aykırı belge verenler veya beyanda bulunanlar hakkında gerekli kanuni işlemin yapılması için 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve ilgili mevzuat gereğince ilgili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16 – (1) 12/11/2008 tarihli ve 27052 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Devam eden işlemler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlanılan ancak henüz sonuçlandırılmamış olan başvurular ve diğer işlemler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce edinilen taşınmazlar ve sınırlı aynî hakların değerlendirilmesi

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce edinilen taşınmazlar veya sınırlı aynî hakların şirketin ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konuları çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı, bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca değerlendirilir.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanı, İçişleri Bakanı, Bayındırlık ve İskan Bakanı ve Milli Savunma Bakanı müştereken yürütür.

Ek-1:

TAAHHÜTNAME
(YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLERİN TAŞINMAZ MÜLKİYETİ veya SINIRLI
AYNI HAK EDİNİMİ İÇİN)

Başvuru Numarası		
Başvuru Tarihi		
Şirket Bilgileri		
Şirket Unvanı		
Ticaret Sicil Numarası		
Vergi Numarası		

Yukarıda yazılı bilgilerin doğru olarak beyan ettiğimi, şirket ana sözleşmesinde belirtilen faaliyetleri gerçekleştirmek üzere.....İli,.....İlçesi,mahallesi/köyü,.....ada,.....parsel,yüzölçümü (m²)kayıtlı taşınmazın mülkiyetini/taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak tesisini talep ettiğimi ve bu çerçevede kullanacağımı, aksi takdirde Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelikte yer alan yaptırımların uygulanmasını kabul edeceğimi, beyan ve taahhüt ederim.

Tarih, Adı-Soyadı, İmza, Kaşe

[R.G. 6 Ekim 2010 – 27721]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

HÂKİM VE SAVCILARA DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR VERİLMESİ
HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, adli ve idari yargı hâkim ve savcıları ile Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay başkan ve üyelerine dizüstü bilgisayar verilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, adli ve idari yargı hâkim ve savcıları ile Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay başkan ve üyelerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 112 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- b) Başkan: Yüksek mahkeme başkanlıkları bünyesinde görev yapan ve kendi kanunları gereğince Başkanlığa seçilenleri,
- c) Hakim;
 - 1) Adli yargıda: Mahkeme başkan ve üyelerini, hâkimleri, Yargıtay tetkik hâkimleri ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan hâkimleri,
 - 2) İdari yargıda: Mahkeme başkan ve üyelerini, hâkimleri, Danıştay tetkik hâkimleri ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan hâkimleri,
- ç) Savcı;
 - 1) Adli yargıda: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekillerini, Yargıtay Cumhuriyet Savcılarını, il ve ilçe Cumhuriyet Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcı vekillerini, Cumhuriyet Savcılarını, Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan savcılarını,
 - 2) İdari yargıda: Danıştay Başsavcısı ve savcılarını ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan savcılarını,
- d) Üye: Yüksek mahkeme başkanlıkları bünyesinde görev yapan ve kendi kanunları gereğince üyeliğe seçilenleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Dizüstü Bilgisayarların Verilmesi, Geri Alınması ve Kullanıcıların Sorumluluğu

Dizüstü bilgisayarların verilmesi

MADDE 5 – (1) Hâkim ve savcılara görev yaptıkları kurumları tarafından, görevlerinde kullanmak üzere zatî demirbaş olarak bir adet dizüstü bilgisayar verilebilir.

(2) Verilen dizüstü bilgisayarlar, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre ilgililerine zimmetlenir.

(3) Dizüstü bilgisayarın kullanıcıya tesliminden itibaren en az 5 yıl geçtikten sonra, kurumları tarafından uygun görülmesi halinde, kullanıcılara aynı şartlarla yeniden bilgisayar verilebilir. Bu durumda önceki dizüstü bilgisayarlar, Taşınır Mal Yönetmeliğinin 27 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre ve olağan fire olarak değerlendirilmek suretiyle demirbaş kayıtlarından terkin edilerek kullanıcıya bırakılır.

Dizüstü bilgisayarların iadesi

MADDE 6 – (1) Dizüstü bilgisayarın kullanıcıya teslim tarihinden itibaren terkin işlemleri yapılmadan istifa eden, görevine son verilen veya meslekten ayrılanlara verilen dizüstü bilgisayarlar, bütün donanım ve aparatları ile birlikte sağlam olarak geri alınır. Eksik donanım ya da aparat olduğunda, bunların rayiç bedeli ilgiliden tahsil edilir.

(2) Dizüstü bilgisayarın kullanıcıya teslim tarihinden itibaren terkin işlemleri yapılmadan yüksek mahkeme üyeliğine seçilenlerden dizüstü bilgisayar ile aparat ve donanımları geri alınmaz. Yüksek mahkeme üyeliği haricindeki bir görevle başka bir kuruma geçenlerden ise geri alınır.

(3) Vefat ve emeklilik halinde süreye bakılmaksızın dizüstü bilgisayar geri alınmaz. Ancak ölüm halinde görevle ilgili gizlilik değeri taşıyan bilgi ve belge bulunabileceği göz önünde tutularak bu bilgi ve belgeler kurumları tarafından en kısa sürede silinir. Bu durumda önceki dizüstü bilgisayarlar, Taşınır Mal Yönetmeliğinin 27 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre ve olağan fire olarak değerlendirilmek suretiyle demirbaş kayıtlarından terkin edilerek kullanıcıya bırakılır.

(4) Hâkim ve savcılara görevlerinde kullanmak üzere verilen dizüstü bilgisayarlardan görevin fiilen ifasında kullanılmadığı tespit edilenler geri alınır.

Kullanıcının sorumluluğu

MADDE 7 – (1) Dizüstü bilgisayarın, kullanıcıya teslimi tarihinden terkin işlemi yapıncaya kadar bakım onarım ve idamesi ile bunlar için gerekli olan sarf malzemeleri ilgili kurum tarafından karşılanır.

(2) Dizüstü bilgisayarın kullanıcıya teslim tarihinden, terkin işlemi yapıncaya kadar kullanıcının kasıt, kusur, ihmal, tedbirsizlik veya dikkatsizliğinden kaynaklanmayan arıza ve hasarlar ilgili kurum tarafından giderilir ya da arıza ve hasarın niteliği dikkate alınarak kullanıcıya yeni bir dizüstü bilgisayar verilebilir. Yeni bir dizüstü bilgisayar verilmesi durumunda eski dizüstü bilgisayar geri alınır ve sağlam parçaları bakım ve onarım kapsamında değerlendirilir.

(3) Kullanıcının kasıt, kusur, ihmal, tedbirsizlik veya dikkatsizliğinden kaynaklanan arıza ve hasarlar kullanıcı tarafından giderilir. Ancak dizüstü bilgisayarın tamirinin mümkün ya da ekonomik olmaması durumunda, bu dizüstü bilgisayarın rayiç değeri kullanıcıdan tahsil edilir ve yeni bir dizüstü bilgisayar verilebilir.

(4) Bu madde kapsamında yeni bir dizüstü bilgisayar verilinceye kadar geçici olarak dizüstü bilgisayar verilebilir. Yeni dizüstü bilgisayar verildiğinde geçici olarak verilen dizüstü bilgisayar geri alınır.

(5) Demirbaştan terkin işlemi yapıldıktan sonra kullanıcıya bırakılan dizüstü bilgisayarın tamiri kurumları tarafından yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 9 – (1) 28/4/2007 tarihli ve 26506 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hâkim ve Savcılara Bilgisayar Verilmesi Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut kullanıcılar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce kullanıcılara verilen dizüstü bilgisayarlarla ilgili 3 yıl ile 5 yıllık sürenin hesaplanmasında bu Yönetmelik hükümleri uygulanır. Bu Yönetmelik yayınlanmadan önce emekli olanlardan iade alınan dizüstü bilgisayarlar açısından bu geçici madde uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Maliye Bakanlığı ve Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı ve ilgili kurum başkanları yürütür.

[R.G. 7 Ekim 2010 – 27722]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

BANKALARIN İZNE TABİ İŞLEMLERİ İLE DOLAYLI PAY

SAHİPLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

MADDE 1 – 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki beşinci, altıncı ve yedinci fıkralar eklenmiştir.

“(4) Bir bankanın hisselerinin 9/6/1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre icra dairesinden satın alınması durumunda yukarıdaki hükümler uygulanır.”

“(5) Yönetim kurulu, banka genel kurul toplantılarına katılanların üçüncü, yedinci ve sekizinci fıkrası hariç Kanunun 18 inci maddesinde öngörülen yükümlülükler çerçevesinde Kuruldan izin alınıp alınmadığının tespitini sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür.”

“(6) Kuruldan gerekli izinlerin alınmaması nedeniyle yetkili olmayan pay sahiplerinin banka genel kurullarında ortaklık hakkı kullandığının tespiti halinde, alınan kararların iptali için Kurum tarafından Kanunun 68 inci maddesi uyarınca yönetim kurulundan 29/6/1956 tarih ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili maddeleri çerçevesinde gerekli işlemlerin başlatılması istenir. Genel kurul kararının iptali için gerekli işlemlerin başlatılmaması halinde Kurum tarafından Kanunun 69 uncu maddesi uyarınca uygun görülecek tedbirler alınır. Ayrıca gerek bu durumda gerekse genel kurul kararının iptali için girişimde bulunulmasına karşın hisse devrinin Kurulca uygun görülmemesi halinde ilgili hisselerle ilişkin temettü hariç ortaklık hakları Kurumun bildirim üzerine Fon tarafından kullanılır. Fon, bu hisselerle ilgili olarak rüçhan hakkını kullanamaz.”

“(7) Halka açık olmayan bir bankanın sermayesinin yüzde on veya daha fazlasına sahip bir tüzel kişinin paylarının Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan oranlar dahilinde el değişmesi halinde ilgili bankanın bu paylara tekabül eden hisselerine ait temettü hariç ortaklık haklarının kullanılabilmesi için Kanunun 18 inci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca Kuruldan izin alınması zorunludur. Aksi halde ilgili bankanın genel kurulunda yetkili olmayan pay sahiplerinin oy kullandığı kabul edilir ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Borsadan edinilen paylar

MADDE 11/A – (1) Hisseleri borsada işlem gören bankaların hisselerinin Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında öngörülen oranlarda edinilmesi halinde, bu hisselerle bağlı temettü hariç ortaklık haklarının kullanılabilmesi için anılan fıkra uyarınca Kuruldan izin alınması zorunludur. Söz konusu oranların, bankaların borsa dışından elde edilen hisseleri de dahil olmak üzere borsada işlem gören hisselerin edinilmesi ile gerçekleşmesi halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Yönetim kuruluna veya denetim komitesine üye belirleme imtiyazı veren payların borsadan alınması halinde oy hakkını kullanma amacı bulunup bulunmadığına bakılmaksızın Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen iznin alınması zorunludur.

(3) Kanunun diğer hükümleri saklı kalmak kaydıyla, birinci ve ikinci fıkra hükümlerine uygun olarak alınması gereken izinleri almaksızın pay defterine kayıt yapılmış gibi temettü hariç ortaklık haklarını kullananlar hakkında Kanunun 147 nci maddesi uyarınca savunmaları alınarak işlem tesis edilir ve ilgili banka hakkında da 11 inci maddenin altıncı fıkrası uygulanır.

(4) Hisseleri borsada işlem gören ve bir bankanın sermayesinin yüzde on veya daha fazlasına sahip bir tüzel kişinin borsada işlem gören paylarının hakim ortağın değişmesine yol açacak oranlar dahilinde borsadan edinilmesi halinde ilgili bankanın bu paylara tekabül eden hisselerine ait temettü hariç ortaklık haklarının kullanılabilmesi için Kanunun 18 inci

maddesinin altıncı fıkrası uyarınca Kuruldan izin alınması zorunludur. Aksi halde ilgili bankanın genel kurulunda yetkili olmayan pay sahiplerinin oy kullandığı kabul edilir ve 11 inci maddenin altıncı fıkrası uygulanır. Ayrıca Kurul izni olmaksızın ilgili tüzel kişinin ortaklık paylarının edinilmesi halinde ilgili bankanın bu paylara tekabül eden hisselerine ait temettü hariç ortaklık hakları Kurumun bildiri üzerine Fon tarafından kullanılır. Fon bu hisselerle ilgili olarak rüçhan hakkını kullanamaz. İzin almadan payları edinenler hakkında da Kanunun 147 nci maddesi uyarınca savunmaları alınarak işlem tesis edilir. Hakim ortağın değişiminin, ilgili tüzel kişinin borsa dışından elde edilen hisseleri de dahil olmak üzere borsada işlem gören hisselerinin edinilmesi ile gerçekleşmesi halinde de bu fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Birinci, ikinci ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak izin başvurularında da 11 inci maddenin birinci ve ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

(6) Bu madde hükmünde yer aldığı şekilde edinilen hisselerin devredilmesi halinde de yukarıda yer alan hükümler uygulanır.”

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
1/11/2006		26333
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
1	24/7/2007	26592
2	5/4/2008	26838
3	5/8/2008	26958
4	23/1/2009	27119

[R.G. 8 Ekim 2010 – 27723]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığında:

ADALET BAKANLIĞI MEMUR SINAV-ATAMA VE NAKİL YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 10/7/2003 tarihli ve 25164 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Memur Sınav-Atama ve Nakil Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “merkezi sınav” ibaresi “yapılacak sınavın son başvuru” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının 5 inci bendinin (c) alt bendi, 6 ncı bendinin (a) alt bendi, 16 ncı bendinin (a) alt bendi ile 11 ve 15 inci bentleri aşağıdaki şekilde ve 8, 9, 12 ve 13 üncü bentlerinin (a) alt bentlerinde yer alan “ilköğretim okulu (ortaokul)” ibareleri “lise veya dengi okul” şeklinde değiştirilmiş; aynı fıkranın 6 ncı bendinin (c) alt bendinin sonuna aşağıdaki parantez içi ifade eklenmiş ve aynı fıkranın 16 ncı bendinin (c) ve (ç) alt bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“c) Yapılacak sınavın son başvuru tarihi itibarıyla 18 yaşını doldurmuş, merkezi sınav tarihi itibarıyla 30 yaşını bitirmemiş olmak,”

“a) Fakülte veya yüksek okulların bilgisayar bölümü, adalet yüksekokulu, meslek yüksekokullarının adalet bölümü, adalet ön lisans programı, adalet meslek lisesi veya diğer lise ve dengi okulların ticaret veya bilgisayar bölümlerinden mezun olmak,”

“a) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, iletişim, işletme, iktisadî ve idarî bilimler, eğitim, mesleki eğitim, teknik eğitim, eğitim bilimleri, fen edebiyat, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte veya yüksek okulların sosyoloji, psikoloji ve sosyal hizmetler bölümleri ile bunlara denkliği kabul edilen yabancı fakülte veya yüksek okulların adı geçen bölümlerinden mezun olmak,”

“11) Mühendis kadrolarına atanabilmek için, en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakültelerin ilgili bölümlerinden mezun olmak; tekniker kadrolarına atanabilmek için meslek yüksek okullarının ilgili bölümlerinden mezun olmak; teknisyen ve teknik ressam kadrolarına atanabilmek için de meslek liseleri veya teknik liselerin ilgili bölümlerinden mezun olmak,”

“15) Hizmetli kadrolarına atanabilmek için en az ilköğretim okulu (ortaokul) mezunu olmak; bekçi kadrolarına atanabilmek için en az lise veya dengi okul mezunu olmak,”

“(bu bende göre yapılacak uygulamalı sınavda başarılı sayılabilmek için; verilen metne sadık kalınıp kalınmadığı, yanlış yazılan kelime sayısı ile yazı içerisindeki kelime ve cümle tekrarları nedeniyle metnin anlam bütünlüğünün bozulup bozulmadığı göz önünde bulundurulur.)”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu kadrolara ilk defa atanacaklar merkezi sınava girip en az yetmiş puan alanlar arasından, adalet komisyonlarınca sözlü veya gerektiğinde uygulamalı ve sözlü sınav sonucuna göre seçilirler. Emanet memuru, tebligat memuru, infaz ve koruma memuru, zabıt kâtabi ve cezaevi kâtabi kadroları için seçim yapılırken hukuk fakültesi, adalet meslek yüksek okulu, yüksekokulların adalet programı ile adalet ön lisans programı mezunlarına öncelik tanınır.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gerekli görülen hâllerde Bakanlık tarafından da, Bakanlığın internet sitesinde veya Türkiye genelinde günlük yayınlanan tirajı en yüksek beş gazeteden birinde bir defa ilân yapılır.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 11** – Adaylar, bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak olan sözlü sınav ve gerektiğinde uygulamalı sınava, adalet komisyonu başkanlıklarından veya Bakanlık internet sitesinden temin edecekleri EK-1 Başvuru Formunu doldurup, öğrenim belgesi ve sınav sonuç belgesinin aslı veya bilgisayar çıktısı ya da komisyon başkanlığınca onaylı örneği ile birlikte en son başvuru günü mesai bitimine kadar ilgili adalet komisyonu başkanlığına veya mahalli Cumhuriyet başsavcılıklarına başvururlar.

Başvuru evrakı, masrafı ilgisinden alınmak suretiyle mahallî Cumhuriyet başsavcılıklarınca aynı gün acele posta servisi ile ilgili adalet komisyonu başkanlığına gönderilir.

Sözlü sınava katılmaya hak kazananlar ayrıca Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Formunu doldurarak adalet komisyonlarına teslim ederler.

Başvurular sınav ilânında belirlenecek usûl ve esaslara göre elektronik ortamda da yapılabilir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 14** – Zabıt kâtipliği, cezaevi kâtipliği ve daktilograf kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere sözlü sınava, merkezi sınavda alınan puanlar esas olmak kaydıyla, en yüksek puandan başlamak üzere ilân edilen kadro sayısının beş katı kadar aday çağırılır.

Boy ve kilo şartı aranan unvanlarda; ilân edilen kadro sayısının beş katı aday içerisinde boy ve kilo şartını taşıyanlar sözlü sınava katılmaya hak kazanır.

Sözlü sınav;

1) İlgilinin atanacağı kadronun gerektirdiği mesleki bilgi 40,

2) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi 20,

3) Genel kültür 20,

4) Bir konuyu kavrama ve ifade yeteneği 20,

puan olmak üzere toplam 100 puan üzerinden yapılır.

İlgilinin atanacağı kadronun gerektirdiği mesleki bilgi tespit edilirken;

1) Zabıt kâtipliği ve mübaşirliğe atanacaklara genel hukuk bilgisi ve kalem mevzuatına,

2) İnfaz ve koruma memurluğuna atanacaklara genel hukuk, infaz mevzuatı ve ceza infaz kurumu idaresine,

3) Diğer kadrolara atanacaklara ise atanacağı kadronun gerektirdiği teknik bilgiye ilişkin konuların bir veya birkaçından soru sorulur. Şoför kadrolarına atanacaklar için bu tespit araç başında ve kullanma becerisi de ölçülmek suretiyle yapılır.

Yapılan değerlendirme, adalet komisyonu üyelerinin her biri tarafından ayrı ayrı EK 3-A Aday Değerlendirme Formuna işlenir.

Sözlü sınav bitirildikten sonra komisyon üyelerince yapılan değerlendirme sonuçları EK 3-B Birleştirme Tutanağında gösterilir. İlgilinin sözlü sınavda başarılı sayılabilmesi için yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan alması gerekir.

Sözlü sınav sonuçları EK 3-C Nihai Başarı Listesinin ilgili hanesine işlenir.”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 15 –** Nihai başarı listesi, adayların merkezi ve sözlü veya merkezi veya uygulamalı ve sözlü sınavda aldıkları puanların aritmetik ortalamasına göre en yüksek puandan başlayarak sıralanması suretiyle düzenlenir.

Emanet memuru, tebligat memuru, infaz ve koruma memuru, zabıt kâtibi ve cezaevi kâtibi kadrolarına atanacaklara ilişkin nihaî başarı listesi düzenlenirken; öncelikle hukuk fakültesi, adalet meslek yüksek okulu, yüksekokulların adalet programı ve adalet ön lisans programı mezunları en yüksek puan alan adaydan başlamak üzere sıralanır. Diğer adaylar ise bu sıralamayı takiben kendi aralarında en yüksek puandan başlayarak sıralanır.”

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “asılmak suretiyle” ibaresi “ve internet sitesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 20 –** Devlet memurluğuna atanacakların;

a) Öğrenim durumlarını gösteren belgenin aslı veya komisyon başkanlığı ya da ilgili öğretim kurumunca onaylı örneği,

b) Diploma yabancı ülkelerden alınmış ise aslı veya komisyon başkanlığınca onaylı örneği ile birlikte denkliğinin kabul edildiğine dair yetkili kurumca verilecek onaylı belgenin aslı veya komisyon başkanlığınca onaylı örneği,

c) Sağlıkla ilgili olarak, görevini devamlı yapmaya engel bir durumu olmadığına dair yazılı beyan,

ç) İki adet vesikalık fotoğraf,

d) Mal bildirimini,

e) Sınav sonuç belgesinin aslı veya bilgisayar çıktısı ya da komisyon başkanlığınca onaylı örneği,

vermeleri gerekir.

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin 21 inci maddesinde yer alan “Sakatların Devlet Memurluğuna Atanma Şartları İle Hangi İşlerde Çalıştırılacakları Hakkında Yönetmelik” ibaresi “16/9/2004 tarihli ve 25585 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özürülülerin Devlet

Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi ile dördüncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşığıdaki fıkra eklenmiştir.

“a) Son iki yıllık sicil raporlarının iyi olması veya son beş yıla kadar olan sicil raporları ortalamasının, olumsuz notu bulunmamak ve en fazla bir orta notu bulunmak şartıyla en az 80 puan olması ve varsa son beş yıl içerisinde denetim elemanlarınca düzenlenen raporların zayıf olmaması,”

“Atamaları adalet komisyonlarınca teklif edilenler dışındaki ceza infaz kurumları ve tutukevleri personelinin naklen atamaları her yılın Haziran ayında toplu olarak yapılır. Ancak gerek görülmesi durumunda bu personelin ataması her zaman yapılabilir.”

“Birinci fıkrada belirtilen şartları taşıyan ve atamaları adalet komisyonlarınca teklif edilen personelin komisyonlar arası naklen atama işlemleri, ilânda belirtilecek usûl ve esaslar çerçevesinde toplu olarak da yapılabilir.”

MADDE 12 – Aynı Yönetmeliğin 24 üncü maddesine aşığıdaki üçüncü ve dördüncü fıkralar eklenmiştir.

“Görev yapılan yere atanmadan önce var olan bir mazerete dayalı olarak nakil talebinde bulunulamaz.

Bu madde kapsamındaki naklen atamalarda 22 nci maddenin ikinci fıkrasındaki toplu atama usûlü de uygulanabilir.”

MADDE 13 – Aynı Yönetmeliğin 27 nci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşığıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak yüksek öğrenim nedeniyle atama yapılırken personelin üst öğrenime veya görevi ile ilgili bölüme kaydolması esas alınır.”

MADDE 14 – Aynı Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan “on yıl” ibaresi “sekiz yıl” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15 – Aynı Yönetmeliğin 34 üncü maddesinin onbirinci fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdare memuru kadrosuna açıktan atamalar, ikinci veya üçüncü bölgedeki ceza infaz kurumları ve tutukevlerine yapılır. İhtiyaç halinde birinci bölgelerdeki cezaevlerine de atama yapılabilir. Atandıkları yerde en az iki yıl görev yapan idare memurları, istekleri de dikkate alınmak suretiyle ihtiyaç durumuna göre müdürlük teşkilâtı bulunmayan ilçe cezaevlerine atanabilirler.”

MADDE 16 – Aynı Yönetmeliğin 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Adalet Bakanlığı Görevde Yükselme Yönetmeliği” ibaresi “25/3/2004 tarihli ve 25413 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği ile 6/2/2004 tarihli ve 25365 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Görevde Yükselme Yönetmeliği” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Başvuru Formu ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 18 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

BAŞVURU FORMU

(EK-1)

KİMLİK BİLGİLERİ	1. T.C. KİMLİK NUMARASI	<input type="text"/>	FOTOĞRAF
	2. ADI :	
	3. SOYADI :	
	4. BABA ADI :	
	5. ANNE ADI :	
	6. DOĞUM TARİHİ :/...../..... (GG/AA/YYYY)		
	7. DOĞUM YERİ :	9. CİNSİYETİ ☐ E ☐ K	
	8. NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU İL/İLÇE :		
ÖĞRENİM	10. EN SON BİTİRDİĞİ OKUL :	
	11. MEZUNİYET TARİHİ :/...../..... (GG/AA/YYYY)		
İLETİŞİM	12. TEBLİGAT ADRESİ :	
	13. SEMT/İLÇE :	
	14. İLİ :	İL KODU <input type="text"/> <input type="text"/> POSTA KODU <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
	15. SABİT TEL. NO :	GSM NO:	
	16. E-POSTA ADRESİ :		
	KURUM BİLGİLERİ	17. HALEN ÇALIŞTIĞI KURUMUN ADI :
19. DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI KURUM ADI VE GÖREV ÜNVANI :		
20. AYRILIŞ SEBEBİ VE TARİHİ :		
(19 ve 20 numaralı sorular daha önce Devlet memuru olarak çalışıp da görevinden ayrılanlar tarafından doldurulacaktır.)			
DİĞER BİLGİLER	21. ASKERLİĞİN YAPILIP	YAPILDIYSA ŞEKLİ :	YAPILMADIYSA SEBEBİ :
	22. MECBURİ HİZMETİN	VARSA YÜKÜMLÜ BULUNULAN	SEBEBİ VE SÜRESİ :
	23. ADLİ SİCİL KAYDININ	VARSA MAHKUMİYETE	MAHKUMİYET SONUCUNDA VERİLEN CEZA :

24. EŞİ ÇALIŞIYORSA GÖREVİ VE GÖREV YERİ :.....

25. ATANMAK İSTEDİĞİ GÖREV :

Formu İnceleyen Görevlinin:

Adı Soyadı :

Görevi :

Tarih-imza :

**ADAY SIRA
NUMARASI:**

Bu Ek-1 başvuru formunu gerçeğe uygun olarak doldurdum.
Sözlü sınav ve mülakata kabul edilmemi, bildirdiğim yazışma adresimdeki değişikliği hemen bildirmediğim takdirde hiç bir hak talep etmeyeceğimi arz ederim.

TARİH

:

...../...../20...

IN İMZASI :

ADAY

ACIKLAMALAR:

1. Bu form aday tarafından el yazısı ile eksiksiz ve doğru olarak mürekkepli kalem ile doldurulacaktır.
2. Adaylar ilânda belirtilen belge suretlerini bu forma ekli olarak başvuru görevlisine vereceklerdir.
3. Bu form ve ekleri resmi işlemlere esas olmak üzere kayıt görevlisinde kalacaktır.
4. Bu form ile gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu anlaşılanların başvuruları geçersiz sayılacak, haklarında yasal işlem başlatılacaktır.
5. Soruların bir veya birkaçını cevapsız bırakanlara sınav giriş kartı verilmeyecektir.

UYARI: Gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanların sınavları geçersiz sayılır, atamaları yapılmış ise atamaları iptal edilir. Bu kişiler hiçbir hak talep edemezler. Gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca suç duyurusunda bulunulur.

[R.G. 9 Ekim 2010 – 27724]

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından:

**SOSYAL SİGORTA İŞLEMLERİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 12/5/2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 108 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer

alan “Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi olanlar” ibaresi, “Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç diğer alt bentlerine tabi olanlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğe, Ek-2’den sonra gelmek üzere ekli Ek-2/A eklenmiş ve aynı Yönetmeliğin ekleri Ek-5 ve Ek-9 ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Bu Yönetmeliğin;

- a) 1 inci maddesi 1/10/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- b) 2 nci maddesi ile eklenen Ek-2/A 12/5/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- c) 2 nci maddesi ile değiştirilen Ek-5 1/7/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- ç) 2 nci maddesi ile değiştirilen Ek-9 ve diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
12/5/2010	27579

E K L E R		
Ek-2A	Ek-5	Ek-5 Açıklamalar
Ek-9	Ek-9 Devam Sayfası	Ek-9 Açıklamalar

[R.G. 12 Ekim 2010 – 27727]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Ulaştırma Bakanlığı(Denizcilik Müsteşarlığı)’ndan:

**DENİZ KAZALARININ İNCELENMESİNE İLİŞKİN
YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 31/12/2005 tarihli ve 26040 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Kazalarının İncelenmesine İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde yer alan “DUGM:Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğünü,” tanımı yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 5** – DEKİK çalışmaları, Müsteşarlık Makamınca görevlendirilen DEKİK komisyonu tarafından yürütülen, doğrudan Müsteşarlık makamına bağlı bir komisyondur. DEKİK komisyonu, deniz kaza ve olaylarının incelenmesi hususunda yeterli mesleki bilgi ve pratik tecrübeye sahip nitelikli personelden oluşur.”

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 21 Ekim 2010 – 27736]

— • —

Sağlık Bakanlığından:

GELENEKSEL BİTKİSEL TIBBİ ÜRÜNLER YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; insan sağlığını koruyucu, tedavi edici etkileri olan ve geleneksel kullanıma sahip tıbbi bitkilerden hazırlanan bitkisel tıbbi ürünlerin ve bitkisel preparatların ruhsatlarını vermek, etkililik, güvenlilik ve kalitesi ile ilgili uyulması gereken usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, insan sağlığını koruyucu ve tedavi edici etkileri olan ve geleneksel bitkisel tıbbi ürünlerin endüstriyel olarak üretilmesi veya ithal edilmesi ile ilgili başvuruların değerlendirilmesi, gerekli ruhsatların verilmesi ile bunlar için ruhsat başvurusunda bulunan ve/veya ruhsat verilmiş olan gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

(2) Vitamin ve minerallerin bitkisel etkin muhteviyata yardımcı olmaları nedeniyle, bitkisel tıbbi ürünlerin bileşiminde yer alan ve iddia edilen belirli endikasyona uyumlu vitamin ve mineral katkılı bitkisel tıbbi ürünler bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir.

(3) Takviye edici gıdalar ve bitkisel içerikli kozmetik ürünler bu Yönetmelik kapsamı dışındadır. Ancak bu ürünlerin endikasyon bildirerek piyasaya arzı, tanıtımının yapıldığının tespiti hâlinde bu Yönetmeliğin idari yaptırım ile ilgili hükümleri bu ürünler hakkında da uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 14/5/1928 tarihli ve 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununa, 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi ile 13/12/1983 tarihli ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesine dayanılarak,

b) Avrupa Birliğinin 2001/83/EC sayılı beşeri tıbbi ürünler hakkındaki direktifine ve 2004/24/EC sayılı düzenlemesine paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

b) Bitkisel drog: Kullanılan tıbbi bitkilerin binominal sisteme göre verilmiş botanik adı, cins, tür, varyete, otörü ve kullanılan bitki kısmının bilimsel adı ile beraber verilmek üzere işlem görmemiş hâlde çoğunlukla kurutulmuş, bazen taze, bütün, parçalanmış veya kesilmiş bitkileri veya bitki parçalarını, algleri, mantarları, likenleri ve özel bir işleme tabi tutulmamış bazı eksudatları,

c) Bitkisel preparat: Bitkisel drogların ekstraksiyon, distilasyon, sıkma, fraksiyonlama, saflaştırma, yoğunlaştırma ya da fermantasyon gibi işlemlere tabi tutulmaları sonucunda elde edilmiş olan ufalanmış veya toz edilmiş bitkisel drogları, tentürleri, ekstreleri, uçucu yağları, özsuvarı ve işlenmiş eksudatlar hâlindeki preparatları,

ç) Bitkisel tıbbi ürün: Etkin madde olarak yalnızca bir veya birden fazla bitkisel drogu, bitkisel preparatı ya da bu bitkisel preparatlardan bir veya bir kaçının yer aldığı karışımları ihtiva eden tıbbi ürünü,

d) Drog: Doğal kaynaklı ilaç hammaddesini,

e) Etkin madde: Geleneksel bitkisel tıbbi ürünlerde kullanılan farmakolojik aktivitesi olan bitkisel drog ve bitkisel preparatları,

f) Geleneksel bitkisel tıbbi ürün/ürün: Bileşiminde yer alan tıbbi bitkilerin başvuru tarihinden önce Türkiye’de veya Avrupa Birliği üye ülkelerinde en az on beş yıldır, diğer ülkelerde ise otuz yıldır kullanılıyor olduğu bibliyografik olarak kanıtlanmış; terkip ve kullanım amaçları itibarıyla, hekimin teşhis için denetimi ya da reçetesi ya da tedavi takibi olmaksızın kullanılması tasarlanmış ve amaçlanmış olan, geleneksel tıbbi ürünlere uygun özel endikasyonları bulunan, sadece spesifik olarak belirlenmiş doz ve pozolojiye uygun özel uygulamaları olan, oral, haricen uygulanan veya inhalasyon yoluyla kullanılan müstahzarları,

g) İyi imalat uygulamaları (GMP): Farmasötik ürünlerin kalite standartlarına ve amaçlanan kullanım şekline göre, ruhsatına esas bilgilerin veya ürün spesifikasyonunun gerekli gördüğü şekilde devamlı üretilmesini ve kontrol edilmesini güvence altına alan kalite güvencesinin bir parçasını,

ğ) İyi tarım uygulamaları sertifikası: Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yetkilendirilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen ve başlangıç materyali olarak kullanılan bitki/bitkilerin iyi tarım uygulamalarına uygunluğunu gösteren belgeyi,

h) Kısa ürün bilgisi (KÜB): Sağlık meslek mensuplarına tıbbi ürün hakkında verilen temel bilgileri,

ı) Kullanma talimatı (KT): Hastanın ürünü doğru kullanması için verilen bilgileri,

i) Ortak teknik döküman (OTD): Başvuruların planlı şekilde sunumu için uluslararası düzeyde üzerinde uzlaşmaya varılan formatı,

j) Ruhsat: Bir ürünün belirli bir formül ile belirli bir farmasötik form ve dozda, kabul edilen ürün bilgilerine uygun olarak üretilip pazara sunulabileceğini gösteren, Bakanlıkça düzenlenen belgeyi,

k) Sağlık mesleği mensupları: Hekim, eczacı ve diş hekimini,

l) Takviye edici gıdalar: Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla, vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, aminoasit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler gibi maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ruhsat Başvurusu

Başvuru

MADDE 5 – (1) Ruhsat başvuruları, İyi İmalat Uygulamaları (GMP) koşullarını sağlayan üretim yerlerinde üretilmek şartıyla Türkiye sınırları dâhilinde yerleşik bulunan gerçek veya tüzel kişiler tarafından bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler ile her bir farmasötik dozaj formu için ayrı bir dosya hazırlanarak, Ortak Teknik Doküman (OTD) formatında yapılır.

Ruhsat başvurusunda bulunacak kişiler

MADDE 6 – (1) Ürünlerin pazara sunulması için ruhsat başvurusunda bulunacak;

a) Gerçek kişilerin; eczacılık, tıp veya kimya bilim dallarında eğitim veren yüksek öğrenim kurumlarından birisinden mezun olmaları ve Türkiye’de mesleğini icra etme yetkisine sahip olmaları,

b) Tüzel kişilerin; (a) bendinde belirtilen vasıfları taşıyan birini “yetkili kişi” sıfatıyla istihdam etmeleri,

gerekir.

(2) Diş hekimliği mesleğine mensup ve Türkiye’de mesleğini icra etme yetkisine sahip gerçek kişiler de, diş hekimliğinde kullanılan ürünler için ruhsat başvurusu yapma hakkına sahiptirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başvuruda Sunulması Gereken Bilgi ve Belgeler ile Etiketleme Kuralları

rne ilişkin bilgiler

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki ürünler için aşağıdaki bilgi ve belgelerle başvuru yapılır.

- a) rnn adı.
- b) Farmasötik dozaj formu.
- c) Uygulama yolu.
- ) Birim ambalajında bulunan miktarı.
- d) rnn kalitatif ve kantitatif terkihi.
- e) Kullanım amaçları.
- f) Raf mr.

g) rnn bileşiminde yer alan tıbbi bitkilerin başvuru tarihinden önce Türkiye’de veya Avrupa Birliği ye ülkelerinde en az on beş yıldır, diğer ülkelerde ise otuz yıldır kullanılıyor olduğunu gösteren bilimsel kanıtlar.

đ) rnn bileşiminde yer alan tıbbi bitkilerin etkililik ve güvenliliğine ait literatürlerin derlenmesiyle oluşturulan uzman raporu.

h) reticinin, Bakanlıkça verilmiş veya uluslararası kabul görmüş kuruluşlarca verilerek ilgili ülkenin yetkili otoritesi tarafınca onaylanmış ve Bakanlıkça kabul edilmiş İyi İmalat Uygulamaları (GMP) erevesinde üretim yapabileceğini gösterir iyi imalat uygulamaları belgesi;

ı) Bitkisel drog/preparatın elde edildiği bitkiye ait İyi Tarım Uygulamaları Sertifikası.

(2) Türkiye’de imal edilecek ürünlerde başvuru sahibinin üretici olmaması durumunda, 23/10/2003 tarihli ve 25268 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sağlık Bakanlığı Beşeri Tıbbi rnler İmalathaneleri Yönetmeliğinde belirtilen şartlara sahip bir üretici ile yaptığı noter onaylı fason üretim sözleşmesi de sunulur.

İdari bilgiler

MADDE 8 – (1) Sunulması gereken idari bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

a) Başvuru sahibinin adı, adresi, telefon, faks numaraları ve e-posta adresi (Tüzel kişiler için amaç ve kapsamın da yer aldığı Ticaret Sicili Gazetesi ile birlikte).

b) Yetkili kişinin adı, adresi, telefon, faks numaraları ve e-posta adresi.

c) rnn ithal olup olmadığı, ithal ise lisans sahibi firmanın adı, adresi, telefon, faks numaraları ve e-posta adresi.

) rn lisanslı imal/ithal ise başvuru sahibinin Türkiye’de tek yetkili olduğuna dair yetki belgesi.

d) İthal ürünlerde ürün ismiyle birlikte ürünün satıldığı diğer ülkelerin listesi.

e) retim yerinin adı, adresi, telefon, faks numaraları ve e-posta adresi.

f) Primer-sekonder ambalajlama, seri serbest bırakma ve seri kontrol/analizlerin yapıldığı yerlerin adı, adresi, telefon, faks numarası ve e-posta adresi.

g) retim fason olarak yaptırılıyorsa, bu firmaya ait bilgilerin yanında firmanın üretim yapmayı kabul ettiğini belirten noter onaylı fason üretim anlaşması.

đ) Tüm retim aşamalarının uygunluğunu gösteren iyi imalat uygulamaları belgeleri.

h) Farmakovijilans uygulamaları kapsamında ürün güvenliği sorumlusunun özgeçmiş, adres, telefon, faks numarası ve bu kişinin görevini tanımlayan belge.

ı) Pazara sunduğu ürünler hakkındaki bilgilerden sorumlu ve kendi kuruluşu bünyesinde olan bilim servisini tanımlayan belge ve bu servisin adresi, telefon, faks numarası.

Başlangıç maddelerinin kontrolü, üretim yöntemi, bitmiş ürün kontrolleri hakkında bilgiler

MADDE 9 – (1) Başlangıç maddelerinin kontrolü, üretim yöntemi, bitmiş ürün kontrolleri aşağıdaki bilgileri içerecek şekilde ve bu Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Ortak Teknik Doküman (OTD) ile ilgili kılavuza uygun olarak sunulur.

- a) Başlangıç madde veya maddelerinin adı.
- b) Temin edildikleri yerlere ait bilgiler.
- c) Spesifikasyonları.
- ç) Analiz kontrol yöntemleri ve kabul limitleri.

(2) Üretim yöntemi hakkında istenen bilgi ve belgeler aşağıda belirtilmiştir.

- a) Birim formülü.
- b) Üretim formülü.
- c) Üretim yolağı (proses).
- ç) Üretim akış şeması.
- d) Üretim esnasındaki (in-proses) kontroller.
- e) Üretim işlemlerinin validasyonu.

(3) Bitmiş ürün kontrolleri hakkında aşağıdaki bilgi ve belgeler istenir.

- a) Spesifikasyonları.
- b) Bitmiş ürün kontrol yöntemleri ve kabul limitleri.
- c) Stabilité.

ç) Gerekli görüldüğü durumlarda ürünün etkililik ve güvenliliğini gösteren pre-klinik çalışmalar ve klinik denemelerin sonuçları.

d) İthal ürünlerde ürünün ithal edildiğı kutu, etiket örnekleri ve kullanma talimatı (aslı ve Türkçe tercümesi).

Kısa ürün bilgileri (KÜB)

MADDE 10 – (1) Kısa Ürün Bilgileri (KÜB) aşağıdaki bilgileri içerecek şekilde ve bu Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Ortak Teknik Doküman (OTD) ile ilgili kılavuza uygun olarak sunulur.

- a) Ürünün adı, dozu, farmasötik formu.
- b) Etkin ve yardımcı maddelerin kalitatif ve kantitatif terkibi (yaygın ad veya kimyasal tanım kullanılır).
- c) Gerektiğinde farmakolojik özellikleri;
 - 1) Farmakodinamik özellikleri,
 - 2) Farmakokinetik özellikleri,
 - 3) Pre-klinik güvenlik sonuçları.
- ç) Farmasötik özellikleri;
 - 1) Yardımcı maddelerin listesi,
 - 2) Geçimsizlikler,
 - 3) Raf ömrü veya iç ambalajın ilk kez açılmasından sonraki raf ömrü,
 - 4) Saklama koşulları ve saklama ile ilgili özel uyarılar,
 - 5) Ambalaj tanımı (Yapısı ve içeriğı),
 - 6) Kullanılmış bir ürünün veya gerektiğinde, böyle bir üründen kaynaklanan atık maddelerin atılmasına ilişkin özel önlemler.
- d) Ruhsat numarası.
- e) Ruhsat sahibinin adı ve adresi.
- f) İlk yetkilendirme veya yetkinin yenilenme tarihi.
- g) Metnin revize edilme tarihi.

Kullanma talimatı (KT)

MADDE 11 – (1) Kullanma talimatı, ürüne ait Kısa Ürün Bilgilerine (KÜB) uygun olarak ve kullanıcının kolay anlayabileceğı şekilde hazırlanır. Kullanma talimatı aşağıdaki

bilgileri içerecek şekilde ve bu Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Ortak Teknik Doküman (OTD) ile ilgili kılavuza uygun olarak sunulur.

a) Ürünün tanımlanması için;

1) Ürünün adı, birim dozu, farmasötik şekli ve gerektiğinde bebeklere, çocuklara veya erişkinlere yönelik olduğu; ürün yalnızca bir etkin madde içeriyorsa ve ticari bir isim taşıyorsa yaygın ismi ile birlikte kullanılır.

2) Etkin maddelerin tümünün birim miktarları veya uygulama yolu ve farmasötik şekline göre ağırlık veya hacim miktarları verilir.

3) Ambalajın ihtiva ettiği ürün miktarı verilir. Net muhtevası sayılabilir nitelikte olan tablet, kapsül gibi ürünlerin sayısal olarak adedi belirtilir. Net muhtevası sayılmayan farmasötik şekil hâlinde olan ürünlerde ise hacim veya ağırlık veya doz sayısı belirtilir.

4) Kolayca anlaşılabilir terimlerle etkinliğinin tipi belirtilir.

5) Ürünün ruhsat sahibi ve üretim yerinin adı ve adresine yer verilir.

b) Önerilen kullanım yeri/endikasyonu belirtilir.

c) Ürünü kullanmadan önceki gerekli bilgiler olarak aşağıdaki bilgiler yer alır.

1) Kullanılmaması gereken durumlar/Kontrendikasyonlar.

2) Kullanıma ilişkin açıklamalar.

3) Diğer tıbbi ürünlerle veya ürünün etkisine tesir edebilecek gıda, alkol, sigara gibi diğer maddelerle etkileşimleri.

4) Çocuklar, hamile veya emziren kadınlar, yaşlılar ve özel patolojik durumların mevcut olduğu kişiler gibi belirli hasta gruplarına yönelik uyarılar.

5) Mevcut olması durumunda, araç ve makine kullanımı üzerine ürünün etkileri.

6) Ürünün güvenli ve etkili kullanımı açısından önemli olan yardımcı maddeler hakkında özel uyarılar.

ç) Ürünün doğru kullanımı için genel ve gerekli bilgiler olarak aşağıdaki bilgilere yer verilir.

1) Dozaj.

2) Kullanma yöntemi ve eğer gerekliyse uygulama yolu.

3) Ürünün, gerektiğinde kullanılacağı veya kullanılması gereken uygun zamanı da belirtmek suretiyle kullanım sıklığı.

d) Ürünün yapısına bağlı olarak aşağıdaki bilgiler yer alır.

1) Ürünün kullanım süresi.

2) Doz aşımı durumunda görülebilecek belirtiler, alınacak tedbirler ve gerekli acil müdahaleler.

3) Bir veya birden fazla doz alınmadığı takdirde izlenecek yol.

4) Gerektiğinde ürünün kullanımı kesildiğinde yol açabileceği risk hususunda bilgi.

e) Ürünün kullanımı ile ilgili yer verilmesi gereken uyarılar aşağıda belirtilmiştir.

1) Ürünün normal kullanımında ortaya çıkabilecek istenmeyen etkiler ve gerektiğinde böyle bir durumda alınacak olan tedbirler, kullanma talimatında yer almayan herhangi bir istenmeyen etkiyle karşılaşıldığında doktora ve eczacıya başvurulması gerektiği hususunda uyarılar.

2) Ürünün kullanımı sırasında istenmeyen herhangi bir etkiyle karşılaşıldığında Sağlık Bakanlığı Türkiye Farmakovijilans Merkezine bildirilmesi hususunda uyarılar.

3) Ürünün sadece eczanelerde satılacağına dair uyarı.

4) Kullanma talimatında belirtilen endikasyon dışında kullanılmaması gerektiğine dair uyarı.

5) Mevcut olması durumunda, ürüne ait diğer özel uyarılar.

f) Son kullanma tarihinin etiket üzerinde yer aldığını vurgulayan ifade ile birlikte;

1) Bu tarihten sonra kullanılmaması ile ilgili uyarı,

2) Saklama koşulları,

3) Gerektiği takdirde üründe gözle görülebilir bir bozulma/değişiklik durumuna karşı uyarı,

4) Her ürün sunumu için yaygın isimlerini kullanarak, etkin maddeler ve yardımcı maddelerdeki tam kalitatif terkip ve etkin maddelerdeki kantitatif terkip,

5) Her ürün sunumu için farmasötik şekil ve ağırlık, hacim veya dozaj birimi olarak içeriği,

6) Üretim yeri adı ve adresi, bulunur.

g) Kullanma talimatının en son güncellendiği tarih yer alır.

ğ) Ruhsat sahibinin adı ve adresi belirtilir.

Dış ambalaj üzerinde bulunması gereken bilgiler

MADDE 12 – (1) Ürünün dış ambalajında veya dış ambalajı bulunmaması hâlinde iç ambalajında;

a) Ürünün adı, birim dozu, farmasötik şekli ve gerektiğinde bebeklere, çocuklara veya erişkinlere yönelik olduğu belirtilir.

b) Etkin maddelerin tümünün birim miktarları veya uygulama yolu ve farmasötik şekline göre ağırlık veya hacim miktarları verilir.

c) Ambalajın ihtiva ettiği ürün miktarı verilir. Net muhtevası sayılabilir nitelikte olan tablet, kapsül gibi ürünlerin sayısal olarak adedi verilir. Net muhtevası sayılmayan farmasötik şekil hâlinde olan ürünlerde ise hacim veya ağırlık veya doz sayısı belirtilir; boyar maddeler, koruyucular, antioksidanlar, tatlandırıcılar ve alkol gibi yardımcı maddeler ise isim olarak belirtilir. Ayrıca;

1) Mümkün olan durumlarda uluslararası unite (IU) karşılığı olan miligram veya gram değerleri de yazılır.

2) Damla ile ağızdan alınan ürünler için, mililitredeki damla sayısı verilir.

3) Merhem, krem gibi yarı katı farmasötik şekiller için net muhteva gram cinsinden verilir.

4) Ölçekle kullanılan ve ölçek ihtiva eden ambalajlarda formül, beher ölçek olarak ve ölçek başına düşen ürün miktarı ağırlık veya hacim olarak verilir.

ç) Aşıkâr etkileri olduğu bilinen ve ilgili kılavuzda yer alan yardımcı maddeler liste olarak belirtilir.

d) Kullanım yeri/endikasyonu ve eğer gerekli ise uygulama yolu belirtilir.

e) Ürünün çocukların ulaşamayacağı ve göremeyeceği yerde muhafaza edilmesine dair özel uyarı yer alır.

f) Kullanma talimatında belirtilen endikasyon dışında kullanılmaması gerektiğine dair uyarıya yer verilir.

g) Mevcut olması durumunda, ürüne ait diğer özel uyarılar belirtilir.

ğ) Ürünün saklama koşulları ve ayrıca varsa, özel saklama koşulları yer alır.

h) Kullanılmayan tıbbi ürünlerin veya tıbbi ürünlerden kaynaklanan atıkların atılması ve gerektiğinde uygun bir toplama sisteminin kurulmasıyla ilgili spesifik uyarılar yer alır.

ı) Ürün ambalajında ruhsat sahibinin adı ve adresi bulunur. İsteniliyorsa, Türkiye’de ruhsatlı ürünlerin ambalajlarında lisans sahibi firma amblemi ile ruhsat sahibince yetkili kılınan, ürünü pazarlayan firma ismi ve/veya logosu da bulunabilir.

i) Üretim yeri ve adresi bulunur.

j) Ürünün ruhsat numarası yer alır.

k) Seri numarası bulunur.

l) Son kullanma tarihi, kutunun ölçülerine göre rakamla ya da yazı ile ay olarak ve yalnızca rakamla yıl olarak açık bir şekilde yer alır.

(2) Kullanma talimatı bulunmayan ürünlerin mevcut dış ambalajları kullanma talimatında yer alması gereken ifadeleri içermesi gerekir.

İç ambalaj üzerinde bulunması gereken bilgiler

MADDE 13 – (1) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen özellikleri taşımayan iç ambalajlarda, dış ambalaj üzerinde bulunması gereken bilgilerin tümü yer alır.

a) Blister şeklindeki iç ambalajlarda;

1) Ruhsat sahibinin isminin veya ambleminin,

2) Rakamla ay ve yıl ya da yazı ile ay, rakamla yıl olarak, açık bir şekilde yazılmış son kullanma tarihinin,

3) Seri numarasının,

4) Ürünün adının,

bulunması gerekir.

b) Etiketleme yönünden belirlenen özellik ve bilgilerin yer alamayacağı kadar küçük iç ambalajlarda;

1) Ürünün adı,

2) Gerek olduğunda uygulama yolu,

3) Uygulama yöntemi,

4) Rakamla ay ve yıl ya da yazı ile ay, rakamla yıl olarak açık bir şekilde yazılmış son kullanma tarihi,

5) Ağırlık, hacim veya birim/miktar olarak içeriği,

6) Seri numarası,

yer alır.

(2) Dış ambalajı bulunmayan ürünlerin mevcut ambalajları, dış ambalajda yer alması gereken ifadeleri içerir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Etiketleme Şartları ve Ambalaj

Etiketleme şartları

MADDE 14 – (1) Dış ambalajda belirtilen bilgiler okunabilir, açıkça anlaşılabilir ve silinemeyecek şekilde etikete yazılır, düşmeyecek bir şekilde ambalajın uygun bir yerine yapıştırılır.

(2) Ambalajlarında fiyat bulunmayan veya güncel fiyatı olmayan ürünlere, eczanelerde sürşarj etiketleriyle ürünlerin güncel fiyatları konulur.

Semboller ve diğer bilgiler

MADDE 15 – (1) Dış ambalaj ve kullanma talimatı; hasta kullanımı için yararlı olabilecek ve Kısa Ürün Bilgileri (KÜB) ile uyumlu semboller ve piktogramları içerebilir.

(2) Dış ambalaj ve kullanma talimatında abartılı, yanıltıcı ve topluma tanıtım ifadeleri içeren ibare ve semboller kullanılamaz.

Ambalajlara dair diğer şartlar

MADDE 16 – (1) Çözüldükten, seyreltikten veya açıldıktan sonra kullanım süresi kısıtlı olan ürünler için kullanım süresi ve saklama şartları ambalaj üzerinde ayrıca belirtilir.

(2) Karışma riskini ve hatayı önlemek için, isim, farmasötik form ve takdim açısından benzer olup birim dozu farklı olan ürün ambalajlarında gerekli yerlerde renk ve/veya boy farklılıkları belirgin şekilde sağlanır.

(3) Ürünün piyasaya arz edilmesi için dış ambalaj, iç ambalaj ve kullanma talimatına ait bilgiler Türkçe olur. Ancak gerekli hâllerde ve istenen durumlarda dış ambalaj, iç ambalaj ve kullanma talimatında Türkçe yanında, Avrupa Birliği üye ülkelerinin resmî dillerinden birisi de kullanılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ruhsat Başvurusunun Değerlendirilmesi ve Ruhsatlandırma

Ruhsatlandırma süresi

MADDE 17 – (1) Bakanlık, eksiksiz bir ruhsat başvurusunu, ruhsatlandırma koşullarının yerine getirilip getirilmediğini inceleyerek, bu başvurunun kabul edilmesini

takiben ikiyüzon gün içinde sonuçlandırır. Ancak, Bakanlığın başvuru sahibinden talep ettiği hususların temin edilmesi için gereken süre ve mücbir sebepler ile analiz için gereken süre bu süreye dâhil edilmez.

Analiz

MADDE 18 – (1) Ürünlerin, piyasaya arzı öncesi ve satışa sunulduktan sonra analizleri Bakanlıkça yapılır veya Bakanlığın uygun gördüğü referans laboratuvarı veya laboratuvarlarında yaptırılır.

(2) Analiz başvurusu ruhsat başvurusu ile paralel olarak yapılabilir.

Başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgelerin Bakanlığa eksiksiz sunulması ve sunulan bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonrasında, analiz sonuçları uygun olan ürünler için engel bir durumun olmadığı belirlenmesi hâlinde ruhsat düzenlenir.

Ruhsat talebinin reddi

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgelerin eksik veya yetersiz olması ve aşağıda yer alan koşulların oluşması durumunda başvuru gerekçeli olarak reddedilir.

- a) Kalitatif ve/veya kantitatif terkinin açıklanmamış olması.
- b) Normal kullanım koşullarında zararlı olabilecek bir ürün olması.
- c) Geleneksel kullanım hakkındaki verilerin yeterli olmaması, özellikle farmakolojik etkiler ve etkinliğin uzun süre kullanım ve deneyim temelinde makul olarak görülmemesi.
- ç) Farmasötik kalitenin yeterli derecede belgelenmemiş olması.

İtiraz

MADDE 21 – (1) Ruhsat başvurusunun reddi hâlinde karar gerekçeli olarak başvuru sahibine bildirilir. Başvuru sahibi karara otuz gün içinde yazılı olarak itiraz edebilir. Otuz gün içinde itiraz edilmediği takdirde, başvuru belgeleri sahibine iade edilir.

(2) Yapılan itiraz en geç doksan gün içinde Bakanlık tarafından değerlendirilerek, itiraz hakkında verilen karar başvuru sahibine bildirilir. İtirazın değerlendirilmesi sırasında, gerekli görülmesi durumunda, başvuru sahibine sözlü açıklama ve savunma hakkı verilir. İtirazın kabulü hâlinde ruhsatlandırma süreci kaldığı yerden devam eder.

Değişiklik bildirimi

MADDE 22 – (1) Ürün ile ilgili her türlü değişiklik Bakanlığa bildirilir.

(2) Ruhsat verildikten sonra ürüne ilişkin tüm değişiklikler, ilgili kılavuz hükümlerine göre ruhsat sahibi tarafından Bakanlığa sunulur.

Ürünün piyasaya arzı

MADDE 23 – (1) Ruhsatın düzenlenmesini müteakip, ruhsat sahibi ürünü piyasaya arz edeceği tarihi Bakanlığa bildirdikten sonra ürün piyasaya arz edilebilir. Bu ürünlerin toptan satışı ecza depolarından, perakende satışı eczanelerden yapılır.

Ruhsat geçerlilik süresi

MADDE 24 – (1) Ruhsat sahibi ruhsat tarihini takip eden ilk beş yılın sona ermesinden en az üç ay öncesinde, gerekli farmakovijilans verileri ile birlikte ruhsatın verildiği tarihten itibaren tüm değişiklikleri kapsayacak biçimde kalite, güvenilirlik ve etkililiğine ilişkin bilgileri Bakanlığa sunar. Sunulan verilerin bilimsel değerlendirmesini takiben ruhsat geçerliliğinin devam ettiğine dair şerh verilir.

Ruhsatın askıya alınması

MADDE 25 – (1) Ruhsatlı bir ürün ile ilgili olarak aşağıdaki durumlardan birinin tespiti hâlinde, ürüne ait ruhsat Bakanlık tarafından askıya alınır.

- a) Ürünün normal kullanım koşullarında öngörülmeleyen toksik bir etkisinin ortaya çıkması,
- b) Terapötik etkisinin olmadığı veya yetersiz olduğunun tespiti,
- c) Ruhsata esas olan formülasyondan farklı bir formülasyon ile üretilmesi,

ç) Ruhsata esas formül, doz, farmasötik form, ambalaj ve kısa ürün bilgilerinde Bakanlığın bilgisi ve/veya onayı dışında değişiklik yapılması,

d) Ruhsat sahibi tarafından üretim ve kontrol yöntemleri bakımından bilimsel ve teknik ilerlemelerin dikkate alınmaması ve tıbbi ürünün genel kabul gören bilimsel yöntemlerle üretilmesini ve kontrol edilmesini sağlamak amacıyla gerekli her türlü değişikliğin yapılmaması ve bu değişikliğin Bakanlığın onayına sunulmaması,

e) Yapılan piyasa kontrolleri sonucunda hatalı olduğu tespit edilen ürünler için yapılan uyarının dikkate alınmaması ve hatalı üretime devam edilmesi,

f) Ambalaj ve etiketleme ile ilgili mevzuat hükümlerine uyulmaması ve ruhsat sahibine yapılan uyarının etkisiz kalması,

g) Ruhsat sahibi tarafından, ürünle ilgili olarak Bakanlık talimatlarına ve uyarılarına cevap verilmemesi,

ğ) Bu Yönetmeliğin hükümlerine göre bir ürünün ruhsatlandırılması için sunulan bilgi ve belgelerde yanlışlık olduğunun tespit edilmesi,

h) Ruhsat verilmiş bir tıbbi ürünün ruhsatlandırıldıktan sonra üç yıl içinde fiili olarak pazara sunulmaması,

ı) Firma tarafından sunulan gerekçelerin Bakanlık tarafından uygun bulunmaması,

i) Farmakovijilans uygulamaları çerçevesinde ulaşan bildirimlerin Bakanlık tarafından yapılan risk/yarar değerlendirilmesi sonucunda ruhsatın askıya alınmasına karar verilmesi.

(2) Ruhsatı askıya alınan bir ürünün üretimi veya ithali durdurulur. Dağıtımda ve satışta olan ürünler hakkındaki karar, ruhsatın askıya alınma gerekçesi dikkate alınarak, Bakanlıkça verilir.

Ruhsatın iptali

MADDE 26 – (1) Aşağıda belirtilen durumlardan birinin mevcudiyeti hâlinde ürün için verilmiş olan ruhsat iptal edilir.

a) 25 inci maddede sayılan hâllerden biri veya birkaçı sebebiyle ruhsatı askıya alınan ürünler hakkında ruhsat sahibi tarafından en geç altı ay içinde askıya alınma gerekçesinin aksini ispatlayan bilgi ve belgelerin sunulmaması,

b) Ruhsat sahibinin talebi ve Bakanlığın uygun görmesi durumunda üretimden veya ithalattan vazgeçilmesi.

(2) Ürünün ruhsat almış olduğu endikasyonu dışında bir endikasyon belirtilerek piyasaya arzının tespiti hâlinde, ürünün piyasaya arzı durdurulur, piyasadaki ürünler geri çekilir.

(3) İkinci fıkra gereğince işlem gören ürün hakkında aynı fiilin tespiti hâlinde ruhsat iptal edilir.

(4) Ruhsatı iptal edilen bir ürünün üretimi veya ithali durdurulur. Dağıtımda ve satışta olan ürünler hakkındaki karar, ruhsatın iptal gerekçesi dikkate alınarak Bakanlıkça verilir.

Ruhsat sahibinin sorumluluğu

MADDE 27 – (1) Ruhsat sahibi;

a) Ürünün başvuru ekinde verilen ve Bakanlıkça kabul edilen spesifikasyonlara uygun olarak üretilmesinden,

b) Ürünün doğru, etkin ve güvenli kullanımını sağlayacak bilgilerin verilmesinden,

c) Ürünün doğru ve güvenli kullanımını sağlamak için gerektiği durumlarda kısa ürün bilgilerinin ve kullanma talimatının güncelleştirilmesinden,

ç) Ürün hakkında Bakanlıkça talep edilen hususlara cevap verilmesinden,

d) Ürünün piyasaya verilmesini takiben farmakovijilans uygulamaları çerçevesinde gerekli yükümlülüklerin yerine getirilmesinden,

e) Ruhsatına sahip olduğu ürünün piyasada bulunabilirliğinin sağlanmasından,

f) Ürünün etkililiği veya halk sağlığının korunması gerekçesiyle ruhsatın askıya alınması veya pazardan çekilmesi ile ilgili alınan her türlü tedbirin tüm gerekçeleriyle birlikte derhal Bakanlığa bildirilmesinden,

g) Ürünlerle ilgili belirlenmiş harçların ve ücretlerin ödenmesinden,

ğ) Farmakovijilans uygulamaları kapsamında ürün güvenliğinden sorumlu nitelikli bir kişinin sürekli olarak bünyesinde bulundurulmasından,

h) Ürünün saklama koşulu, hastalara uygulanması, atık ürünlerin imha edilmesi ile ilgili alınacak tedbir ve güvenlik önlemlerinin nedenlerinin, ürünlerin çevre açısından teşkil ettikleri potansiyel riskler ile birlikte belirtilmesinden,

ı) Pazara sunduğu ürünler hakkındaki bilgilerden sorumlu ve kendi kuruluşu bünyesinde, bilim servisinin oluşturulmasından, sorumludur.

(2) Bakanlık, ruhsat sahibinden, kullanma talimatının tam ve kısmi görme engelli kişiler için uygun formatlar sağlanmasını talep edebilir.

Ruhsat sahibi değişikliği

MADDE 28 – (1) Bakanlık tarafından ruhsat düzenlenmiş bir ürünün ruhsat sahibi değişikliği yapılabilir. Ruhsat sahibi değişikliği işlemleri için aşağıdaki bilgi ve belgeler Bakanlığa sunulur.

a) Mahkeme veya icra dairesince ruhsat sahibi değişikliğine dair verilmiş karar veya noter huzurunda düzenlenmiş ve aşağıdaki hususları içeren sözleşme.

1) Ruhsat sahibi değişikliği işlemine konu olan ürünün ismi, ruhsat numarası.

2) Ruhsat sahibi değişikliği ile ruhsatı verecek ve ruhsatı alacak olan gerçek veya tüzel kişilerin isim ve adresleri.

3) Bakanlıkça onaylanmış, tam ve güncellenmiş olan mevcut ürün dosyasının eksiksiz bir biçimde devralan kişiye teslim edildiğine dair tutanak.

(2) Noter aracılığı ile yapılan devirlerde birinci fıkranın (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerine ek olarak;

a) Devralan firma tarafından hazırlanan, devir başvurusu sırasında ürün ile ilgili herhangi bir değişiklik yapılmadığına ilişkin taahhütname,

b) Devir işlemlerinin gerçekleşmesinin ardından, ürüne ilişkin olarak Bakanlık tarafından yapılması öngörülen tüm değişiklik ve güncellemelerin yapılacağına ilişkin, devralan firma tarafından hazırlanmış taahhütname, sunulur.

(3) Ruhsat sahibi değişikliği ile ruhsatı alan kişi, ruhsat sahibinden beklenen tüm sorumlulukları yerine getirme kapasitesine sahip olduğunu gösteren aşağıdaki bilgi ve belgeleri Bakanlığa sunar.

a) 6 ncı maddede ruhsat başvurusunda bulunabilecek kişiler için belirtilen mesleklerden birine mensup olduğunu gösteren diploma örneğinin aslı veya Bakanlıkça onaylı sureti.

b) Tüzel kişi olması durumunda, şirketin kuruluş amaçlarını, ortaklarını ve sorumlu kişilerin görev ve unvanlarını belirten ticaret sicili gazetesinin aslı veya sureti.

c) Farmakovijilans uygulamaları kapsamında ürün güvenliği sorumlusunun özgeçmişi, adresi, telefon, faks numarası ve bu kişinin görevini tanımlayan belge.

ç) Ruhsat sahibi, kendi kuruluşu bünyesinde, yeterli eğitim almış ve pazara sunduğu ürünler hakkındaki bilgilerden sorumlu olan bilim servisini tanımlayan belge ve bu servisin adresi, telefon, faks numarası ve e-posta adresi.

d) Ruhsat sahibi değişikliği ile ruhsatı alan kişinin adı, soyadı, adresi, telefon ve faks numaralarıyla birlikte, güncellenmiş kısa ürün bilgileri, kullanma talimatı, iç ve dış ambalajın birer örneği ve noter aracılığıyla yapılan devirlerde, söz konusu ürün için önceden verilmiş olan ruhsatın aslı.

(4) Ürünün ithal bir ürün olması durumunda, yukarıda belirtilen bilgi ve belgelere ek olarak, lisans sahibi firmanın söz konusu ürünün Türkiye’de ruhsatlandırılması, ithali ve satışına ilişkin münhasıran yetkilendirdiği gerçek veya tüzel kişiyi değiştirdiğine dair orijinal belge ve noter onaylı Türkçe tercümesi ile birlikte Bakanlığa başvuruda bulunulur.

(5) Lisans sahibi firmanın söz konusu ürünün Türkiye’de ruhsatlandırılması ve satışına ilişkin yetkilendirdiği gerçek veya tüzel kişiyi değiştirmesi durumunda, lisans sahibi firmanın ürünün Türkiye’de ruhsatlandırılması ve satışına ilişkin verdiği yetkiyi gösterir, yeni tarihli orijinal belge, noter onaylı Türkçe tercümesi, mevcut ruhsat sahibinin ruhsat orijinalini iade ettiğini bildiren yazısı veya mevcut ruhsat sahibinin yetkisinin kalmadığını gösteren mahkeme kararı sunulduğunda birinci fıkranın (a) bendi hariç, Bakanlıkça onaylanmış tam ve güncellenmiş mevcut ürün dosyası ile birlikte bu maddedeki tüm gerekliliklerin yerine getirilmesi zorunludur.

(6) Ruhsat başvurusu yapan gerçek veya tüzel kişi başvurudan oluşan haklarını bu maddede belirtilen ilgili koşulları yerine getirmek suretiyle başka bir gerçek veya tüzel kişiye devredebilir.

(7) Ürünlere ilişkin yapılacak olan tüm değişiklikler için ilgili kılavuz hükümlerine göre Bakanlığa ayrı bir başvuruda bulunulur. Ancak, değişikliğe ilişkin yapılmış olan başvuru, ürünün ruhsat sahibi değişiklik işlemleri tamamlandıktan sonra Bakanlık tarafından değerlendirilmeye alınır.

(8) Bakanlık, eksiksiz bilgi ve belgelerle yapılan ruhsat sahibi değişikliği başvurusunu otuz gün içinde sonuçlandırır.

ALTINCI BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Tanıtım

MADDE 29 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlerin tanıtımı 23/10/2003 tarihli ve 25268 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünlerin Tanıtım Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliğe tabidir.

Düzenleme yetkisi

MADDE 30 – (1) Bakanlık bu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamak üzere her türlü alt düzenlemeyi yapmaya yetkilidir.

Cezai hükümler

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine uymayanlar hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 32 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde, 12/8/2005 tarihli ve 25904 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj ve Etiketleme Yönetmeliği, 19/1/2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Bakanlıktan izinli ürünlerin durumu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin kapsamında olan ve bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıktan izinli olarak piyasaya arz edilmiş olan ürünler için izin sahibi kişiler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde Bakanlıkça istenilen belgeler ile ruhsat müracaatında bulunurlar.

Bakanlığa müracaat eden ürünlerin durumu

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlığa müracaat etmiş ve Bakanlıkta izin işlemleri devam etmekte olan ürünlerden analiz prosedürü başlatılmış ve/veya analiz işlemleri tamamlanmış ürünler için engel bir durumun olmadığı belirlenmesi hâlinde ilgili kılavuza göre izin belgesi düzenlenir. Analiz aşamasına gelmemiş olan ürünlerin başvuru dosyaları ise bu Yönetmeliğe göre müracaat edilmesi için başvuru sahibine iade edilir.

Yürürlük

MADDE 33 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

[R.G. 6 Ekim 2010 – 27721]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/102

Karar Sayısı : 2010/14

Karar Günü : 21.1.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Manavgat 1. Asliye Hukuk (Aile Mahkemesi Sıfatıyla) Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 181. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...davacının..." ve "...davalının..." sözcüklerinin Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bakılmakta olan boşanma davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Bilindiği gibi gerçek kişilerin kişiliği ve bununla medeni haklardan istifade ehliyeti ölümle sona erer. Bu nedenle ölmüş olan kişinin taraf ehliyeti yoktur.(MK 28/1. md.) İstisnalar dışında yalnız öleni ilgilendiren yani mirasçılara geçmeyen haklara ilişkin davalarda tarafın ölümü ile dava konusuz kalır. Bu davalarda ölenin mirasçılara karşı veya (mirasçıları tarafından) davaya devam edilmesine hukuken imkan yoktur. Bu istisnalardan biri MK 181/2. maddesinde düzenlenmiştir.

Eski Medeni Kanunumuzda (md.146/2) Boşanan karı koca birbirinin kanuni mirasçısı olamaz ve evlenme mukavelesi ile veya boşanmadan önce yapılmış ölüme bağlı bir tasarruf ile temin olunan menfaatlerini zayi eder hükmü yer almakta idi.

Hükümet gerekçesinde de belirtildiği gibi yeni Medeni Kanun 181. maddesi önceki metnin birinci fıkrasını almış olmakla birlikte ölüme bağlı tasarruflar açısından daha farklı bir ifadeye yer vermiştir. Aslında yenilik MK 181. maddenin ikinci fıkrasında olup 181/2. madde ile boşanma davası devam ederken davacı eşin ölümü halinde, davalının buna rağmen mirasçı olabilmesi belli koşullar altında engellenebilmektedir. Buna göre ölen davacının mirasçılarından herhangi birisinin davayı devam ettirmesi ve davalının kusurlu

olduğunun sabit olması halinde, davalı eş birinci fıkra hükmünde olduğu gibi davacıya mirasçı olamayacaktır. Davacı eşin ölümü halinde evlilik kendiliğinden son bulur. Bu nedenle davacının ölümüne rağmen mirasçılardan birisinin devam ettirdiği bu dava eşlerin boşanmasına yönelik olmayacak boşanmada sadece davalının kusurlu olup olmadığı karara bağlanacaktır. Davacının mirasçılara bu hak tanınmamış olursa idi özellikle zina, hayata kast, pek kötü davranış, haysiyetsiz yaşam sürme sebeplerinden biriyle açılan boşanma davasında, davacının ölümü halinde bu eylemlerde bulunan kusurlu davalı eşin buna rağmen mirasçı olabilmesi konusunda haksız ve adaletsiz sonuçların doğması gündeme gelebilecekti. İşte haksız durumlardan önlenmesi amacıyla maddenin (itirazımıza konu) MK 181/2. maddesi ihdas edilmiştir. Bu madde ile kısaca kusurlu eşin mirastan faydalanmasının önüne geçilmek istenmiştir.

Madde metninden ve hükümet gerekçesinden de anlaşılacağı üzere boşanma davasında sadece davacının ölümü halinde ve *sadece davacının mirasçılara* MK 181/2. maddesi uyarınca kusur tespiti için davayı takip hakkı tanınmıştır. Davalının ölümü halinde davalının mirasçılara bu hak tanınmamıştır. Davalının mirasçılara bu hakkın tanınmamış olması nedeniyle madde metninin Anayasanın eşitlik konusunu düzenleyen 10.maddesi ile hak arama hürriyetini düzenleyen 36.maddesine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır. Zira davacının mirasçılara tanınan bir hakkın *davalının mirasçılara tanınmamış* olması eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi hak arama hürriyetinin de kısıtlanması hatta bütünüyle engellenmesi anlamına gelir. Nitekim kanun koyucu benzer nitelikte bir düzenleme olan Türk Medeni Kanunu 159.maddesinde bu hakkı her iki taraf mirasçılara da tanımıştır. Butlan davasında tanınan bu hakkın boşanma davası için tanınmaması hak arama hürriyetinin kısıtlanması anlamına gelir.

Kanun koyucu belki Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) ilgili usul hükümlerini nazara alarak ve usul bütünlüğünü bozmamak için davalı mirasçılara davayı takip hakkı tanımamış olabilir. Bu akla gelen başlıca usul kuralları davanın müracaata bırakılması ve feragat halidir.

HUMK 409. maddesinde davacı davaya gelmediğinde veya gelip te davaya devam etmek istemediğinde dosya işlemiden kaldırılacaktır. İleride davanın açılmamış sayılmasına karar verildiğinde ise davalı (mirasçılar) yönünden zaten MK 181/2. maddesinin zaten gündeme gelmesi mümkün değildir.

HUMK 91.vd maddelerinde düzenlenen feragat ise tıpkı HUMK 409. maddesi davayı sona erdiren bir usul işlemidir. Bu sebeple davacı taraf davasından feragat ettiğinde başkaca herhangi bir hususun araştırılmasına gerek kalmaksızın davanın reddine karar vermek gerekir. Yani feragat için davalının bunu kabul etmesine gerek olmaksızın dava reddedilir. Çünkü feragat kabule bağlı değildir.

İşte bir boşanma davasında davasını açıp tek taraflı olarak davadan feragat ederek davayı redle sonuçlandırabilme yetkisi sadece davacıya tanındığı için ve bu usul kuralını da nazara alarak kanun koyucu MK 181/2.maddesinde sadece davacı mirasçılara davayı takip edebilme hakkı tanımış olabilir. Başka bir ifade ile boşanma davası devam ederken davalının ölümü halinde kusurun tespiti için davalı mirasçılara da davaya devam edebilme hakkı tanınmış olsa idi davacı davadan feragat ettiğinde dava zaten o anda redle sonuçlanabilecek ve dolayısıyla davalı mirasçılarının davaya devam hakkı davacı tarafından engellenebilecekti. Kanun koyucu böyle bir mülahaza ile davalı mirasçılara davaya devam edebilme hakkı tanımamış olabilir. Ancak böyle olması örneğin zina, hayata kast, pek kötü davranış,

haysiyetsiz yaşam sürme vs gibi bütünüyle davacının kusurlu olduğu hallerde davalı murisleri aleyhine çok ağır ve adaletsiz bir sonuç doğurur. Bu eşitsizliğin önüne geçilebilmesi için davacının feragati halinde bile davalı mirasçılara davayı takip hakkı tanıyan bir hüküm tıpkı MK 159.maddede olduğu gibi yasa metnine konularak bu haksızlığın önüne geçilebilirdi.

MK 510/II. maddesi uyarınca (eğer davacının kusurlu olduğu düşüncesini taşıyor ise) davalının belirtilen düşüncelerle boşanma davasının devamı sırasında sadece davacının ölümü halinde ve sadece davacı mirasçılara davaya devam ederek davalının kusurunu ispatlayabilme halini düzenleyen, bu hakkı davalının ölümü halinde davalı mirasçılara tanımayan MK 181/2. maddesi Anayasamızın 10 ve 36.maddelerine aykırı olduğu kanaatine varılmış, yüksek mahkemeye bu hususta itiraz davası açılmasına, 2949 Sayılı Yasanın 28. maddesi uyarınca başvurunun eldeki boşanma davası için bekletici mesele yapılmasına karar verme zarureti doğmuştur.

Somut davayı davacı kadın açmış, ancak daha sonra müracaata bırakmış, davasını takip etmemiştir. Ne varki yargılama aşamasında bu defa *davalı koca davayı takip etmiş boşanma iradesini açıklamış, ancak* davacıya yenileme talebinin tebligatı yapılamadığı için dava sürüncemede kalmış ve bu süreçte davalı koca vefat etmiştir. Başka bir anlatımla davalı yargılama sırasında boşanma iradesini açıklamıştır. Esasen davacı kadın nafaka da istemediği için yargılama aşamasında boşanmanın koşulları da oluşmuştur. Ne var ki MK 181/2. maddesindeki hak sadece davacı mirasçılara tanındığından eldeki somut davada (*sağlığında boşanma iradesini açıklamış olmasına rağmen davalı kocanın*) mirasçılara davaya devam hakkı tanınmamış olmasının eşitlik ve hak arama hürriyetinin çok ciddi bir biçimde ihlali sonucunu doğurduğu kanaatine varılmıştır.

SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu 181/2. maddesinde yer alan “Boşanma davası devam ederken, ölen *davacının* mirasçılarından birisinin davaya devam etmesi ve *davalının* kusurunun ispatlanması halinde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır” şeklindeki fıkra metninde yer alan “...davacının” ve “...davalının” kelimelerinin Anayasamızın 10 ve 36. maddelerine aykırı olduğu mahkememizce düşünülmekte olup bu sebeple İPTALİNE karar verilmesi hususunda takdir ve gereği saygıyla arz olunur.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun itiraz konusu sözcükleri de içeren 181. maddesi şöyledir:

“Madde 181- Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar ve boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla kendilerine sağlanan hakları, aksi tasarruftan anlaşılmadıkça, kaybederler.

Boşanma davası devam ederken, ölen **davacının** mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve **davalının** kusurunun ispatlanması hâlinde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 27.11.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

İtiraz konusu kural ile boşanma davası devam ederken davacının ölmesi üzerine, ölen davacının mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve davalının kusurunun ispatlanması halinde davalı eşin, ölen davacı eşin mirasçısı olamayacağı ve aksi ölüme bağlı tasarruftan anlaşılmadıkça, ölüme bağlı tasarrufla kendisine sağlanan hakları kaybedeceği hükme bağlanmıştır. Davacı eşin ölümü halinde evlilik kendiliğinden son bulur. Bu nedenle davacının ölümüne rağmen, davacının mirasçılarında birinin devam ettirdiği bu davada, eşlerin boşanması değil, boşanmada davalının kusurlu olup olmadığı karara bağlanacaktır.

Madde gerekçesinde özellikle zina, hayata kast, pek kötü davranış, haysiyetsiz hayat sürme gibi sebeplerle açılan boşanma davalarında, davacının ölümü halinde, bu eylemlerde bulunan kusurlu davalı eşin buna rağmen mirasçı olabilmesinin haksız ve adaletsiz sonuçların doğmasına neden olduğu belirtilerek, itiraz konusu kuralın bu haksız durumların önlenmesi amacıyla kabul edildiği ifade edilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, boşanma davası devam ederken davacının ölmesi üzerine, ölen davacının mirasçılara, davalının kusurunu ispatlayarak ölen eşin mirasçısı olmasını önlemek amacıyla tanınan davaya devam etme hakkının, boşanma davasının devamı sırasında ölen davalının mirasçılara tanınmamasının Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı, Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu belirtilmiştir. Bu ilke, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı

eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz. Kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz.

İtiraz konusu kuralla devam eden boşanma davası sırasında ölen davacının mirasçılara davaya devam edebilme hakkı tanınmasına rağmen, bu hak, davalının ölmesi halinde davalının mirasçılara tanınmamıştır. Madde gerekçesinde özellikle zina, hayata kast, pek kötü davranış, haysiyetsiz hayat sürme gibi sebeplerle açılan boşanma davalarında, davacının ölümü halinde doğabileceği belirtilen haksız ve adaletsiz sonuçların, bu eylemlere maruz kalan davalının ölümü halinde de ortaya çıkabileceği kuşkusuzdur. Davacı eşin zina, hayata kast, pek kötü davranış, haysiyetsiz hayat sürme gibi fiillerde bulunması karşısında davalı eşin de ayrı bir boşanma davası ya da karşılık dava açabileceğinde tereddüt bulunmamakla birlikte, Yasa'nın davacının mirasçılara tanıdığı bu haktan davalının mirasçılarının da yararlanabilmeleri için davalıdan boşanma davası açması beklenemez. Hukuk davalarında, "taraf" olma itibarıyla davacı ya da davalının hukuki durumları aynıdır. İtiraz konusu düzenleme ile hukuki konuları aynı olan davacı ile davalının mirasçıları arasında farklı kurallar getirilerek bir taraf lehine ayrıcalık tanınmaktadır.

Anayasa'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesinin birinci fıkrasında "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." denilerek yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin, zararını giderebilmesinin en etkili ve güvenceli yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

"Adil yargılanma hakkı"nın ulusalüstü düzeyde genel kabul görmüş ölçütleri arasında önemli bir yer tutan "silahların eşitliği" ilkesi, davanın tarafları arasında yargılama sırasında usul hükümleri yönünden eşit konumda bulunma, taraflardan birine dezavantaj diğerine avantaj sağlayacak kurallara yer vermeme esasını içermekte, diğer bir deyişle davanın tarafları arasında hakkaniyete uygun bir dengenin varlığını gerekli kılmaktadır.

Bir hukuk davasında taraf olma durumu nedeniyle hukuki durumları itibarıyla eşit oldukları açık olan davacı ve davalının mirasçıları arasında, boşanma davasına devam edebilme bakımından farklı düzenlemeler öngörülmesi, davada hakkaniyete uygun bir dengenin kurulmasına engel teşkil ederek, silahların eşitliği ilkesinin ihlâline neden olur.

İtiraz konusu kuralla, boşanma davası sırasında ölen davalının mirasçılara davacının mirasçılara tanınan davaya devam etme hakkı tanınmamaktadır. Davalının mirasçılarının yargı mercileri önünde dava haklarını kullanmalarının bu şekilde engellenmesi Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü alanına yapılmış açık bir müdahale niteliğinde olup, hak arama özgürlüğüyle bağdaşmaz.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu sonuca farklı gerekçeyle katılmıştır.

VI- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 14. maddesinin, 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Yasa'nın 327. maddesiyle yeniden düzenlenen birinci fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, yeni yasal düzenleme yapılması amacıyla, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

A- 22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 181. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "... davacının ...", "... davalının ..." sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B- İptal edilen sözcüklerin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

21.1.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye

Üye

Üye

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla
PERKTAŞ

FARKLI GEREKÇE

1- İtiraz konusu 22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 181. maddesi; boşanma davası devam ederken, ölen davacının mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve davalının kusurunun ispatlanması halinde, davalının (sağ kalan eşin) ölen eşin (davacının) mirasından mahrum kalacağını hüküm altına almaktadır.

2- Ölüm ile boşanma nedenine konu ailevi sorunlar fiilen son bulur. Davaya devam iradesi ancak sağlar arasında söz konusu olabilir. Boşanma davasının kesin hüküm haline gelmesi aşamasına kadar, davacının her an davasından feragat etmesi mümkün olduğu gibi, davayı sürdürmemek suretiyle boşanma davasının sonuçsuz kalması da imkân dahilindedir. Ölen davacının bu iradesinin sonuna kadar değişmeyeceği varsayımından hareketle onun mirasçılara davaya devam hakkı verilmesinin hukuki temeli olamayacağı izahtan varestedir. Sağlararası geçerliliği olabilecek bir davanın taraflardan birinin (davacının) ölümü sonrasında da devam ettirilmesi Medeni Kanun'un bu konuda öngördüğü sistematığe tamamen aykırıdır. Aile hukuku konusu olan "boşanma"nın bu kuralla "miras hukuku" alanına taşınması "sosyal fayda" ile telif edilmeye çalışılmaktaysa da; Anayasa'nın 41. ve 2. maddelerinin hükümleri dikkate alındığında, bu düzenlemenin Anayasal kabul görmesi mümkün değildir.

3- Belirtilen nedenle, Anayasa'ya aykırı düşen 4721 sayılı Medeni Kanun'un 181. maddesinin ikinci fıkrasının tamamen iptal edilerek açılmış olan bir boşanma davasının bilahare ölen "davacısının" mirasçılara tanınan davayı devam ettirme imkânına son verilmesi gerekirken; bu imkânın "davalı"ya da tanınması gerektiği gerekçesiyle iptali gerektiği yolundaki çoğunluk kararına bu farklı gerekçeyle katılıyorum.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

[R.G. 22 Ekim 2010 – 27737]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/50

Karar Sayısı : 2010/84

Karar Günü : 24.6.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay 5. Daire

İTİRAZIN KONUSU : 24.11.1994 günlü, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'a, 3.7.2005 günlü, 5398 sayılı Yasa'nın 29. maddesiyle eklenen Geçici Madde 22'nin birinci fıkrasının "1.8.2003 tarihli ve 4971 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca şahsa bağlı hakları 15.8.2003 tarihinden itibaren üç yıl süreyle saklı tutulan personelin şahsa bağlı hakları 14.8.2006 tarihinde sona erer." biçimindeki ikinci tümcesinin Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un uygulanmasını göstermek için Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan 3.8.2006 günlü, 14791 sayılı "Genel Yazı"nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Danıştay Beşinci Daire re'sen iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Dava konusu 3.8.2006 tarihli ve 14971 sayılı Genel Yazıda, 4046 sayılı Yasanın 22. maddesine göre kamu kurum ve kuruluşlarına naklen atanan personelin aylık ve diğer mali haklarına ilişkin olarak açıklama yapılmasının gerekli görüldüğü belirtildikten sonra, anılan Yasanın 22. maddesinin altıncı fıkrasında öngörülen şahsa bağlı hakları, 15.8.2003 tarihinden itibaren üç yıl saklı tutulan personelin şahsa bağlı haklarının 14.8.2006 tarihinde sona erdirileceği belirtilmiştir.

4046 sayılı Yasanın Geçici 22. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesinde, "1.8.2003 tarihli ve 4971 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca şahsa bağlı hakları 15.8.2003 tarihinden başlayarak üç yıl süreyle saklı tutulan personelin şahsa bağlı hakları 14.8.2006 tarihinde sona erer." hükmü yer almıştır.

Bir statü hukuku olan memur hukuku, memurluğun koşulları ile hak ve yükümlülüklerinin önceden düzenleyici işlemlerle belirlenmesini gerektirir. Yönetimin tek yanlı iradesi ile yaptığı düzenlemelerle getirilen kuralların, yönetimin yine tek yanlı iradesi ile değiştirilmesinde, hukuk devleti ilkelerine uyulmasının ve hukuk düşüncesine sıkı sıkıya bağlılığın varlığı esastır.

Hukuk devletinin gereklerinden biri, hukuksal güvenlik ilkesine uyulması, bir başka anlatımla hukuk kurallarının belirlilik ve öngörülebilirlik niteliklerini taşımasıdır. Hukuksal güvenlik, kişilerin gelecekle ilgili plan, düşünce ve kararlarında var olan hukuk kurallarına güvenerek hareket etmelerinin hukuken korunması gereğini ifade eder. Bu durum hukuk devleti anlayışının bir gereği olduğu kadar, Anayasa'nın 5. maddesiyle, Devlete yüklenen, "vatandaşların refah, huzur ve mutluluk içinde yaşamalarını sağlama, maddi ve manevi varlıklarını geliştirmek için gerekli ortamı hazırlama" ödevinin de bir sonucudur.

Hukuk güvenliği, diğer bir deyişle güvenin korunması ilkesi, var olan hukuksal durumun süreceğine olan güvenin boşa çıkarılmaması anlamına gelir. Güvenin korunması, her yasal düzenlemede göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

Yasalar, yürürlükte buldukları sıradaki olayların hukuki sonuçlarını belirler. Sonra çıkarılan yasaların, önceki yasalarla belirlenen hukuki sonuçları hükümsüz saymaları, hukuki güven ilkesine olduğu kadar, mantığa da aykırılık oluşturur. Zira, kimseden, gelecekte yürürlüğe girecek, bu günden bilinmeyen kurallara uygun davranış beklenilemez. Geriye yürümezlik hukukun genel ilkesidir. Bu kabul, bireyin hukuka duyduğu güveni sarsmama biçimindeki yönetsel ahlak anlayışının da bir sonucudur.

4046 sayılı Yasanın 22. maddesinde şahsa bağlı hak uygulamasına yer verilmiş olup, 22. maddenin şahsa bağlı hak uygulamasını getiren kuralının 15.8.2003 tarihine kadar yürürlükte kalan ilk şeklinde bu uygulamayı zaman bakımından sınırlandıran bir düzenleme yer almamıştır.

15.8.2003 tarihli ve 25200 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4971 sayılı Yasanın 6. maddesiyle, 4046 sayılı Yasanın 22. maddesi yeniden düzenlenerek şahsa bağlı hak uygulamasına sınır getirilmiş, 4971 sayılı Yasanın Geçici 2. maddesinin birinci tükmesinde ise, 4971 sayılı Yasanın yayımı tarihinden önce 4046 sayılı Yasanın 22. maddesi gereğince şahsa bağlı hakları saklı tutulan ve halen bu haktan yararlanan personelin şahsa bağlı haklarının 4971 sayılı Kanunun yayımı tarihinden başlayarak üç yıl sonra sona ereceği kurala bağlanmıştır.

Öte yandan 4046 sayılı Yasanın 22. maddesi 5398 sayılı Yasanın 8. maddesiyle yeniden düzenlenmiş, aynı Kanunun 29. maddesiyle 4046 sayılı Yasaya eklenen Geçici 22. maddenin birinci fıkrasının 2. tükmesinde de, 4971 sayılı Yasanın Geçici 2. maddesi uyarınca şahsa bağlı hakları 15.8.2003 tarihinden başlayarak üç yıl süreyle saklı tutulan personelin şahsa bağlı haklarının 14.8.2006 tarihinde sona ereceği kurala bağlanmıştır.

Şahsa bağlı hak uygulamasına üç yıllık sınır getirilmesinden önce ataması yapılanlarla, T.C. Ziraat Bankası ve T. Halk Bankasında görev yapmaktayken ihtiyaç fazlası personel sayılanların söz konusu sınırlamanın getirileceğini beklemedikleri, ihtiyaç fazlası personel sayılma ve atama işlemlerine karşı dava açıp açmama konusunda, mevcut düzenlemeleri göz önüne alarak karar verdikleri, geleceğe ilişkin planlarını şahsa bağlı hak uygulamasının süreceğini düşünerek yaptıklarında kuşku bulunmamaktadır.

Davacıların da, 15.8.2003 tarihinden önce 4046 sayılı Yasa gereğince atanmış olmaları ve atama öncesinde yürürlükte olan kurallarda şahsa bağlı hak uygulamasının zaman bakımından sınırlandırılmamış olması nedeniyle, bu uygulamaya zaman içinde sınırlama getirileceğini beklemeyeceği açıktır.

Atandıkları ya da ihtiyaç fazlası personel sayıldıkları tarihte yürürlükte olan Yasa kuralında tanınan hakkın atandıktan sonra sınırlandırılması, davacıların durumunda olanların Devlete, hukuka ve adalete olan inancını ve güvenini sarsacaktır.

Devlet düzeninin ayakta kalmasını ve yasaların uygulanmasını sağlayan en önemli öğeler, bunlara duyulan gereksinimle birlikte Devlete ve yasalara olan güvendir. Devletin, yönetilenlerin beklentilerini beklenmedik bir biçimde boşa çıkarmak suretiyle kendisine ve yasalara olan güven ve inancı sarsması, Devlet düzeninin de zamanla yıpranmasına yol açabilecektir.

Bu nedenle, dava konusu düzenlemenin dayanağı olan 4046 sayılı Yasanın Geçici 22. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tükmesi Anayasanın 2. ve 5. maddelerine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, 4046 sayılı Yasanın Geçici 22. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, dosyada bulunan ilgili belgelerin onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, 26.3.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

24.11.1994 günlü, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un Geçici 22. maddesinin itiraz konusu tümceyi içeren birinci fıkrası şu şekildedir:

“Bu Kanunun 22 nci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmek üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilenlerden nakil işlemi tamamlanmış olan personel hakkında 22 nci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarına göre yapılan fark tazminatı ve şahıslarına bağlı olarak saklı tutulan hakların ödenmesinde, ilgililerin eski kurumları ile ilişkilerinin kesildiği tarih esas alınır. **1.8.2003 tarihli ve 4971 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca şahsa bağlı hakları 15.8.2003 tarihinden itibaren üç yıl süreyle saklı tutulan personelin şahsa bağlı hakları 14.8.2006 tarihinde sona erer.** 15.8.2003 tarihinden bu Kanunun 22 nci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihler arasında nakle tabi tutulan ve şahsa bağlı haktan yararlanan personelin şahsa bağlı hakları ise atandıkları yeni kurumlarında göreve başladıkları tarihi izleyen aybaşından geçerli olmak üzere üç yıl süreyle saklı tutulur ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce nakle tabi tutulan personelin şahsa bağlı haklarının tespitinde ve fark tazminatının ödenmesinde bu fıkra hükümleri hariç 22 nci maddenin bu Kanunla değiştirilen hükümleri aynen uygulanır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 5.6.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eki (1) sayılı cetvelde belirtilen personele şahsa bağlı hak kapsamında yapılacak ödemelerin, itiraz konusu kural ile üç yıllık bir süreyle sınırlandırıldığı, bu düzenleme yürürlüğe girmeden önce ataması yapılan kişilerin ihtiyaç fazlası personel sayılma ve atama işlemlerine karşı dava açıp açmama

konusunda mevcut düzenlemeleri göz önüne alarak karar verdikleri, geleceğe ilişkin plânlarını şahsa bağlı hak uygulamasının süreceğini düşünerek yaptıkları, bu hakkın atandıktan sonra sınırlandırılmasının Devlete, hukuka ve adalete olan inancı ve güveni sarstığı, dolayısıyla bu düzenleme ile hukuk güvenliğinin ihlal edildiği gerekçesiyle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

4046 sayılı Yasa'nın 22. maddesinde, özelleştirme uygulamaları nedeniyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilen personelin parasal hakları özel olarak düzenlenmiş ve bu kişilere yapılacak parasal hak ödemeleri bakımından, "şahsa bağlı hak" uygulaması kabul edilmiştir. Buna göre, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli (1) sayılı cetvelde belirtilen kadrolarda görev yapmakta iken nakle tabi tutulan personelin (bu Kanuna göre anonim şirket halinde birleştirilen kuruluşlardaki personel dahil) Devlet Personel Başkanlığına bildirildikleri tarihteki kadrolarına ilişkin olarak bildirim tarihi itibarıyla almakta oldukları aylık, ek gösterge, zam, özel hizmet tazminatı, makam tazminatı, temsil tazminatı ve görev tazminatının bir bütün olarak, göreve başladıkları tarihi izleyen ayın başından geçerli olmak üzere üç yıl süre ile saklı tutulacaktır.

4046 sayılı Yasa'nın Geçici 22. maddesi ile de uygulamada birliğin sağlanması amacıyla söz konusu 22. maddenin uygulanmasına yönelik olarak geçici hükümler getirilmiş ve itiraz konusu kural olan Geçici 22. maddenin birinci fıkrasının ikinci tümcesi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce nakledilen personelin şahsa bağlı hakları için öngörülen üç yıllık süre, tarih aralığı (15.8.2003-14.8.2006) verilmek suretiyle düzenlenmiştir.

Yasakoyucu 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (1) sayılı cetvelde belirtilen kadrolarda görev yapan personele yapılacak ödemeler bakımından "şahsa bağlı hak" uygulaması yanında "fark tazminatı ödenmesi" uygulamasını da kabul etmiştir. Buna göre, personelin Devlet Personel Başkanlığına bildirildiği tarihteki kadrolarına ilişkin olarak bildirim tarihi itibarıyla almakta oldukları aylık, ek gösterge, ikramiye, her türlü zam ve tazminatları (ek tazminat ve bankacılık tazminatı dâhil), makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ücret (fazla mesai ücreti hariç), ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan ödemelerin toplam net tutarının; nakledildiği kurum ve kuruluş tarafından şahsa bağlı hak olarak ödenen aylık, ek gösterge, zam, özel hizmet tazminatı, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı ödemeleri ile şahsa bağlı hak dışında yapılan ikramiye, ücret, ek ücret, ek ödeme, ek tazminat, teşvik ödemesi, döner sermaye payı ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (fazla mesai ücreti, fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarının, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenmesi gerekmektedir.

"Şahsa bağlı hak" uygulaması 3 yıllık süre ile sınırlandırılmışken "fark tazminatı ödenmesi" uygulaması, aradaki farkın kapanmasına kadar uygulanacak bir yöntem olarak kabul edilmiştir. Şahsa bağlı hak ve fark tazminatı ödenmesi uygulamalarına belirtilen hallerin gerçekleşmesinden daha önce son verilmesi, ancak ilgililerin atandıkları kurumdaki kadro unvanı veya pozisyonlarında isteklerine bağlı olarak herhangi bir değişiklik olması ya da başka kurumlara geçmeleri koşuluna bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve

tutulardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devleti ilkesinin alt ilkelerinden birisini de hukuk güvenliği oluşturmakta ve bu ilke ile kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Hukuki güvenlik ilkesi, kazanılmış hakların korunmasını da kapsamakla birlikte bununla sınırlı olmamakta, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılmaktadır.

Hukuk devletinde yasa koyucunun kazanılmış hakları ihlal etmemek koşuluyla geleceğe yönelik olarak statü hukukunda değişiklik yapmasına ya da yeni kurallar koymasına, kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin koşulları belirlemesine engel bulunmamaktadır.

İtiraz konusu kural Yasa'nın yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Her ne kadar atama işlemi yeni yasa yürürlüğe girmeden önce gerçekleşmişse de yeni yasa yürürlüğe girdikten sonra elde edilecek parasal haklar bakımından henüz tahakkuk edip kesinleşmiş kişisel bir alacak söz konusu değildir. Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren şahsa bağlı hak kapsamındaki parasal haklar üç yıl boyunca ödenmeye devam edecek, üç yılın sonunda ise sona erecektir. Yasa, yürürlüğe girmesinden önce tahakkuk edip kesinleşmiş ve ödenmiş bulunan parasal hakları olumsuz yönde etkileyecek bir hüküm içermemektedir.

İtiraz konusu kural ile özelleştirme uygulamaları nedeniyle diğer kamu kurumlarına atanacak personel hakkında öngörülen "şahsa bağlı hak" uygulamasına ilişkin düzenlemenin, söz konusu personelin maddi anlamda mağdur olmalarının önlenmesi amacını güttüğü ve yasa koyucunun bu konudaki takdirini yansıttığı, şahsa bağlı hak uygulamasının sona ermesi durumunda fark tazminatı uygulamasına geçilmesinin öngörülmesinin de yine aynı amaca hizmet ettiği anlaşılmaktadır. "Şahsa bağlı hak" uygulaması 3 yıllık süre ile sınırlanmışken "fark tazminatı ödenmesi" uygulaması, aradaki farkın kapanmasına kadar uygulanacak bir yöntem olarak kabul edilmiştir.

İlgililerin şahsa bağlı hakları kapsamında öngörülen parasal haklarının bir süre ile sınırlandırılması hukuki güvenlik ilkesinin ihlali anlamına gelmeyeceğinden, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kural'ın Anayasa'nın 5. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

24.11.1994 günlü, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'a, 3.7.2005 günlü, 5398 sayılı Yasa'nın 29. maddesiyle eklenen Geçici Madde 22'nin birinci fıkrasının "1.8.2003 tarihli ve 4971 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca şahsa bağlı hakları 15.8.2003 tarihinden itibaren üç yıl süreyle saklı tutulan personelin şahsa bağlı hakları 14.8.2006 tarihinde sona erer." biçimindeki ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 24.6.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

[R.G. 22 Ekim 2010 – 27737]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/69

Karar Sayısı : 2010/79

Karar Günü : 3.6.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kadirli 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 75. maddesinin Anayasa'nın 36. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

İtiraz konusu kural gereğince alınması zorunlu olan Yüksek Sağlık Şurası raporunun geç gelmesi nedeniyle, sanık hakkında görülen davanın zaman aşımının dolması üzerine itiraz konusu kuralın Anayasaya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtirazın gerekçe bölümü şöyledir:

“ ...

Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı (sanık ve müşteki yönünden) yargılanmanın makul sürede bitirilmesini de kapsar. Davaya konu olan olayımızda Yüksek Sağlık Şurası'nın görüşünün alınması zorunludur. Bu nedenle yargılama sırasında dosya Yüksek Sağlık Şurası'na gönderilerek rapor düzenlenmesi istenilmiş ancak 19.10.2005 tarihinde gönderilen dosya 08.06.2009 tarihinde mahkememize ulaşmış olup bu süreç yaklaşık olarak 3 yıl 7 ay 23 güne tekabül etmektedir. Yüksek Sağlık Şurası'nın mevzuatı gereğince yılda bir defa toplanması, ülkemizin bütün mahkemelerinden gönderilen dosyaların sadece bu kurumca değerlendirmesi nedeni ile dosyaların birikmesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda da raporlar geç düzenlenerek yargılama süreci uzamakta olup dava zamanaşımı dolmaktadır. Mahkememizde bu nitelikteki diğer dosyaların da aynı şekilde Yüksek Sağlık Şurası'ndan 3, 4 hatta 5 yıl içerisinde geldiği görülmektedir. Oysa Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre bilirkişilik kurumu olarak Adli Tıp Kurumu ve mahkemenin doğrudan atadığı kişilerden de bilirkişi raporu alınması imkanı vardır. Bu bilirkişilerden ve kurumlardan alınan raporlar daha az sürede verilmekte ve yargılamanın uzun sürmesine neden olmamaktadır. Yüksek Sağlık Şurası'nın görüşünün alınması kanun gereğince zorunlu olmasına karşın görüşü mahkemeyi bağlamamaktadır. Bu nedenle uygulamada genelde Yüksek Sağlık Şurası'nın raporundan sonra Adli Tıp Kurumu'ndan da rapor alınmaktadır. Bu sonuca göre Yüksek Sağlık Şurası'nın raporunun alınması yargılama sürecini uzatmakta ve dava zamanaşımı süresinin dolması nedeni ile sanık ve müştekinin makul sürede adil yargılanma hakkını engellemektedir. Doktorların yapmış oldukları görevleri nedeni ile adli soruşturmalarda 1219 sayılı Tababet Ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 75. maddesi gereğince Yüksek Sağlık Şurası'ndan rapor alınmasının zorunlu olması Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkına aykırı olduğu görüşü ile iptali gerekmektedir.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 75. maddesi şöyledir:

“Tababet ve şuabatı sanatlarının icrasından mütevellit ceraimde mahkemelerin muvafık görecekları muhtebirin rey ve mütalaasına müracaat hakkındaki serbestileri baki kalmak şartıyla meclisi alii sıhhinin mütalaası istifsar edilir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında Anayasa'nın 36. maddesine dayanılmış, 138. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İÇtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 1.10.2009 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, adil yargılanma hakkının davaların makul sürede bitirilmesini de kapsadığı, somut olayda itiraz konusu kural nedeniyle Yüksek Sağlık Şurası (YSS) görüşünün alınmasının zorunlu olduğu, YSS görüşünün Mahkemece istenmesinden itibaren 3 yıl 7 ay 23 gün sonra geldiği, buna bağlı olarak davanın zaman aşımına uğradığı; bütün mahkemelerden gelen taleplerin belli zamanlarda toplanan bir kurul tarafından değerlendirilmesinin gecikmelere neden olduğu, oysa Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre Adli Tıp Kurumu ve doğrudan tayin edilen bilirkişilerden daha kısa sürede rapor alınmasının mümkün olduğu; YSS görüşünün mahkemeleri bağlamadığı, bu nedenle genelde Adli Tıp'tan da rapor temin edildiği ifade edilerek sanık ve müştekinin makul sürede yargılanma hakkını engelleyen itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 36. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İlk olarak 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'yla kurulan Yüksek Sağlık Şurası, 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerine Dair Kanun Hükmünde Kararname'yle Bakanlığın sürekli kurulu olarak yeniden yapılandırılmıştır. Temelde Bakanlıkça verilen önemli sağlık konuları hakkında görüş bildirmekle görevli bulunan YSS, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun'un itiraz konusu hükmüyle tıp mesleklerinin uygulanmasından doğan cezaî konularda görüş vermekle de görevli ve yetkili kılınmıştır.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 63. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına re'sen veya talep üzerine karar verilebileceği, ancak hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözülmesi olanaklı konularda bilirkişi dinlenemeyeceği belirtilmiştir. Bununla birlikte Kanun, hangi hallerde bilirkişiye başvurulacağını bazen çok genel ifadelerle belirtirken, sanığın şuurunun tetkiki, ölünün adli muayenesi, otopsi, zehirlenme gibi vakıalar bakımından açıkça öngörmüş; bazı özel kanunlarda da bilirkişiye başvurma mecburiyeti ile bilirkişinin kimliği veya hangi kurum olduğu açıkça vurgulanmıştır. Bu tür durumlarda mahkemece ancak belirtilen resmi bilirkişilerin teknik yardımına başvurulabilir. İtiraz konusu kuralla Şura'ya verilen bu görev de resmî bilirkişilik görevidir. Ancak, hâkimin yasayla belirlenmiş bilirkişiye başvurma zorunluluğu onun deliller ve bilirkişi raporu üzerindeki takdir yetkisini ortadan kaldırmaz.

On bir üyesi Sağlık Bakanlığınca ülkede sağlık hizmetleri veya eserleri ile tanınmış kişiler arasından seçilen Şuranın tabii üyeleri Bakanlık Müsteşarı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürü ve I. Hukuk Müşaviridir. Seçilmiş üyelerin görev süresi bir yıldır.

Anayasa'nın 36. maddesinde herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; hiçbir mahkemenin, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmayacağı belirtilmiştir.

Anayasanın ilgili görülen 138. maddesine göre Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Bu konuları içeren AİHS'nin 6. maddesinin birinci fıkrasında; "Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir..." denilerek adil yargılanma hakkı tanımlanmıştır.

Hukuk devleti ilkesinin en önemli gereklerinden olan bireylerin temel haklarının korunması, diğer unsurları yanında, adil yargılanma hakkının tanınmasını da içermektedir. Mahkeme önünde adil yargılanma hakkının bireylerce kullanılabilmesi her şeyden önce kişinin madde kapsamına giren medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar veya cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye müracaat hakkını; bu hakkın kullanılmasından sonra da davasının makul sürede görülmesini isteme hakkını içermektedir.

Ceza davasında amaç maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır. İtiraz konusu kuralla, bu amaca hizmet edecek şekilde 1930'lu yıllarda YSS'na resmi bilirkişilik görevi verilmiştir. Söz konusu kuralda, mahkemelerin görüşünü alabileceği üniversitelerin tıp fakülteleri, eğitim veren devlet hastaneleri veya Adli Tıp Kurumu gibi donanımlı tıbbi kurumlara başvuru olanağının bulunmasına karşın, belirtilen yapısıyla faaliyet gösteren YSS'nin görüşünü almaya mahkemelerin zorlanması ve söz konusu Kurul'un görüşünün alınması için belli bir süre de öngörülmemesi davaların gereksiz yere uzamasına neden olabilecektir. Bu durumun Anayasadaki mahkemelerin bağımsızlığı ve adil yargılama ilkeleriyle bağdaşmadığı açıktır, kuralın iptali gerekir. Ahmet AKYALÇIN, Serdar ÖZGÜLDÜR ve Serruh KALELİ bu görüşe katılmamıştır.

VI- SONUÇ

11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 75. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Ahmet AKYALÇIN, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Serruh KALELİ'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 3.6.2010 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

İtiraz istemine konu 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 75. maddesine göre, sağlık mesleği mensuplarının tedavi görevlerini yerine getirirken, bu görevin yerine getirilmesinden doğan suçlarının kovuşturulmasında Yüksek Sağlık Şûrası'ndan görüş alınması gerekli bulunmaktadır.

Yüksek Sağlık Şûrası'ndan zorunlu görüş alınmasının bir nevi bilirkişilik olduğu, aynı konuda Adli Tıp Kurumu'nun da bilirkişilik görevi yaptığı, bunun da uygulamada bir ikiliğe ve davaların uzamasına yol açtığı, dolayısıyla anılan kuralın bu nedenle Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı düştüğü öne sürülebilirse de, kanımızca aşağıdaki nedenlerle bu görüşe katılmaya imkân bulunmamaktadır:

1- Anılan kuralla yasakoyucu, tababet ve şuabatı sanatlarının icrası dolayısıyla işlenen suçlarda, ülke çapında bir merkezi kurum (Yüksek Sağlık Şûrası) ihdas ederek, uygulamada belli tıbbi konularda yeknesaklığı ve prensibe ilişkin hususlarda birliği sağlamayı amaçlamış; ancak bu Kurumun vereceği görüşün hâkimi (mahkemeyi) bağlayıcı olduğu yolunda bir düzenleme getirmemiştir. Nitekim uygulamada, Yüksek Sağlık Şûrası'nın yazılı görüşüne rağmen, hâkim (mahkeme) bunu yeterli görmüyorsa adli tıba ya da diğer tıbbi bilirkişilere de başvurabilmekte ve olayın özüne ilişkin yeterli kanaate hangi görüş ya da rapor nedeniyle ulaşıyorsa, bunu esas alarak bir hüküm vermektedir. Dolayısıyla, itiraz konusu kuralın mahkemelerin bağımsızlığını zedeleyici bir yönü bulunmamaktadır.

2- Bir ön bilirkişilik olarak nitelendirilebilecek olan Yüksek Sağlık Şûrası'nı düzenleyen dava konusu kural, mahiyeti itibariyle bir ceza yargılaması kuralı olup; bu kuralla getirilen düzenlemenin de ceza muhakemesi hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri göz önüne alınarak saptanacak ceza yargılaması siyasetine göre belirlenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki yerleşmiş içtihatlarına göre, yasakoyucunun ceza yargılaması kurallarını belirlemede bir takdir yetkisi olup; suç ve ceza siyasetinin de bir gereği olarak itiraz konusu kuralı getirmesinde hukuk devleti ilkesine de aykırı bir yön söz konusu değildir.

3- Dava konusu kuralın, izah edilen mahiyeti itibariyle, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemeleri ve hâkimleri baskı altına alıcı, onları serbest vicdan ve kanaatlerini ortaya koymaktan alıkoyucu bir yönünün olmadığına da ayrıca işaret etmek gerekir.

4- Kural, yine aynı nedenlerle adil yargılanma ilkesini de ihlâl etmemekte; bilakis bu ilkenin gerçekleşmesine yapıcı bir katkıda bulunmaktadır.

Açıklanan gerekçelerle, kuralın Anayasa'nın 2., 36. ve 138. maddelerine aykırı bir yönünün olmadığı ve iptal isteminin reddi gerektiği vicdani kanaatine vardığımızdan; çoğunluğun iptale ilişkin kararına katılmıyoruz.

Üye Üye Üye
Ahmet AKYALÇIN Serdar ÖZGÜLDÜR Serruh KALELİ

[R.G. 22 Ekim 2010 – 27737]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/29

Karar Sayısı : 2010/66

Karar Günü : 13.5.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 1. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 4.7.1934 günlü, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 24.11.2004 günlü, 5259 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 6. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Davacının işletmeciliğini yaptığı işyerinin, işletme izin belgesindeki niteliklere aykırı olarak faaliyet gösterdiğinin bir yıl içinde beşinci kez tespit edilmesi nedeniyle Belediye Encümenince verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir” hükmü yer almış olup; 10. maddesinde ise; “Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar” hükmüne yer verilmiştir.

14/07/1934 tarihli ve 2751 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun, 24/11/2004 tarihli ve 5259 sayılı Kanunun 1. maddesi ile yeniden düzenlenen 6. maddesinde; Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

- a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,
- b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,
- c) Bu Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen yasaklara uymadığı tespit edilen,
- d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile bir milyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları 6183 sayılı Anime Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır, kuralı yer almıştır.

Hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu, adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün eylem ve işlemleri ile eşitlik ve hakkaniyeti gözetilen devlettir. Bu bağlamda, yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken takdiri, sınırsız ve keyfi olmayıp hukuk devleti ilkeleriyle sınırlıdır.

Bunun yanında hukuk devleti kavramı, kuralların ve müeyyidelerinin net olarak önceden belli olduğu, dolayısıyla uyulmayan kararların müeyyidelerinin ne olduğunu insanların önceden bilmesini de ifade eder.

Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesine göre yasaların uygulanmasında ayırım gözetilmeyecek ve eşitsizliğe yol açılmayacaktır. Maddede düzenlenen “Eşitlik” ilkesiyle, birbirinin aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir.

Yine Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında eşitlik ilkesi, aynı durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yasalarda ve yükümlülüklerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda, hizmetlerde eşitliğin sağlanmasını gerektiren eşit davranma ve ayırım yapmama ilkesi olarak yorumlanmıştır.

Bu bağlamda, 2559 sayılı Yasa'nın 6. maddesi değerlendirilecek olursa;

İlk anda, Kanunda belirtilen yasaklara uymadığı ve mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletildiği tespit edilen iş yerlerinin işletmecilerinin karşılaşacağı cezaların belli olduğu izlenimi uyanmaktadır. Nitekim Yasa maddesinde para cezası ilk uygulamada miktar olarak da bellidir. Ancak yasa koyucu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezasının bir kat artırılarak uygulanacağını belirtirken öngörülen cezanın ve yaptırımın üst sınırını belirtmemiştir. Bu durum ilgililerde “müeyyidesinin türü ve oranı idarenin keyfine kalmış bir yasa” intibai uyandırmaktadır.

Bu olumsuz sonucun sebebi ve kaynağı ise; Yasa'nın, aynı fiilin bir yıl içinde tekrarı halinde, öngörülen cezanın ve yaptırımın üst sınırının belirtilmemesidir. Bu husus, kuralların ve müeyyidelerin önceden belli olup, buna devletin de uymak zorunda olduğu hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Bu açıklamalar ışığında söz konusu Yasa maddesinin doğrudan eşitsizlik yaratan bir düzenlemesi görülmemektedir. Ancak Yasa'nın uygulaması esnasında, yine Yasa'nın kendinden kaynaklanan sebeplerle eşitsizliğe, ayrımcılığa hatta kayırmacılığa yol açan sonuçlar doğmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “Belirlilik”tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. “Öngörülebilirlik şartı” olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.

Değişen sosyal, siyasal ve ekonomik koşullar kimi durumlarda devlet idarelerine bir takım hakların tanınması gereğini ortaya çıkarmıştır. Gelişen, büyüyen, çeşitlenen ve çoğalan toplumsal gereksinimleri yerinde, zamanında ve etkin bir biçimde karşılayabilmek için çağdaş yönetimlerde idareye değişik alanlarda yaptırım uygulama yetkileri tanınmaktadır.

Bu tür idari işlemlere karşı yargı yolu açık olmakla birlikte, bu güvencenin uygulama aşamasından sonra ve ancak itiraz yoluyla ortaya çıkacağı göz önünde bulundurulduğunda, yasa kurallarının yürürlükte olduğu sürece keyfiliği ortadan kaldırmaya yeterli olduğu söylenemez. Hukuk kuralları, yargının yorumuna ihtiyaç göstermeyecek ve uygulayıcılar tarafından anlaşılabilir şekilde açık ve belirgin olmak, uygulayıcılara güvence vermek zorundadır.

Bu durumda, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 6. maddesinin son fıkrasında yer alan “Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.” hükmü, “Belirlilik ve Öngörülebilirlik” niteliği taşıması nedeniyle Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanması gereken 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 6. maddesinin son fıkrasında yer alan “Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.” hükmünün, Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varıldığından; Anayasanın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 28. maddeleri uyarınca, itiraz yoluyla iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, 27/02/2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4.7.1934 günlü, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu’nun 24.11.2004 günlü, 5259 sayılı Yasa’nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen itiraz konusu kuralı da içeren 6. maddesi şöyledir:

“Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

- a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,
- b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,
- c) Bu Kanununun 12 nci maddesinde belirtilen yasaklara uymadığı tespit edilen,
- d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile bir milyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak

en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.”

B- İlgili Görülen Yasa Kuralı

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 12. maddesi şöyledir:

“Kanunî istisnalar saklı kalmak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmaz.

Polis bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girmesini meneder.

Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 17 nci, işyerleri hakkında da 6 ncı madde hükümlerine göre işlem yapılır.”

C- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 7.5.2009 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ve ilgili görülen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken sınırsız bir takdir yetkisine sahip olmadığı, takdir yetkisinin hukuk devleti ilkesiyle sınırlı bulunduğu, hukuk devletinin temel ilkelerinden olan belirlilik ilkesi gereğince yasal düzenlemelerin kişiler ve idareler yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerektiği, bu çerçevede kuralların ve müeyyidelerin belirgin olması, önceden bilinmesi ve eylemlerinin sonuçlarının ilgililer tarafından makul düzeyde öngörülebilmesi gerektiği, itiraz konusu kuralda tekerrür halinde öngörülen idari para cezasının üst sınırının belirli olmadığı, bu hususun hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı, Yasa'nın uygulanmasının eşitsizliğe, ayrımcılığa ve kayırmacılığa yol açtığı, belirli ve

öngörülebilir nitelik taşımayan itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 6. maddesinin birinci fıkrasında hangi hallerde umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin işletmecilerine idari para cezası verileceği ve bu cezanın alt ve üst sınırları belirtilmiş, itiraz konusu son fıkrasında da bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezasının bir kat artırılarak uygulanacağı kuralı getirilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "belirlilik"tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörülebilir ve davranışlarını düzenler. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

İtiraz konusu kuralda 2559 sayılı Yasanın 6. maddesinde öngörülen fiiller nedeniyle işletmecilere artırımlı para cezası uygulanabilmesi için, "bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrar edilmiş olması" koşulu aranmış ve bu durumda "en son uygulanan para cezasının bir kat artırılarak uygulanacağı" belirtilmiştir. Bir başka deyişle, "aynı fiil" in "bir yıl içinde" tekrarlanması halinde en son uygulanan cezanın "bir kat" artırılarak uygulanması öngörülmüştür.

Yasa koyucu, para cezasının artırılarak uygulanabilmesi için gerekli koşulları ve bu koşulların varlığı durumunda cezanın artırılma şeklini açıkça belirlediğinden, itiraz konusu kuralın umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin işletmecileri bakımından belirli ve öngörülebilir olmadığından söz edilemez.

Yasakoyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında düzenleme yaparken Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda anayasal sınırlar içinde takdir yetkisine sahiptir. Bu yetki, idari yaptırımlar bakımından da geçerlidir. Bu bağlamda hukuka aykırı bir eylemin tekrarlanması halinde faile verilecek cezada artırımın gidilmesi, yasa koyucunun sahip olduğu takdir yetkisinin kapsamındadır.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin 2559 sayılı Yasanın 6. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen kurallara uymamaları ve bu nedenle işletmecilerinin para cezası ile cezalandırılmalarına rağmen aynı hukuka aykırı eylemde bulunmaya devam etmeleri, yasa koyucu tarafından daha ağır bir yaptırıma bağlanmıştır. İlgililerin bilinçli olarak ve ısrarla tekrarladıkları söz konusu hukuka aykırı eylemleri gözetildiğinde, Devletin cezalandırma yetkisi bakımından itiraz konusu kuralda suç ve ceza arasında adil bir dengenin bulunması gereğini esas alan hukuk devleti ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen "yasa önünde eşitlik ilkesi", hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunanlar kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Bir yıl içinde hukuka aykırılığı bir eylemle gerçekleştirenler ile birden çok eylemle gerçekleştirenler, aynı hukuki konumda olmadıklarından eylemde bulunma sayısına göre faillerin farklı kurallara tabi tutulması ve birden çok gerçekleştirilen eylemler yönünden de eylem sayısına bağlı olarak bir önceki cezanın bir kat artırılarak uygulanması eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ ve Engin YILDIRIM bu görüşe katılmamıştır.

VI- SONUÇ

4.7.1934 günlü, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 24.11.2004 günlü, 5259 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 6. maddesinin son fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 13.5.2010 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Üye

Üye

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

İtiraza konu 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezasının bir kat arttırılarak uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Kuralda, bir yıllık süre zarfında tekerrürün uygulanması bakımından herhangi bir üst sınır bulunmadığından; kural ihlâline ilişkin eylem sayısına bağlı olarak, söz konusu idari para cezası her seferinde bir kat arttırılmak suretiyle verilecektir.

Hukuk devletinin alt ilkelerinden birisi olan “ölçülülük ilkesi”, gerek öğreti gerek Anayasa Mahkemesi kararlarında “elverişlilik”, “gereklilik” ve “orantılılık” olmak üzere üç alt başlıkta incelenmekte olup; davanın somutunda, kural ihlâli nedeniyle öngörülen yaptırım ile ulaşılmak istenen amaç arasında bulunması gereken orantı şeklinde ifadesini bulan “orantılılık” ilkesinin ele alınması gerekmektedir. İtiraz konusu kuralda, tekerrür halinde uygulanacak ceza, en son uygulanan para cezasının bir katı olarak belirlendiğinden, ilk nazarda tekerrür halinde bir katı ceza verilmesinin orantısız olacağını söylemek zordur. Ancak, bir yıl içinde tekerrür sayısına bağlı olarak para cezasının katlamalı olarak artması nedeniyle, tekerrür sayısının çokluğu durumunda ilk para cezası ile kıyaslanamayacak ölçüde yüksek bir para cezasının verilmesi mümkün görülmektedir ki davanın somutunda bir ticari işletme üç ay içinde on kez denetlenmiş ve kuralda 500-1000 TL olan temel idari para cezası 5. tekerrür de 10.400 TL'ye ulaşmıştır. Bu sonuç, anılan kuralın ölçülü olmadığı çok açık bir göstergesidir. Oysa, hukuk devletinde ceza hukuku alanında olduğu gibi idari para cezalarına ilişkin düzenlemelerde de, kuralların önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olması gerekir. Öte yandan, Anayasa Mahkemesi'nin 17.4.2008 tarih ve E.2005/5, K.2008/93 sayılı kararıyla; mevzuata aykırı yapılar nedeniyle İmar Kanunu'nun 42. maddesinde öngörülen idari para cezalarının alt ve üst sınırı arasında elli kat fark bulunması hali makûl ve ölçülü olmayan bir genişlik olarak kabul edilerek, anılan kuralın iptali yoluna gidilmiştir.

İtiraz konusu kuralda tek sınır “bir yıllık süre” olup, öngörülen katlamalı para cezası sistemi tekerrürün çokluğuna paralel şekilde, müteakip para cezalarının çok yüksek miktarlara (teorik olarak yüzlerce, binlerce kat) ulaşması sonucunu doğurabilecek nitelikte olup; bu yönü itibariyle itiraz konusu kuralda, tekrarlanan hukuka aykırı eylem ile idari yaptırım arasında adil bir dengenin bulunduğu, bu nedenle de kuralın ölçülülük ilkesine ve Anayasa'nın 2. maddesine uyarlı olduğu söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, sözkonusu kuralın iptali gerektiği kanısına ulaştığımızdan, çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılamıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

İtiraz konusu kural 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 6. maddesinde belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezasının bir kat artırılarak uygulanacağını belirtmektedir. Hukuk devletinin önemli ilkelerinden biri de "ölçülülük" ilkesidir ve bu ilkenin Anayasa'nın 2. maddesi bağlamında yapılan denetimlerde dikkate alınması gerekmektedir.

Hukuk devletinde idari para cezalarına ilişkin düzenlemelerin kuralların önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olması gerektiği Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtilmektedir (örneğin, AYM, 23.03.2004, E: 2001/119, K: 2004/37). Bir başka kararda da, para cezasının alt ve üst sınırı arasındaki farkın "makul ve ölçülü" bir genişlik içermesi gerektiği vurgulanmıştır (AYM 17.04. 2008, E: 2005/5, K: 2008/93). Raportör tarafından belirtildiği üzere "bir yıl içinde tekerrür sayısına bağlı olarak para cezasının katlamalı olarak artması, tekerrür sayısının çokluğu halinde ilk para cezası ile kıyaslanamayacak bir tutara ulaşmaktadır". Nitekim elimizdeki davada ilk eylem için 650 TL olarak verilen idari para cezasının beşinci eylemde 10.400 TL'ye çıktığı, yani tam 16 kat arttığı görülmüştür.

Tekrarlanan eylem ile idari yaptırım arasında bir orantısızlık, dengesizlik bulunmaktadır. Bu nedenle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, böyle bir dengesizlik serbest piyasa ekonomisinde işletmelerin varlıklarını sürdürmelerine önleyecek boyutlara çıkabilir ve bu da özel mülkiyet hakkına ve girişim özgürlüğüne zarar verebilir. Böyle bir durum Anayasa'nın 48. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır" hükmünün ihlal edilmesi anlamına da gelir. AYM'nin E: 2002/32, K: 2003/100, 20.11.2003 tarihli kararında bu fıkra ile devletten beklenenin "özel girişimlerin gelişmesini sağlayacak doğrultuda iktisadi ve sosyal politikalar uygulamak, özel teşebbüse güvenli çalışma ortamı sunmak" olduğu vurgulanmıştır. İşletmelerin iktisadi varlığını tehdit eden orantısız para cezalarının özel teşebbüse güvenli bir çalışma ortamı sunmadığı gayet açıktır.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 48/2. maddelerine aykırı olduğu kanaatiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

YILDIRIM

[R.G. 22 Ekim 2010 – 27737]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/57

Karar Sayısı : 2010/26

Karar Günü : 4.2.2010

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri K. Kemal ANADOL, Hakkı Suha OKAY ve Kemal KILIÇDAROĞLU

İPTAL DAVASININ KONUSU : 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1) 2. maddesiyle değiştirilen 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci tümcesinin,

2) 19. maddesiyle 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 6. maddenin,

3) 32. maddesiyle 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine eklenen fıkranın "Genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar" yönünden,

Anayasa'nın 2., 10., 60. ve 90. maddelerine aykırılığı saviyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren 19.6.2008 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"III. GEREKÇE

1) 15.05.2008 Tarih ve 5763 Sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 2 nci Maddesi ile Değiştirilen 4857 Sayılı Kanunun 30 uncu Maddesinin Yedinci Fıkrasının İkinci Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

4857 sayılı İş Kanununun 5763 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişik 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasının ilk cümlesinde, bu maddeye aykırılık hallerinde yani bu madde hükümlerine aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekilinden 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezaların, özürhümlerinin ve eski hükümlülerinin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özürhümlünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılacağı belirtilmiş; iptali istenen kuralla da, tahsil edilen bu cezaların kullanımına ilişkin hususların, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Özürhümler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümden anlaşılacağı üzere, özürhümlerinin ve eski hükümlülerinin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özürhümlünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılacak olan para cezalarının kullanımına ilişkin hususları karara bağlamak üzere oluşturulan komisyona, sakatlara (özürhümlere) hizmet amacıyla kurulan derneklerin üst kuruluşlarından olan Sakatlar Konfederasyonu'nun temsilcisi alınmış, fakat aynı amaca hizmet amacıyla kurulan Türkiye Körler Federasyonu, Zihinsel Engelliler Federasyonu ve Fiziksel Engelliler Federasyonu'nun bir araya gelmesiyle oluşturulan Engelliler Konfederasyonu, bu komisyonun dışında bırakılmıştır.

Böyle bir düzenleme, "Kanun önünde eşitlik" ilkesine aykırıdır. Anayasanın 10 uncu maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere bu kural, birbiri ile aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenlemeler getirmek eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur. Anayasanın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik olmayıp hukuksal eşitliklerdir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasanın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz.

Özürhümlerinin, toplum hayatına katılımını kolaylaştıracak ve toplumsal fırsatlardan özürhümlü olmayan diğer bireyler gibi eşit faydalanmalarını sağlamak üzere kurulan ve özürhümlere bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri veren gönüllü bir toplumsal kuruluş olan derneklerin üst kuruluşları olan Sakatlar Konfederasyonu ile Engelliler Konfederasyonunun aynı hukuki durumda oldukları çok açıktır. Aynı hukuki durumda olan Konfederasyonlar arasında, özürhümlere hizmet yönünden ayrıcalıklı bir durum yaratılması, kanun önünde eşitlik ilkesiyle bağdaştırılmaz ve dolayısıyla Anayasanın 10 uncu maddesine aykırı düşer.

Açıklanan nedenlerle, 15.05.2008 tarih ve 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 2 nci maddesi ile değiştirilen 4857 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesi Anayasanın 10 uncu maddesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

2) 15.05.2008 Tarih ve 5763 Sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 19 uncu Maddesi ile 4447 Sayılı Kanuna Eklenen Geçici Madde 6'nın Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen Geçici Madde 6 ile 2008 – 2012 yıllarında İşsizlik Sigortası Fonu'nun nema gelirlerinin bir kısmının genel bütçeye aktarılması ve bu gelirlerin öncelikle Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındakiler olmak kaydıyla yatırım alanlarında kullanılması için ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

İşsizlik Sigortası Fonu, 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi ile kurulmuştur. 4447 sayılı Yasa'nın değişiklikten önceki 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında “İşsizlik sigortasının amacı; “işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.” şeklinde açıklanan bu Fon'un amacı, 5763 sayılı Yasa'nın 13 üncü maddesiyle “İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve bu Kanunda öngörülen hizmetlerin verilmesini sağlamaktır.” şeklinde değiştirilmiştir.

Böyle bir değişikliğin temelinde, İşsizlik Sigortası Fonu'nun, “sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamak” olan gerçek amacı dışında kullanılmasının önünü açma düşüncesinin yattığı yadsınmaz.

4447 sayılı Yasa'nın 53 üncü maddesinde İşsizlik Sigortası Fonunun gelirleri ve giderleri gösterilmiştir. Bu hükme göre;

– Fonun gelirleri; işsizlik sigortası primleri, bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlar, fonun açık vermesi durumunda devletçe sağlanacak katkılardan, bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden, diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

– Fonun giderleri; sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden, hastalık ve analık sigortası primlerinden, meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden, işsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilmesi için yönetim kurulunun onayı üzerine kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donatım alım giderlerinden,

oluşmaktadır.

Görüldüğü üzere, işsizlik sigortası primlerinin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, yani, bu maddede konu edilen nemaların başta doğrudan sigortalı işsizlere verilen ödenekler için olmak üzere, fonun kanunda sayılan giderleri için harcanması gerekirken, iptali istenen kural ile; 2008 yılı için Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL'lik kısmı, 2009 – 2012 yıllarında Fon tarafından tahsil edilecek nema gelirlerinin dörtte biri bütçeye aktarılarak yatırımlar için kullanılmak istenmektedir.

Böyle bir düzenleme 4447 sayılı Kanun'un Fon giderlerini gösteren 53 üncü maddesine aykırı olduğu gibi yine aynı maddenin “Bu fon bütçe kapsamı dışında olup, gelirlerinden hiç bir şekilde kesinti yapılamaz ve Genel Bütçeye gelir kaydedilemez” hükmü ile de bağdaşmamakta ve dolayısıyla İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacına da ters düşmektedir.

Anayasa Mahkemesi 02.02.1984 günlü, 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin iptali istemiyle açılan dava sonunda verdiği 11.01.1985 gün ve E.1984/6, K.1985/1 sayılı kararında fonu belirli bir amacın gerçekleştirilmesi için ayrılmış olan ve gerektiğinde kullanılmak üzere bir hesapta tutulan parayı ifade etmektedir. Daha teknik bir deyimle fon, genel mevzuat ve bütçe prosedürü dışında özelliği olan bazı devlet görevlerinin yürütülmesi ve gerçekleştirilmesi maksadıyla bütçeden veya bütçe dışı yasal imkânlarla temin olunan para ve kıymetleri olarak tanımlamış ve «Dış ticaretin düzenlenmesinin kalkınma plan ve programları çerçevesinde bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetlerden olduğu, 2976 sayılı Kanunun verdiği yetkiyle oluşturulacak fonun ise Kanunla konulmuş bir, özel usul niteliği taşıdığı kabul edilmelidir görüşünü benimsemiştir.

İşsizlik Sigortası Fonu da, 4447 sayılı Kanunla kurulmuş, işçi ücretlerinden her ay kesilen yüzde 1, işverenin yaptığı yüzde 2'lik katkı ve Devletin yüzde 1'lik katkısından oluşan ve işçilerin kendi iradeleri dışında işlerini kaybetmeleri durumunda, yeni iş bulana kadar geçecek süre içinde kendilerinin ve ailelerinin geçimini sağlamak için yapılacak ödemelerin mali mevzuat ve bütçe prosedürü içerisinde yürütülmesinin yaratacağı sakıncalar dikkate alınarak bütçe dışı yasal imkânlarla temin olunan para ve kıymetleri içeren özel bir usuldür.

İptali istenen kural, İşsizlik Sigortası Fonu'nun Anayasa Mahkemesinin kararı çerçevesinde açıklanan bu niteliği ile bağdaşmadığından "hukuk güvenliği" ilkesine ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk devleti, tüm eylem ve işlemlerinde yönetilenlere en güçlü en kapsamlı şekilde hukuksal güvence sağlayan devlettir. Hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bir devlette hukuk güvenliğinin sağlanması, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur. Demokratik bir toplumda yaşamının doğal bir sonucu olarak, çağdaş bir devletin olmazsa olmaz şartlarından biri olan hukuk devleti ilkesinin tam anlamıyla yaşama geçmesi gerekmektedir. "Hukuk devleti ilkesi" nin zorunlu bir sonucu olarak, hukuk düzeninde istikrarın ve hukuk güvenliği sürekliliğinin sağlanması gereği yatmaktadır. Bu çerçevede, hukuk düzeninde istikrarın sağlanmasına engel olacak nitelikte düzenlemelerden kaçınılması ve Devletin kamu kudreti ayrıcalıklarından yararlanmasının sınırını da hukuk güvenliği ilkesinin belirlemesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 2008 yılı içinde fon nema gelirlerinden bir kısmının genel bütçenin B işaretli cetveline gelir kaydedilmesi ve Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki diğer alanlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydedilmesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun özel gelirleri düzenleyen 39 uncu maddesinin "Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir." hükmüne ve yine anılan Yasa'nın 13 üncü maddesinde belirtilen, "belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi" ilkesine aykırıdır. Bu nedenle, gerek 5018 sayılı Kanun'un ilke ve hükümlerine gerek 4447 sayılı Kanunun hükümlerine ters düşen, diğer bir anlatımla gerek aynı yasaya, gerek diğer bir yasaya zıt hüküm içeren söz konusu kural, bu nedenle de "hukuk güvenliği" ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ankara Ticaret Odasının “Sosyal Güvenlik – Ekonomik Güvensizlik” raporuna göre, sosyal güvenlik sisteminin kamuya son 14 yılda getirdiği yükün, Hazine iç borçlanma faiziyle güncellenmiş değeri 715 milyar YTL’yi bulmaktadır.

Fon birikimi döneminde, biriktiren fonlar, bazı KİT’lerin finansmanı gibi verimsiz alanlara yönlendirilmesi nedeniyle 1990’lı yılların başından itibaren finansman açığı vermeye başlayan sosyal güvenlik sistemine 1994 – 2006 yılları arasında bütçeden toplam 104,3 milyar YTL aktarılmıştır.

Sosyal güvenlik sisteminin finansman açıklarının bütçeden karşılanmaya başlanması, bütçe açıklarının artmasına yol açtığından bütçeden sosyal güvenlik sistemine yapılan transferler borçlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu’nun yaptığı hesaplamalara göre 1994 – 2007 yılları arasındaki dönemde bütçeden sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerin Hazinesinin iç borçlanma faiz oranıyla güncellenmiş değeri 715 milyar YTL’lik bir büyüklük oluşturmaktadır.

Sosyal güvenlik sisteminin kamuya olan yükünün Hazine iç borçlanma faiz oranıyla güncellenmiş değeri olan 715 milyar YTL, Ağustos 2007 sonu itibariyle toplam 347,3 milyar YTL olan “brüt kamu borç stokunun” 2 katı bir büyüklük göstermektedir.

Sosyal güvenlik sisteminin yaşadığı bu finansman sorunu, kamu finansmanı üzerinde yarattığı baskı dolayısıyla, başta enflasyon olmak üzere, diğer temel ekonomik göstergeleri olumsuz etkilemesi üzerine sosyal güvenlik reformu yapılması ihtiyacı doğmuş ve bu bağlamda 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu çıkarılmış, bu Kanunun bazı hükümlerinin Anayasa Mahkemesince iptali üzerine de 5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yasalaştırılmıştır.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, sosyal güvenlik sisteminin bugünkü sorunlu yapısının altında bu kuruluşların birikimlerinin geçmişte amaç dışı kullanılması yatmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan 2007 yılı işgücü istatistiklerine göre; Türkiye genelinde işsiz sayısı bir önceki yıla göre 38 bin kişi artarak, 2 milyon 333 bin kişiye yükselmiştir. İşsizlik oranı ise değişmeyerek yüzde 9.9 olmuştur. Yine TÜİK verilerine göre, 2007 yılında çalışma çağındaki nüfus, bir önceki yıla göre 730 bin kişi artarak 49 milyon 215 bin kişiye ulaşmıştır.

Bu verilerden de anlaşılacağı üzere, işsizlerin sayısı azalmamakta aksine her yıl giderek artmaktadır. Milyonlarca işsiz 2 – 3 yıl gibi çok uzun zamandır iş bulamadığı bir ülkede, çok az sayıdaki işsize en fazla 10 ay gibi bir süreyle, çok düşük miktarlarda ödemeler yapılarak biriktirilen paranın iptali istenen kuralın öngördüğü şekilde kullanılmasının gelecekte çok büyük sorunlara yol açacağı kuşkusuzdur.

İşsizlik Sigortası Fonu’nun kuruluş amacına ve işlemlerine uyan yasal düzenlemelerin; Fon’un içini boşaltan değil, Fon’un belli bir büyüklüğe ulaşmasından ve sağlam temellere oturtulmasından sonra Fon’dan yararlanma koşullarını hafifleten, Fon’a ulaşma imkânını kolaylaştıran, Fon’un ödeme şartlarının mevcut düzenlemelere göre gerçekçi

hâle getiren düzenlemeler olduğunda hiçbir duraksamaya yer yoktur. Zira, Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti, temel hak ve özgürlükleri en geniş ölçüde gerçekleştiren ve güvence altına alan, toplumsal gerekleri ve toplum yararını gözeten, kişi ve toplum yararı arasında denge kuran, toplumsal dayanışmayı en üst düzeyde gerçekleştiren ve sosyal dışlayıcılığı engelleyen asgari bir sınırın varlığını göz önünde tutan devlettir. Sosyal Hukuk Devleti ilkesi içinde yer alan sosyal adalet, sosyal refah ve sosyal güvenlik kavramları tüm yurttaşları (işsizleri de) kapsar.

Kamuoyunda istihdam paketi olarak adlandırılan 5763 sayılı Yasa'nın 15 inci maddesi ile 4447 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 50'si yerine, net kazancının yüzde kırkı olarak belirlenmiştir. Bu suretle İşsizlik Fonu'ndan işsizlere yapılan işsizlik ödeneğinin hesabında asgari ücretin neti yerine brüt tutarının esas alınması öngörülmüş, ancak % 50 oranı da % 40'a indirilmiştir. Fon'un ödeme şartlarının mevcut düzenlemelere göre gerçekçi hâle getiren bir düzenleme olmaktan uzak olan bu düzenleme de, Fon kaynaklarının kuruluş amacına uygun olarak kullanılmasının önemini ve gerekliliğini göstermektedir.

GAP ve benzeri yatırımları yapmak devletin asli görevi olduğundan, devletin bu görevini asıl gelirleri olan vergi gelirleriyle yapması gerektiği çok açıktır.

İptali istenen kuralın ise, Fon kaynaklarının GAP kapsamındaki yatırımlar yanında, bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımların finansmanında kullanılmasının önünü açarak Fon'dan yararlanma koşullarını hafifleten, Fon'a ulaşma imkânının kolaylaştıran, Fon'un ödeme şartlarının mevcut düzenlemelere göre gerçekçi hâle getiren düzenlemeler yapılmasının önünde en büyük engeli oluşturacağı gibi, yukarıda etraflıca açıklandığı üzere sosyal güvenlik sisteminde yaşandığı şekilde Fon'un gelecekte finans sorunu yaşamasına neden olabileceği de yadsınamaz.

Öte yandan, iptali istenen Geçici Madde 6'nın (c) fıkrasının "Bu madde kapsamında aktarılacak kaynakla gerçekleştirilecek yatırımlardan elde edilecek getiriler ile varlık satışlarından elde edilecek gelirlerin Yüksek Planlama Kurulunca belirlenecek oranı, kullanılan kaynak tutarını aşmamak kaydıyla Fona aktarılır." hükmü de, Fon'un gelecekte finansman sorunu yaşaması önleyecek bir düzenleme olmaktan uzaktır. Çünkü bu fıkra, kullanılacak Fon kaynağının ne zaman Fon'a geri aktarılacağı konusunda bir belirlemeye yer verilmediği gibi kullanılacak kaynak için "faiz" ödenmesi de öngörülmemiştir. Böyle bir durumun, kullanılacak Fon kaynaklarının zaman içinde enflasyonla erimesine yol açacağı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle söz konusu kuralın, "sosyal devlet" ilkesi ile bağdaşmadığından Anayasanın 2 nci maddesine, sosyal devletin asli görevlerinden olan vatandaşların sosyal güvenlik haklarını sağlama ödevini yerine getirmesine de engel oluşturduğu için de Anayasanın 60 ncı maddesine aykırı düştüğü açıktır.

Diğer taraftan, sosyal güvenlik hakkını vurgulayan uluslararası sosyal politikanın en önemli belgelerinden biri 1948 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesidir. Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da Bildirgenin 22 nci maddesinde yer alan "Herkes, toplumun bir ferdi olarak sosyal güvenlik hakkına sahiptir; sosyal güvenlik, bireyin onuru, kişiliğinin geliştirilmesi için kaçınılmaz ekonomik, sosyal ve kültürel hakların tatmin edilmesine dayanır." ilkesine atıfta bulunulmuştur.

Bildirgenin, tamamlayıcı olarak görülebilecek 25 inci maddesinde ise her insanın yiyecek, giyecek, konut, tıbbi bakım ve gerekli toplumsal hizmetler de dahil olmak üzere, kendisinin ve ailesinin sağlığını ve refahını sağlayacak uzun bir yaşam düzeyine hakkı olduğu; işsizlik, hastalık, sakatlık ya da geçim olanaklarından iradesi dışında yoksun kaldığı diğer hallerde, güvenlik hakkına sahip olduğu vurgusuyla sosyal güvenlik hakkı, temel insan hakları arasında sayılmaktadır.

Bu nedenle, iptali istenen kural, Anayasanın 90 ıncı maddesine de aykırıdır.

Geçici Madde 6'nın (a), (b) ve (c) fıkralarının iptali halinde son fıkrasının "Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir." hükmünün de uygulama olanağı kalmayacağından bu kuralın da iptali gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle 15.05.2008 tarih ve 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 19 uncu Maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 6, Anayasanın 2 nci, 60 ıncı ve 90 ıncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3) 15.05.2008 Tarih ve 5763 Sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 32 nci Maddesi ile 3146 Sayılı Kanunun 29 uncu Maddesine Eklenen Son Fıkranın Anayasaya Aykırılığı

15.05.2008 tarih ve 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 32 nci Maddesi ile 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun "Yurtdışı Teşkilatı" başlıklı 29 uncu maddesine eklenen iptali istenen fıkra ile yukarıdaki fıkroda tanımlanan yurtdışı kadrolara atanabileceklerin yani yurtdışı sürekli göreve, yurt dışı işçi hizmetleri uzmanları, yurt dışında görevlendirmeye ilişkin mevzuat gereğince yapılan sınavlarda başarılı olup, yurt dışında en az üç yıl sürekli kadrolarda görev yaptıktan sonra Bakanlık ya da bağlı ve ilgili kuruluşları kadrolarında çalışanlar ile Bakanlık merkez teşkilatında genel müdür ya da daha üst görevlerde bulunanların ayrıca mesleki yeterlik sınavına tabi tutulmayacakları öngörülmüştür.

Yurtdışı teşkilatında sürekli bir göreve atanacak memurlar ile diğer kamu görevlilerinin seçimi, atanması, çalışma usul ve esasları ile disiplin ve sicil işlemleri,657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre, Bakanlar Kurulu'nun 28.07.2006 tarih ve 2006/11534 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan "Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelik" (R.G. 13.01.2007, Sa. 26402) hükümlerine göre yapılmaktadır.

Bu Yönetmeliğin "Mesleki yeterlik sınavı" başlıklı 10 uncu maddesinde,

"(1) Yabancı dil bilgisine sahip olan adaylar meslekî yeterlilik sınavına tabi tutulur. Meslekî yeterlilik sınavı sözlü sınav şeklinde yapılır. Sınavda, adayların sınav konuları ile birlikte atanacakları görevin gerektirdiği niteliklere ve temsil yeteneğine sahip olup olmadıkları da göz önüne alınarak komisyon üyelerince her adaya ayrı ayrı not verilir. Komisyon üyelerince verilen notların aritmetik ortalaması sınav sonucunu gösterir. Bu husus tutanakla tespit edilir. Sınavda başarılı sayılabilmek için ortalamasının en az yetmiş puan olması gerekir.

(2) Kurumlarında genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlere atanmış olanlar, bu görevlerde toplam iki yıl çalışmış olmaları şartı ile meslekî yeterlilik sınavına tabi tutulmaz. Genel müdür ve eşdeğer görevlerin belirlenmesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek göstergeye ilişkin hükümleri esas alınır”

hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlerde toplam iki yıl çalışmış olanlar yeterlik sınavından muaf tutulmuştur.

İptali istenen kural ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlerde bulunanların, iki yıl çalışma şartı aranmaksızın yeterlik sınavına tabi tutulmayacakları öngörülmüştür. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlerde bulunanlar ile diğer bakanlıklarda Genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanların yurtdışı görevlere atanma konusunda aynı hukuki durumda buldukları açıktır.

Anayasa Mahkemesi'nin pek çok kararında vurgulandığı gibi Anayasanın 10 uncu maddesindeki “kanun önünde eşitlik ilkesi”, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmemekle birlikte, yasaların uygulanmasında birbirinin aynı durumda olanlar ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplumların yaratılmasını engellemektedir. Anayasa ile eylemli değil hukuki eşitlik amaçlanmaktadır. Anayasanın öngördüğü eşitlik ilkesinin çiğnenmemesi için, aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumların ayrı kurallara bağlı tutulması gerekmektedir. Başka bir anlatımla, kişisel durumları ve nitelikleri özdeş olanlar arasında, konulan kurallarla değişik uygulamaların yapılmaması gerekmektedir.

Diğer taraftan yurtdışı görevler, uluslararası ilişkiler kapsamında yerine getirilecek görevler olması nedeniyle özel bir uzmanlık gerektirdiği açıktır. Bunun içindir ki, yurtdışı teşkilatında sürekli bir göreve atanacak memurlar ile diğer kamu görevlilerinin seçimi, atanması, çalışma usul ve esasları “Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelik” ile özel olarak düzenlenmiş ve bu görevlere atanacakların lisan bilgileri dışında yeterlik sınavına tabi tutulmaları öngörülmüştür. İptali istenen kural, yurtdışı işçi hizmetleri kalitesinin düşmesi yolunu açacağından “kamu yararı” ilkesiyle de bağdaşmamakta ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesine ters düşmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 15.05.2008 tarih ve 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 32 nci Maddesi ile 3146 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine eklenen son fıkra, genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar yönünden Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

5763 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 6; “sosyal devlet” ve “hukuk güvenliği” ilkeleriyle bağdaşmayan ve işsizler için sosyal güvenliği temel insan hakkı olmaktan çıkararak bir düzenleme olduğundan, uygulanması halinde sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağından duraksama bulunmamaktadır.

5763 Kanununun 32 nci maddesi ile 3146 sayılı Kanununun 29 uncu maddesine eklenen son fıkra da, Genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar yönünden “kanun önünde eşitlik” ilkesini zedelediği gibi uzmanlık gerektirdiği kuşkusuz olan yurt dışı görevlere yeterli niteliğe sahip olmayan kamu görevlilerinin atanması yolunu açacağından uygulanması halinde sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağı kuşkusuzdur.

Diğer taraftan, anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hükümler hakkında yürürlüklerinin durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 15.05.2008 tarih ve 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun;

1) 2 nci maddesi ile değiştirilen 4857 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesi Anayasanın 10 uncu maddesine aykırı olduğundan,

2) 19 uncu maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 6, Anayasanın 2 nci, 60 ıncı ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

3) 32 nci Maddesi ile 3146 sayılı Kanununun 29 uncu maddesine eklenen son fıkra, genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar yönünden Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve uygulanmaları halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

1) 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 2. maddesiyle değiştirilen, 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 30. maddesinin iptali istenen ikinci tümceyi de içeren yedinci fıkrası şu şekildedir:

“Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, özürliülerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özürünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılır. **Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumu Genel**

Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

2) 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 19. maddesiyle, 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’na eklenen Geçici 6. madde şu şekildedir:

“GEÇİCİ MADDE 6- a) 2008 yılına münhasır olmak üzere, Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL’lik kısım Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2008 yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.

b) 2009 – 2012 yıllarında Fon tarafından tahsil edilecek nema gelirlerinin dörtte biri, ilgili yıl genel bütçelerinin (B) işaretli cetvelinde bütçe gelir tahmini olarak yer alır. İlgili yıl bütçeleri hazırlanırken Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımların finansmanı için ilgili idare bütçelerine bu gelir tahmini karşılığı kadar ödenek öngörülür. Bu gelirler, Fon tarafından tahsil edilen ayı izleyen ayın 15’ine kadar Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve yılı genel bütçesinin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir.

c) Bu madde kapsamında aktarılacak kaynakla gerçekleştirilecek yatırımlardan elde edilecek getiriler ile varlık satışlarından elde edilecek gelirlerin Yüksek Planlama Kurulunca belirlenecek oranı, kullanılan kaynak tutarını aşmamak kaydıyla Fona aktarılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.”

3) 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 32. maddesiyle, 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un 29. maddesine eklenen fıkra şu şekildedir:

“Yukarıdaki fıkrada tanımlananlardan yurtdışı kadrolara atanabilecekler, ayrıca mesleki yeterlik sınavına tabi tutulmazlar.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa’nın 2., 10., 60. ve 90. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 26.6.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına, oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A) 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen, 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci tümcesinin incelenmesi

Dava dilekçesinde, iptali istenilen kural ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesi hükümlerine aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekilinden 101. madde uyarınca tahsil edilecek para cezalarının kullanımına ilişkin hususları karara bağlamak üzere oluşturulan komisyona, sakatlara (özürlülere) hizmet amacıyla kurulan derneklerin üst kuruluşlarından olan Sakatlar Konfederasyonu'nun temsilcisinin alındığı, fakat aynı amaca hizmet için kurulan Engelliler Konfederasyonu'nun bu komisyonun dışında bırakıldığı, böyle bir düzenlemenin Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Davacı, Anayasa'ya aykırılık gerekçesini bu madde yönünden Anayasa'nın 10. maddesine dayandırmakla birlikte, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinde Anayasa Mahkemesi'nin kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmaya mecbur olmadığı, taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebileceği hükme bağlandığından, iptali istenilen kural, Anayasa'nın 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 5763 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle değişik 30. maddesinin yedinci fıkrasının ilk cümlesinde, bu madde hükümlerine aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekilinden 101. madde uyarınca tahsil edilecek cezaların, özürlülerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özürünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılacağı belirtilmiş; iptali istenen kuralla da, tahsil edilen bu cezaların kullanımına ilişkin hususların, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümden anlaşılacağı üzere, özürülerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özürünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılacak olan para cezalarının kullanımına ilişkin hususları karara bağlamak üzere oluşturulan komisyona, özürülere hizmet amacıyla kurulan derneklerin üst kuruluşlarından olan Sakatlar Konfederasyonu'nun temsilcisi alınmış, fakat aynı amaca hizmet amacıyla kurulan Engelliler Konfederasyonu, bu komisyonun dışında bırakılmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Yasaların, ilke olarak genel ve nesnel nitelikte bulunmaları gerekir. Yasaların genelliği olarak adlandırdığımız bu ilke, hukuk devleti ilkesinin bir sonucu olarak kabul edilmektedir. Yasanın genelliği, onun belli bir kişiyi hedef almayan, özel, aktüel, geçici bir durumu gözetmeyen fakat önceden saptanmış olup, soyut şekilde, uygulanabileceği bütün kişilere hitap eden hükümler içermesi demektir. Mahkememizin daha önceki içtihatlarında ifade edildiği gibi, kanun genel ve soyut hukuk kuralları içermelidir. Yasanın genel olması, herkesin statüsünü düzenleyeceği anlamına gelmemekte, yalnızca yasanın belli bir kişiyi veya kişileri göz önünde tutmaksızın genel hükümler koymasını, hukuki durumları soyut olarak düzenlemesini gerektirmektedir. Şu halde yasa hükümlerinin, her şeyden önce genel nitelikte olması, kimlikleri önceden belirli kişilere yönelmemesi, herkes için nesnel hukuki durumlar yaratması ve aynı hukuki durumda bulunan kişilere ayırım gözetilmeksizin uygulanabilir olması gerekir.

İptali istenilen kuralda söz konusu edilen komisyonun oluşumunda, yasa koyucunun takdir yetkisi içerisinde objektif bir ölçüt ortaya konulması hukuk devleti ilkesinin gereğidir. Bu ölçütün belirlenmesinde değişik yol ve yöntemler izlenebilir. Uygulamada genellikle, aynı konuda aynı amaçla hareket eden ve aynı hukuki konumda bulunan birden fazla kurum ve kuruluş olması durumunda tamamının temsil edilmesi mümkün görülmüyorsa içlerinde temsil kabiliyeti en yüksek olan kuruluşun belirlendiği görülmektedir. Nitekim bu tür kurul ve komisyonların oluşumuna bakıldığında genelde en fazla üyeye sahip olanların temsili yoluyla sorun çözülmektedir. Asgari ücret tespit komisyonunda, toplu sözleşme yapmaya yetkili sendikanın belirlenmesinde vb. oluşumlarda en fazla üyeye sahip sendika, dernek ya da konfederasyonların temsilcilerinin yer alacağı mevzuatımızda düzenlenmiştir. Aynı şekilde iptali istenilen kuralla oluşturulan komisyonda da işçi ve işveren konfederasyonları için en fazla üyeye sahip olma ölçütü kullanılırken anılan kuralın yürürlüğe girdiği tarihte engellilerle ilgili iki konfederasyon mevcut olmasına rağmen bu konfederasyonlardan Türkiye Sakatlar Konfederasyonu tek seçenek olarak zikredilmiştir.

Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile Türkiye Engelliler Konfederasyonu, engellilerin ekonomik, sosyal, kültürel ve mesleki hak ve çıkarlarının korunup geliştirilmesi, topluma ve çalışma hayatına kazandırılması amacıyla kurulmuş bulunan aynı hukuki statüye tabi konfederasyonlardır. Dolayısıyla ülkemizde özürülerini temsilen iki konfederasyon mevcutken bunlardan birinin düzenlemede ismen yer alması ve diğerine yer verilmemesi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu lehine ayrıcalıklı bir durum oluşturmuştur.

Aynı amaca hizmet eden konfederasyonlar yönünden nicelik, nitelik ve haklı neden ölçütü getirilmeksizin aynı nitelikteki kuruluşların bir kısmını dışarıda bırakarak oluşturulan normatif düzenleme, normun getiriliş amacı ile bağdaşmamaktadır. Özürlülerin bağlı olduğu konfederasyonlar yönünden objektif bir ölçüte dayanmaksızın kurulan komisyonun temsilde adaleti sağladığı, ölçülü olduğu, düzenlemenin amacına hizmet ettiği söylenemeyeceğinden, kural Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırıdır. İptali gerekir.

Şevket APALAK, bu görüşe, kuralın "Türkiye Sakatlar Konfederasyonu" ibaresi ile sınırlı olarak iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle katılmıştır.

Haşim KILIÇ, Sacit ADALI ve Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşlere katılmamıştır.

Kural'ın Anayasa'nın 10. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU ve Fettah OTO Anayasa'nın 10. maddesiyle de ilgili gördüklerinden ek gerekçeyle katılmışlardır.

B) 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 19. maddesiyle, 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 6. maddenin incelenmesi

1- Anlam ve Kapsam

İptali istenen Geçici 6. madde ile İşsizlik Sigortası Fonu'nun nema gelirlerinin bir kısmının 2008-2012 yıllarında, Yüksek Planlama Kurulu kararına göre, öncelikle Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlar ile münhasıran bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırım alanlarında kullanılmasını sağlamak üzere Fon tarafından Hazine'ye aktarılması öngörülmüştür.

İşsizlik Sigortası Fonu, 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile bu Kanun'un gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanun'un öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere kurulmuş; işsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca 4447 sayılı Yasa gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan bir fondur. Fon esas olarak, sigortalının prime esas aylık brüt kazancı üzerinden her ay kesilen yüzde bir, işverenin yaptığı yüzde iki'lik katkı ve Devletin yüzde bir'lik katkısından oluşmaktadır.

4447 sayılı Yasa'nın değişiklikten önceki 46. maddesinin birinci fıkrasında, "İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır." şeklindeyken 5763 sayılı Yasa'nın 13. maddesiyle "İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve bu Kanunda öngörülen hizmetlerin verilmesini sağlamaktır." şeklinde değiştirilmiştir.

Ayrıca, 5763 sayılı Yasa'nın 16. maddesiyle, 4447 sayılı Yasa'nın 53. maddesinde de; kuruma kayıtlı tüm işsizlere, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan aktif istihdam

faaliyetleri kapsamında hizmet verilebilmesi, 1.6.2000–31.12.2007 tarihine kadar Fona aktarılan Devlet payı ve nemasının 2008-2012 yılları arasındaki faizinin Güneydoğu Anadolu Projesi için kullanılabilmesi, 18-29 yaşları arası gençlerin ve kadınların istihdamını teşvik amacıyla uygulanan prim indiriminin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması amacıyla düzenleme yapılmıştır. Dolayısıyla bu değişikliklerle, İşsizlik Sigortası Fonu'nun sigortalılara işsiz kalmaları halinde yapılacak ödeme ve hizmetler yanında daha geniş bir alanda kullanılmasını sağlamak için yasal altyapı oluşturulmuştur.

2- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, iptali istenilen kuralla İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanıldığı, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun Fon'un giderlerini belirleyen 53. maddesi hükümleri ile bağdaşmadığı, ayrıca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 13. maddesinde yer alan "*belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi*" ilkesine aykırı olduğu, bu nedenle gerek 5018 sayılı Yasa'nın ilke ve hükümlerine gerek 4447 sayılı Yasa'nın hükümlerine ters düşen kuralın "hukuk güvenliği" ilkesiyle bağdaşmadığı, ayrıca iptali istenen kuralın, Fon kaynaklarının GAP kapsamındaki yatırımlar yanında, bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımların finansmanında kullanılmasının önünü açarak, Fon'dan yararlanma koşullarını hafifleten, Fon'a ulaşma imkânını kolaylaştıran, Fon'un ödeme şartlarını mevcut düzenlemelere göre gerçekçi hâle getiren düzenlemeler yapılmasının önünde en büyük engeli oluşturacağı ve sosyal güvenlik sisteminde yaşandığı şekilde Fon'un gelecekte finans sorunu yaşamasına neden olabileceği, dolayısıyla bu kuralın, "sosyal devlet" ilkesi ile bağdaşmadığından Anayasa'nın 2. maddesine, sosyal devletin asli görevlerinden olan vatandaşların sosyal güvenlik haklarını sağlama ödevini yerine getirmesine engel oluşturduğu için de Anayasa'nın 60. maddesine aykırı düştüğü; ayrıca 1948 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25. maddesinde, her insanın yiyecek, giyecek, konut, tıbbi bakım ve gerekli toplumsal hizmetler de dahil olmak üzere, kendisinin ve ailesinin sağlığını ve refahını sağlayacak uzun bir yaşam düzeyine hakkı olduğu, işsizlik, hastalık, sakatlık ya da geçim olanaklarından iradesi dışında yoksun kaldığı diğer hallerde, sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu vurgusuyla sosyal güvenlik hakkının temel insan hakları arasında sayıldığı, iptali istenilen kuralın bu yönüyle de Anayasa'nın 90. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

a- Kural'ın (b) bendi yönünden

15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 19. maddesiyle, 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 6. maddesi; 18 Ağustos 2009 günlü, 27323 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11.8.2009 günlü, 5921 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesi ile değiştirilmiştir.

Söz konusu değişiklikte iptal istemine konu olan 5763 sayılı Yasa'nın Geçici 6. maddesinin (a) bendine üç cümle eklenmiş, (b) bendi değiştirilmiş, (c) bendi ve son fıkra ile ilgili bir değişiklik yapılmamıştır.

Maddenin (b) bendi, 5921 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle değiştirildiği ve bir bütün olarak yeniden düzenlendiğinden 5763 sayılı Yasa'nın Geçici 6. maddesinin (b) bendine yönelik **konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi** gerekir.

b- Kural'ın (a) ve (c) bendleri ile son fıkrası yönünden

Maddenin (a) bendine 5921 sayılı Yasa ile eklenen cümlelerinin dışında kalan bölümü, bağımsız bir bütün oluşturduğu ve yeni eklenen cümlelerin bu bölümün içeriğine bir etkisinin olmadığı görüldüğünden, bu bendin 5921 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önceki hali olan ve iptali istenilen “2008 yılına münhasır olmak üzere, Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL'lik kısım Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2008 yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.” bölümü ile (c) bendi ve son fıkrası incelemeye esas tutulmuştur.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 46. maddesinin birinci fıkrasında “İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve bu Kanunda öngörülen hizmetlerin verilmesini sağlamaktır.” denilmektedir. İşsizlik Sigortası Fonu da, 4447 sayılı Yasa'nın 53. maddesi ile “bu Kanun'un gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanun'un öngördüğü ödemelerde bulunmak” üzere kurulmuştur. Yine aynı maddede sigortalı işsizler ile Kuruma kayıtlı diğer işsizlere; iş bulma, danışmanlık hizmetleri, mesleki eğitim, işgücü uyum ve toplum yararına çalışma hizmetleri, işgücü piyasası araştırma ve planlama çalışmaları için yapılan harcamalar ve bu Fon'un nema gelirlerinden; 2008-2012 yıllarında, Yüksek Planlama Kurulu kararına göre, Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere aktarılan paralar, İşsizlik Sigortası Fonu'nun giderleri arasında sayılmıştır. Dolayısıyla Yasa'nın geneline bakıldığında, İşsizlik Sigortası Fonu'nun, dava dilekçesinde iddia edildiği üzere yalnızca sigortalılara işsiz kalmaları halinde yapılacak ödeme ve hizmetler için değil; işsizliği önlemek, istihdamı ve verimliliği artırmak böylelikle ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmek amacıyla bazı öncelikli yatırım alanlarında da kullanılmasını sağlamak için oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen sosyal hukuk devleti, insan haklarına dayanan, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirmek ve ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adalete uygun biçimde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözeten devlettir. Çağdaş devlet anlayışı sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılar.

Sosyal hukuk devletinin somut göstergelerinden biri olan sosyal güvenlik hakkının yer aldığı, Anayasa'nın 60. maddesinde, “Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” denilmektedir.

Sosyal güvenlik, uluslararası hukuk belgelerinde ve çağdaş anayasalarda temel bir hak niteliğinde görülerek, “ekonomik ve sosyal haklar” bölümü içinde düzenlenmiştir.

Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerlerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malûllük, kaza, ölüm ve işsizlik gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır.

İşsizlik sigortası, bir iş ya da iş yerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına karşın tamamen kendi istek ve kusuru dışında işini kaybeden çalışanlara bir yandan yeni bir iş bulunmasına gayret edilirken, diğer yandan da bunların işsiz kalmaları nedeni ile uğradıkları gelir kaybını kısmen de olsa karşılayarak, kendisinin ve ailesinin zor duruma düşmesini önlemek amacı ile belli süre ve ölçüde ödemeyi kapsayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren, Devlet tarafından kurulmuş, zorunlu bir sigorta koludur.

Dava dilekçesinde iptali istenilen kuralın, Fon’dan yararlanma koşullarını hafifleten, Fon’a ulaşma imkânını kolaylaştıran, Fon’un ödeme şartlarını mevcut düzenlemelere göre gerçekçi hâle getiren düzenlemeler yapılmasının önünde en büyük engeli oluşturacağı ve sosyal güvenlik sisteminde yaşandığı şekilde Fon’un gelecekte finans sorunu yaşamasına neden olabileceği iddia edilmektedir. Ancak, bir ülkedeki sosyal güvenlik sisteminin yapısını ekonomik ve sosyal koşulların belirleyeceği bilinen bir gerçektir. Çünkü sosyal güvenlik programlarıyla ekonomik ve sosyal yapı karşılıklı etkileşim içersindedir. Dolayısıyla, işsizlik sigortasının kapsamının ve koşullarının belirlenmesinde de ekonomik ve sosyal durumun etkisi yadsınamaz. Anayasa, kişilere sağlanacak sosyal güvenlik hakkının ölçüleri konusunda ayrıntılı ilkeler koymamıştır. İşsizlik sigortasından yararlanmanın koşullarının yumuşatılmasının veya ağırlaştırılmasının istihdam, işgücü verimliliği, gelir dağılımı, enflasyon, ücretler vs. üzerindeki etkilerini değerlendirmek ve buna göre bu koşulları belirlemek yasa koyucunun takdirindedir.

İptali istenilen kuralın (c) bendinde, yatırımlara aktarılan paranın Fon’a geri ödenmesine ilişkin hüküm yer almıştır. Yani Fon’dan geri dönüşü olmayan, karşılığı bulunmayan bir kaynak aktarımı söz konusu değildir.

Ayrıca, son fıkrada belirtilen Geçici Madde 6’nın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinin ilgili idarelere bırakılmasında, konunun çerçevesinin yasada saptanmış olması nedeniyle Anayasa’ya aykırılık görülmemiştir.

Sonuç olarak, ek bir istihdam alanı yaratarak işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunmak için ekonomik ve bölgesel kalkınmaya yönelik yatırım projelerinin belirli bir süreyle Fon kaynaklarıyla desteklenmesi amacıyla düzenlendiği anlaşılan kural, Anayasa’nın 2. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fettah OTO bu görüşlere katılmamıştır.

Kural’ın Anayasa’nın 90. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

C) 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 32. maddesiyle 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine eklenen fıkranın incelenmesi

Dava dilekçesinde, yurtdışı görevlerin, uluslararası ilişkiler kapsamında yerine getirilecek görevler olması nedeniyle özel bir uzmanlık gerektirdiği, bunun için yurtdışı teşkilatında sürekli bir göreve atanacak memurlar ile diğer kamu görevlilerinin seçimi, atanması, çalışma usul ve esaslarının “Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelik” ile özel olarak düzenlendiği ve bu görevlere atanacakların lisan bilgileri dışında mesleki yeterlilik sınavına tabi tutulmalarının öngörüldüğü, iptali istenen kuralla genel müdür ve eşdeğer görevde bulunanların bu sınavdan muaf tutuldukları, bu durumda yurtdışı işçi hizmetleri kalitesinin düşmesinin yolu açıldığından “kamu yararı” ilkesiyle bağdaşmadığı; ayrıca söz konusu Yönetmeliğin “Mesleki yeterlik sınavı” başlıklı 10. maddesinde “*genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlerde toplam iki yıl çalışmış olanlar*”ın mesleki yeterlik sınavından muaf tutulduğu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nda genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlerde bulunanlar ile diğer bakanlıklarda genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanların yurtdışı görevlere atanma konusunda aynı hukuki durumda bulduklarının açık olduğu, iptali istenen kural ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nda genel müdür ve eşdeğer düzeyde ve/veya daha üst görevlerde bulunanların, iki yıl çalışma şartı aranmaksızın yeterlik sınavına tabi tutulmayacaklarının öngörüldüğü, böylece diğer bakanlıklarda aynı görevi yapanlarla bir farklılaştırma oluşturulduğu, dolayısıyla iptali istenilen kuralın “*genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar yönünden*” Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava dilekçesindeki iptal isteminin gerekçesi, yurtdışı sürekli göreve atanacak *genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar* için “Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelik”te yer alan, bu görevlerde iki yıl çalışmış olma şartının, iptali istenilen kuralda yer almamış olmasıdır. Bir hukuk düzeni içinde genel kuralla istisna getiren özel kurallar, özel kural ile öngörülen istisnaya da istisna getiren daha özel kurallar bulunması hukuk düzeninin doğasında vardır. O nedenle bir yasa kuralının başka bir norm ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Daha alt düzeydeki bir norm olan yönetmelikle düzenlenmiş bir konuda yasa ile farklı bir hüküm getirilmişse normlar hiyerarşisinde daha üst düzeyde olan yasa hükümlerinin uygulanacağı açıktır. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uyumluluğunu değil, yasaların Anayasa’ya uyumluluğunu denetlemektedir. Bu nedenle bu gerekçeye dayanan Anayasa’ya aykırılık savı geçerli değildir.

Kaldı ki, iptali istenilen kuralı da içeren 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un “YURTDIŞI TEŞKİLATI” başlıklı 29. maddesinin ikinci fıkrasında *Bakanlık merkez teşkilatında genel müdür ya da daha üst görevlerde bulunanların bu görevlerde en az iki tam yıl çalışmış olmak kaydıyla* yurtdışı teşkilatında görevlendirilebileceği, yine “Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelik”in “ÖZEL ŞARTLAR” başlıklı 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinin (3) numaralı alt bendinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nda çalışanlar yönünden “*Bakanlık merkez teşkilatında genel müdür ya da daha üst görevlerde en az iki yıl çalışmış olmak*” şartına sahip olmak gerektiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla dava dilekçesinde ileri sürülen iddianın hukuki dayanağı yoktur. İptal isteminin reddi gerekir.

Ayrıca her kurum ayrı tüzel kişiliğe ve ayrı bir hukuki statüye sahiptir. Dolayısıyla kurumlar yurtdışı görevlendirmede ayrı düzenlemelerle kendi ihtiyacına göre farklı özel şartlar öngörebilir. Her kurumun kendi teşkilat yapısı içerisinde bu sorunu ele almak gerekir. Bu nedenle yurtdışında görevlendirme yönünden farklı bakanlıkların genel müdürleri aynı konumda bulunmadıklarından eşitlik karşılaştırmasına konu edilemez. Bu yönüyle de Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

V- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez” denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanarak, beşinci fıkrasında Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görürse yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmektedir.

15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen, 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci tümcesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu tümceye ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 4.2.2010 gününde karar verilmiştir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN İNCELENMESİ

15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

A- 2. maddesiyle değiştirilen 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci tümcesine ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu tümcenin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

B- 1- 19. maddesiyle 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 6. maddenin, (a) bendinin “2008 yılına münhasır olmak üzere, Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL'lik kısım Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2008 yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.” bölümü ile (c) bendi ve son fıkrasına yönelik iptal istemleri,

2- 32. maddesiyle 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine eklenen fıkranın "Genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar" yönünden iptal istemi,

4.2.2010 günlü, E.2008/57, K.2010/26 sayılı kararla reddedildiğinden, bu fıkra ve bentlere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C- 19. maddesiyle 4447 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici 6. maddenin (b) bendine yönelik iptal istemi hakkında, 4.2.2010 günlü, E.2008/57, K.2010/26 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu bende ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

4.2.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII- SONUÇ

15.5.2008 günlü, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

A- 2. maddesiyle değiştirilen 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI ile Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- 19. maddesiyle 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 6. maddenin,

1- (b) bendi, 11.8.2009 günlü, 5921 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirildiğinden, bu bende ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

2- (a) bendinin "2008 yılına münhasır olmak üzere, Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL'lik kısım Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2008 yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir." bölümünün,

3- (c) bendi ile son fıkrasının,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fettah OTO'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C- 32. maddesiyle 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine eklenen fıkranın "Genel müdür ve eşdeğer ve/veya daha üst görevde bulunanlar" yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D- 2. maddesiyle değiştirilen 4857 sayılı Yasa'nın 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci tümcesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin cnc fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu tümceye ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAşLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GÖRMESİNE, OYBRLĞİYLE,

4.2.2010 gününde karar verilmiştir.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

ye
Sacit ADALI

ye
Fulya
KANTARCIOĞLU

ye
Mehmet ERTEN

ye
A. Necmi ÖZLER

ye
Fettah OTO

ye
Serdar ÖZGÜLDÜR

ye
şevket APALAK

ye
Serruh KALEL

ye
Zehra Ayla PERKTAş

KARşIOY GEREKÇES

1- İptal davasına konu 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde, zrl ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekilinden aynı Kanun'un 101. maddesi uyarınca tahsil edilecek cezaların kullanımına ilişkin hususların, Türkiye İş Kurumu'nun koordinatörlüğünde, teker teker sayılan temsilcilerden oluşan bir komisyon tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmakta, belirtilen temsilciler arasında da davaya konu "Türkiye Sakatlar Konfederasyonu" yer almaktadır. Anayasa'ya aykırılık iddiasının özünü ise, sakatlar ve özürlüleri temsil edecek yegâne üst

kuruluşun adı geçen Konfederasyon olmadığı, bu konuda aynı amaca hizmet eden “Engelliler Konfederasyonu”nun da bulunduğu, yasa koyucunun ise bu iki konfederasyondan yalnız birini tercih etmek suretiyle Anayasa’nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesinin ihlâl edilmiş olduğu savı oluşturmaktadır.

2- İptali istenen kuralın, 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 10.6.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ilk halinde de aynen yer aldığı anlaşılmaktadır. Yine aynı tarihte yürürlükte olan 6.10.1983 günlü, 2908 sayılı Dernekler Kanunu’nun 88. maddesinin “Sakatlara hizmet amacı ile kurulan derneklerin, Körler Federasyonu, Sağırlar Federasyonu, Ortopedik Özürlüler Federasyonu, Zihinsel Özürlüler Federasyonu olmak üzere dört federasyon teşkil etmeleri ve bu federasyonların birleşerek **Türkiye Sakatlar Konfederasyonu** oluşturmaları zorunludur.” hükmünü taşıdığı, dolayısıyla Türkiye Sakatlar Konfederasyonu’nun belirtilen tarihte alanında yegâne temsilci konumunda olduğu görülmektedir. Ne var ki 23.11.2004 tarih ve 25649 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4.11.2004 günlü, 5253 sayılı yeni Dernekler Kanunu 2908 sayılı Dernekler Kanunu’nu yürürlükten kaldırıp, örgütlenme özgürlüğünün önündeki kısıtlayıcı hükümlere de son verdiği; anılan Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra üç engelli federasyonu tarafından **Türkiye Engelliler Konfederasyonu** kurulmuş, böylelikle özürü ve sakatların oluşturdukları iki ayrı konfederasyonun varlığı sözkonusu olmuştur. Yasa koyucu 15.5.2008 günlü, 5763 sayılı Kanun’la, anılan “Komisyon”un teşkilinde bu iki konfederasyondan ilk düzenlemede olduğu gibi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu’nu temsilci olarak dikkate almıştır.

3- Özürü ve eski hükümlü çalıştırmayan işverenler veya vekillerinden tahsil edilecek para cezalarının ne şekilde kullanılacağı hususu tamamen yasa koyucunun takdir alanına giren bir husus olup, Anayasal ilkelere bağlı kalmak şartıyla, bu cezaların kamu yararına bir harcama kalemi olarak doğrudan Çalışma Bakanlığı ya da bağlı bir birimince kullanılması mümkün olabileceği gibi, işçi-işveren temsilcilerinin de içinde olacağı bir komisyonun teşkil edilip edilmemesi, bu komisyona kimlerin alınıp alınmayacağı, temsili uygun görülen komisyon üyelerinin bir bölümü için farklı, diğerleri için değişik kriter ve ölçütlerin öngörülmesi de tamamen yasa koyucunun takdirindedir. Diğer bir deyişle, örneklenen hususlar bir Anayasal denetim sorunu olmayıp, yasamanın tasarrufu alanındaki bir tercihin ortaya konulmasından ibaret bulunmaktadır.

4- İptali istenen fıkradaki işçi ve işveren temsilcileri yönünden getirilen “en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşlardan olma” kriterinin, özürü ve sakatlar konfederasyonları bakımından da getirilmesi gerekmeyip, farklı mahiyetteki sözkonusu üst yapılanmalar için öngörülen kriterler, özürü ve sakatlar konfederasyonları yönünden bir eşitlik değerlendirmesine emsal teşkil edemezler. Yasa koyucunun, evvelce yine yasayla teşkil ettirilmiş bulunan bir konfederasyona öncelik tanınması ve tercih hakkını bu yönde kullanmasının Anayasa’ya aykırı bir yönü yoktur.

5- Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kuralın Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırı bir yönünün bulunmadığı ve iptal isteminin reddi gerektiği kanısına vardığımızdan; kuralın iptaline dair çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkan
Haşim KILIÇ

Üye
Sacit ADALI

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

EK GEREKÇE

4857 sayılı İş Kanunu'nun 5763 sayılı Yasa ile değiştirilen 30. maddesinin yedinci fıkrasının ilk tümcesinde, "Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, özurlülerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özurlünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılır." dava konusu ikinci tümcesinde de "Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Özurlüler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." denilmektedir.

İptali istenilen kuralın yürürlüğe girdiği tarihte engellilerle ilgili Türkiye Engelliler ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu olmak üzere iki konfederasyon bulunduğu halde, anılan Kural'la oluşturulan komisyonda bunlardan sadece Türkiye Sakatlar Konfederasyonu'na yer verilmiştir. Oysa her iki Konfederasyonun da aynı amaçla kuruldukları ve aynı hukuki statüye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Komisyon'da bunlardan sadece birine yer verilmesi, bu konfederasyonu diğerine göre imtiyazlı duruma getirmektedir. Başka bir ölçüt öngörülmezsizin Komisyon'da bulunmanın nedeninin, sadece Konfederasyon niteliği taşımaktan kaynaklandığı, iki konfederasyonun da aynı hukuksal statüde oldukları halde farklı kurallara bağlı tutuldukları, bu durumun ise Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır.

Belirtilen nedenlerle çoğunluk görüşüne ek gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Fettah OTO

KARŞI OY

5763 sayılı Yasa ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na Eklenen Geçici madde 6- a fıkrasında yer alan; "2008 yılına münhasır olmak üzere, Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL'lik kısım fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2008 yılı yatırım programı ile

ilişkilendirilir.” maddesi ile aynı maddenin c fıkrası hükmü iptal isteminin konusudur. Her ne kadar iptali istenilen 6-a fıkrasında 5121 sayılı Yasa ile değişiklik yapılarak bu maddeye üç cümle eklenmiş ve (b) bendi değiştirilmiş ise de, eklenen cümlelerin dışında kalan kısım, bağımsız bir bütün oluşturduğundan ve bu cümlelerin bölümün içeriğine bir etkisinin olmadığı görüldüğünden, bu kısma ilişkin iptal isteminin esasının incelenmesi gerekmektedir.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’nun 46. maddesinin birinci fıkrasında işsizlik sigortasının amacı, “İşsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.” şeklinde açıklanmış; ancak bu madde 5763 sayılı Yasa’nın 13. maddesiyle “İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve bu Kanunda öngörülen hizmetlerin verilmesini sağlamaktır.” şeklinde değiştirilmiştir. Yapılan bu değişiklikle İşsizlik sigortası fonunun geniş bir alanda kullanımını sağlamak üzere yasal altyapı oluşturulmuştur. Yukarıda anılan 46. maddede açıklandığı gibi işsizlik sigortasının temel amacı, bir iş ya da işyerinde çalışırken kendi iradesi dışında işini kaybeden çalışanlara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını kısmen de olsa karşılayarak kendisinin ve ailesinin zor duruma düşmesini önlemek için işsizlik ödeneği adı altında belirli bir süre ödeme yapılmasıdır.

İptali istenen kuralda, işsizlik sigortası Fonu’nun mevcut nema gelirlerinin genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedileceği, kaydedilen bu tutarların, Yüksek Planlama Kurulu’nun kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı’nın yetkili olduğu belirtilmektedir. Görüldüğü gibi burada İşsizlik Sigortası Fonu’nun nema gelirlerinin hangi somut yatırımlarda kullanılacağı yer almamaktadır. “Ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlara kullanılmak üzere” denilmek suretiyle ucu açık geniş bir alanda Fonun nema gelirlerinin kullanılacağı öngörülmektedir.

İşsizlik Sigortası Fonu’na işçiler ücretlerinde yapılan kesintilerle katkıda bulunmaktadır. Fonun dörtte biri işçi ücretlerinden kesilen paradan oluşmaktadır. Yürütme organına, Fonun kaynaklarının ucu açık, belirsiz bir alanda kullanılmasında yetki tanınmasının İşsizlik Sigortasını Fonu’nun işleyişine olumsuz etki yapacağı açıktır. Nitekim geçici 6. maddenin 5921 sayılı Yasa ile (b) fıkrasında değişiklikler yapılarak Fonun nema gelirlerinin 2010 yılında dörtte üçü, 2011 ve 2012 yıllarında da dörtte birinin genel bütçelerinin (B) işaretli cetvelinde bütçe gelir tahmini olarak yer alacağı öngörülmektedir. Bu durum işçilerin ücretlerinden yapılan kesintilerle katkıda buldukları Fon kaynaklarının, yürütme organının elinde İşsizlik Sigortası Fonu’nun amacı dışında nasıl tüketileceğini açık şekilde göstermektedir. Geçmişte de çalışanlara yarar sağlamak amacıyla kurulan birçok Fon kaynağının yürütme organına tanınan harcama yetkisiyle nasıl yok edildiği bilinmektedir.

5763 sayılı Yasa ile 4447 sayılı işsizlik sigortası Kanununa eklenen geçici madde 6-c fıkrasına gelince; bu madde işsizlik sigortası fonundan yatırımlara aktarılan paranın geri ödenmesini düzenlemektedir. Aktarılan bu paranın geri ödenmesi için önce yatırımlardan gelir elde edilecek, sonra bu gelirlerin Yüksek Planlama Kurulunca belirlenecek oranı fona aktarılacaktır. Kaynakların geri ödenmesinde miktar, oran ve zaman belirsizdir. Üstelik fona aktarılan paranın miktarı da 2010, 2011, 2012 yıllarında artan oranda sürmektedir. Bu durumda ya maddenin uygulanması işlevsiz kalacaktır, daha açık bir anlatımla madde uygulanamayacaktır, ya da aktarılan kaynakların geriye ödenmesi sembolik düzeyde olacaktır.

Çağdaş devlet anlayışı, sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini ve bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle iptali istenen kurallar Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikler belirtilen sosyal hukuk devleti ilkesine, sosyal hukuk devletinin somut gereklerinden biri olan sosyal güvenlik hakkının yer aldığı, Anayasa'nın 60. maddesine aykırı bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle 5763 sayılı Yasa ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na Eklenen Geçici madde 6-a ve c fıkralarının iptali gerekeceği düşüncesiyle çoğunluk kararına karşıyım.

Üye

Fettah OTO

[R.G. 22 Ekim 2010 – 27737]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararı

Yargıtay 13. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2010/7813

Karar No : 2010/9918

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi: Hendek Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 24/10/2007

Numarası : 2007/56-2007/374

Davacı : Yılmaz Zencir

Davalı : 1- Sabahat Alşan, 2- Reyhan Alşan (Zencir), 3- Osman Alşan, 4- Şükran Soral, 5- Emine Alşan, 6- Emrah Alşan, 7- Emre Alşan, 8- Esin Alşan, 9- Hendek Belediye Başkanlığı

İhbar Olunan : Grup Bornova Sigorta Acenteliği Ltd.Şti. Vekili avukat Ayfer Altay

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca kanun yararına temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR

Davacı, bir kısım davalıların da murisleri olan kayınpederi Cemal Alşan'dan şifahen ve haricen bir arsa satın aldığını, üzerine ev yaptığını, davalılara karşı açtığı tapu iptali ve tescili davasını kaybettiğini, hükmün kesinleştiğini, bu arada davalıların birbirlerine karşı açtıkları izalei şüyu davasının devam ettiğini, arsa üzerindeki muhdesatın kendisine ait olduğunu ileri sürerek muhdesat bedeli olan 100.000YTL.nin tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalılar savunmada bulunmamışlardır.

Mahkemece, davalılar arasında görülen izalei şüyu davasının derdest olduğu, henüz taşınmazın satışının yapılmadığı, bu aşamada açılan davanın dinlenme olanağının bulunmadığı gerekçe gösterilerek davanın reddine, peşin harcın mahsubu ile yeniden harç alınmasına yer olmadığına karar verilmiş; hüküm bu haliyle kesinleşmiş, bu kez Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı mahkemece, hükümde ödenmesi gerekenden fazla olan harcın istek üzerine geri verilmesi yönünde karar verilmesi gerekirken, konuya ilişkin herhangi bir karar verilmemesi doğru olmadığı gerekçesiyle kanun yararına temyiz isteminde bulunmuştur.

Konusu belli bir değer ile ölçülebilen davalarda 492 Sayılı Harçlar Kanununun 28/a maddesi hükmünce karar ve ilam harçlarının 1/4 ü peşin olarak alınır. Yine aynı yasa eki (1) Sayılı Tarifeye göre davanın reddi halinde maktu red harcına hükmedilir. Anılan Yasanın 31. Maddesinde ise “peşin alınan karar ve ilam harcı için hitamında, ödenmesi gerekenden fazla olduğu anlaşılırsa fazlalık istek üzerine geri verilir” yazılıdır. Eldeki davada davacı, dava dilekçesinde harca esas değeri 100.000 YTL. göstermek ve Harçlar Yasasında öngörülen 1.350,00 YTL. Peşin harcı da yatırmak suretiyle talepte bulunmuştur. Yapılan Yargılama sonucunda davanın reddine karar verildiğine göre peşin harçtan 13,10 TL maktu red harcının mahsubundan sonra fazla yatırılan harcında iadesine karar verilmesi gerekir. Bu yönün gözardı edilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK.nun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün sonucuna etkili olmamak üzere BOZULMASINA, 5/7/2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 7 Ekim 2010 – 27722]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

ATALAY/Türkiye*

Başvuru No. 1249/03

Strazburg

18 Eylül 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 1249/03 başvuru numaralı davanın nedeni T.C. vatandaşı Yunus Atalay'ın (“başvuran”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 18 Eylül 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından Şeref Turgut tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1956 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

24 Ağustos 1995 tarihinde, saat 23:00 civarında, İstanbul Beyoğlu ilçesinde başvuran tarafından işletilen dükkanın dışında bir polis arabası durmuştur. Üç polis memuru arabadan inmiş ve başvurandan kendi dükkanının iki dükkan aşağısında duvara yazılı "DHKP/C" (yasadışı örgüt Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi'nin kısaltması) harflerini silmesini istemişlerdir.

Başvuran bu isteğe karşı çıkıp polis memurlarına duvarın kendine ait olmadığını ve dolayısıyla temizleme yükümlülüğü olmadığını söyleyince polis memurları onu dövmeye başlamıştır. Bölgede dolaşmakta olan başka polis memurları da durmuş ve dayak olayına katılmıştır. Polis memurları daha sonra başvurunu gözaltına almış ve görev sırasında polise engel olmak suçunu itiraf eden ifadeleri zorla imzalatırmak için gözaltında onu dövmeye devam etmiştir.

Başvurayı döven üç polis memuru tarafından düzenlenen olay raporuna göre, "DHKP/C" harfleri başvuranın dükkanının duvarında yazılıdır ve başvuran "onları sileceğine ölmeyi tercih edeceğini" söylemiş ve daha sonra kaçmıştır. Polis memurları onun peşine düşünce başvuran onlara taş fırlatmış, onları tekmelemiş, yumruklamış ve bu sırada polis memurlarından bir tanesini yaralamıştır. Sonuç olarak, polis memurları başvurunu polis karakoluna götürmüştür.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Ertesi gün, başvuran, İstanbul Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne götürülmüş ve burada bir sağlık raporu düzenlenmiştir. Bu rapora göre, başvuranın bedeninde birtakım ekimoz ve lakerasyonlara rastlanmıştır.

Başvuran daha sonra Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na getirilmiş ve burada Savcıya polis memurlarının kendisine işkence uyguladıklarını belirtmiştir.

Aynı tarihte, Savcı, başvurunu, Adli Tıp Kurumu Beyoğlu Şubesi'ne göndermiş ve burada başvuran bir doktor tarafından muayene edilmiştir. Söz konusu muayene sonunda düzenlenen sağlık raporunda aşağıda belirtilen yaralar kaydedilmiştir: arka paryetal bölgenin sol tarafında 1 cm uzunluğunda bir abrazyon; sol omzun arkasından sağ skapular bölgeye uzanan 30 cm uzunluğunda ekimozlu bölge; sol skapular bölgenin aşağısında 15x3 cm boyutunda ekimozlu bölge; sol lumbarda 15x5 cm boyutunda ekimozlu bölge; sağ göğüste 7x3 cm ve 7x14 cm boyutunda iki ekimozlu bölge; sol kolun iç tarafında 1 cm uzunluğunda dört kanayan sıyrık ve her ikisi de 3 cm çapında olan iki ekimozlu bölge; sol yanakta her ikisi de 2 cm boyutunda iki ekimozlu bölge; sağ tibial bölgede ekimozlu bölge. Rapor, başvuranın, on gün süreyle çalışamayacak durumda olduğunu tespit etmiştir.

Aynı tarihte, Savcı, başvuranın serbest bırakılması kararını vermiştir.

10 Ekim 1995 tarihinde, başvuran, kötü muameleden sorumlu üç polis memurunun yargılanması talebiyle Beyoğlu Savcılığı'na resmi şikayette bulunmuştur.

Ertesi gün, Beyoğlu Savcısı, Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca, görevsizlik kararı vermiş ve dava dosyasını “gerekli önlemin alınması için” Valililiğe havale etmiştir.

21 Temmuz 1997 tarihinde, Beyoğlu Kaymakamı'nın başkanlık ettiği Beyoğlu İlçe İdare Kurulu, üç polis memurunun yargılanması için yetki vermiştir.

Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesi (bundan sonra “ilk derece mahkemesi” olarak anılacaktır), 29 Şubat 2000 tarihli kararında, Ceza Kanunu'nun 245. maddesine aykırı kötü muamele suçundan üç polis memurunu mahkum etmiş ve her birini üç ay hapis cezasına çarptırmıştır. İlk derece mahkemesi, ayrıca, üç ay süreyle görevden uzaklaştırılmalarına karar vermiştir. İlk derece mahkemesi, başvuranın “duvardaki yazıyı silmeyi reddetmesi ve polis memurlarına saldırmasının” “provokasyon” oluşturduğunu göz önüne alarak, Ceza Kanunu'nun 51/1 maddesi anlamı dahilinde, hapis cezalarını 1/4 oranında düşürmüş ve polis memurlarının her birini iki ay yedi gün hapis cezasına çarptırmıştır. Olayın gerçekleşme şeklini ve polis memurlarının suç işleme ihtimalinin zayıflığını dikkate alan ilk derece mahkemesi, söz konusu memurların cezalarının ertelenmesi halinde tekrar suç işlemeyecekleri görüşünde olduğundan, 647 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca cezalarının ertelenmesi kararını vermiştir.

Üç polis memurundan ikisi bu kararı temyiz etmiştir. Karar, temyiz başvurusunda bulunmayan üçüncü polis memuru açısından kesinleşmiştir.

30 Ocak 2002 tarihinde, karar, temyiz başvurusunda bulunan iki polis memuru açısından Yargıtay tarafından bozulmuştur. Yargıtay, 4616 sayılı Kanun hükümlerinin onlara uygulanması gerektiği kararını vermiştir.

26 Nisan 2002 tarihinde, ilk derece mahkemesi, 22 Aralık 2000 tarihinde yürürlüğe giren ve 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenen belirli suçlara ilişkin olarak ceza davalarının ertelenmesini öngören 4616 sayılı Kanun uyarınca, iki polis memuru hakkındaki yargılamanın ertelenmesi kararını vermiştir.

Başvuran, Yargıtay'ın kararını vermek için iki yıl beklediğini ve kararı 4616 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinin ardından bozduğunu belirterek ilk derece mahkemesinin kararına karşı Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi'ne temyiz başvurusunda bulunmuştur. Her halükarda, işkence suçuna ilişkin cezai yargılama söz konusu Kanun kapsamında değildir ve bu nedenle ertelenemez. Türk kanunlarına göre, kötü muamele, ancak mağdur konumda olan kişiden bilgi almak amacıyla uygulandığı takdirde işkence olarak sınıflandırılabilir için (Ceza Kanunu'nun 243. maddesinde tanımlanan suç), ilk derece mahkemesinin somut davada Ceza Kanunu'nun 245. maddesini uygulamaktan başka seçimi olmamıştır. Bununla beraber, başvuranın maruz kaldığı kötü muamelenin “İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” uyarınca “işkence” oluşturduğu gerçeği bakidir.

28 Mayıs 2002 tarihinde, Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın itirazını reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 3. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 3 ve 13. maddeleri uyarınca, polis memurları tarafından işkenceye varan kötü muameleye maruz bırakıldığı ancak polis memurlarının cezalandırılmadığı konusunda şikayetçi olmuştur.

AİHM, bu şikayetlerin sadece AİHS'nin 3. maddesi açısından incelenmesi gerektiğini değerlendirmiştir. Söz konusu madde şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca başvuranın mevcut olan iç hukuk yollarını tüketmediğini ileri sürmüştür. Bu bağlamda, gözaltında kötü muameleden mağdur olduklarını iddia eden kişilere yönelik olarak iç hukukun sunduğu muhtelif medeni ve idari hukuk yollarının mevcut olduğunu ve başvuranın gördüğünü iddia ettiği zarara karşı telafi arayabileceğini ifade etmiştir.

AİHM, benzer davalarda Hükümet'in ön itirazlarını incelemiş ve reddetmiş olduğunu yinelemiştir (bkz., bilhassa, *Nevruz Koç – Türkiye*, no. 18207/03, 12 Haziran 2007 ve burada anılan davalar). AİHM, Hükümet tarafından atıfta bulunulan hukuk yollarının, sorumluların teşhisi ve cezalandırılmasından ziyade tazminat ödenmesine yönelik olması sebebiyle, Sözleşmeciler Devletlerin AİHS'nin 3. maddesi uyarınca olan yükümlülükleri açısından yeterli olarak kabul edilemeyeceğini yinelemiştir.

AİHM, somut davada, yukarıda belirtilen davadaki kararlarından sapmasını gerektirecek özel bir durum görmemiştir. Dolayısıyla, Hükümet'in ön itirazını reddetmiştir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde şikayetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmiştir. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

Hükümet, başvurana, AİHS'nin 3. maddesi anlamı dahilinde, usule ilişkin gerekli güvencelerin sunulduğunu belirtmiştir. Polis memurlarının eylemlerine yönelik soruşturma yürütülmüş ve akabinde polis memurları duruşmaya çıkarılmıştır. Söz konusu duruşmanın sonunda, polis memurlarından bir tanesi mahkum edilmiş ve diğer iki polis memuru hakkındaki yargılama ertelenmiştir. Hükümet, 4616 sayılı Kanun'un genel af kanunu olarak değerlendirilemeyeceği ve iki polis memuru hakkındaki cezai yargılamanın ertelenmesinin beraat ettikleri anlamına gelmediği görüşündedir.

Hükümet, *Hatton ve Diğerleri – İngiltere* [BD] (no. 36022/97) ve *Handyside – İngiltere* (7 Aralık 1976 tarihli karar) davalarındaki kararlara atıfta bulunmuş ve yerel ihtiyaçları ve koşulları değerlendirmek için ulusal makamların uluslararası mahkemelerden daha iyi konumda olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca, *Ashingdane – İngiltere* (28 Mayıs 1985 tarihli karar) davasındaki karara atıfta bulunan Hükümet, “bu alanda izlenecek en iyi politikanın ne olabileceğine ilişkin ulusal makamların yaptığı değerlendirmenin yerine başka bir değerlendirme yapmanın AİHM'nin görevinin bir parçası olmadığını” belirtmiştir.

Başvuran, idare mahkemelerinde dava açarak tazminat talebinde bulunmadığı için iddiaları dayanaktan yoksundur ve Hükümet AİHS'nin 1. maddesi uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmiştir.

AİHM, başlangıç olarak, Hükümet'in, başvuranın kötü muamele iddialarının doğruluğunu sorgulamadığını gözlemlemiştir. Her halükarda, Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesi'nin, diğer delillerin yanı sıra, yukarıda belirtilen sağlık raporlarına dayanarak üç polis memurunu başvurana kötü muamele uygulamaktan suçlu bulunduğunu kaydetmiştir. Bu koşullarda, AİHM, başvuranın polis memurları tarafından kötü muamele gördüğünü ve bunun sonucunda sağlık raporlarında ayrıntıyla sunulan yaraları aldığını kabul etmiştir.

Dolayısıyla, AİHM tarafından karar bağlanması gereken ikinci husus, kötü muamelenin, AİHS'nin 3. maddesi kapsamına dahil olacak asgari şiddet düzeyinde olup olmadığıdır (bkz., *İrlanda – İngiltere*, 18 Ocak 1978 tarihli karar). Bu amaçla, AİHM, yukarıda belirtilen sağlık raporlarına işaret etmiştir. İlk rapordan, başvuranın, tutuklandığı günün ertesi gününde, doğrudan polis karakolundan yerel hastaneye götürülmek zorunda kaldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, Adli Tıp Kurumu'nda aynı tarihte düzenlenen ikinci rapora göre, başvuranın bedeninde on günlük iyileşme süreci gerektiren on beş ayrı yara mevcuttur.

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, başvuranın yaralarının, AİHS'nin 3. maddesi anlamı dahilinde kötü muamele oluşturacak ölçüde ciddi olduğu görüşündedir. Ayrıca, Beyoğlu İlk Derece Mahkemesi tarafından 29 Şubat 2000 tarihinde verilen ve üç polis memurundan bir tanesi hakkında kesinleşen kararın, başvurana yapılan kötü muamelenin AİHS'nin 3. maddesine aykırı olduğunun kabulünü oluşturduğu görüşündedir (bkz., üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan, *Nikolova ve Velichkova – Bulgaristan*, no. 7888/03, 20 Aralık 2007).

AİHM tarafından karara bağlanması gereken bir sonraki konu, söz konusu ihlalin ulusal makamlar tarafından yeterli olarak telafi edilip edilmediğidir. Bu bağlamda, AİHM, ikincillik ilkesi uyarınca, iddia konusu herhangi bir AİHS ihlalini telafi etmenin ilk olarak ulusal makamların görevi olduğunu yinelemiştir. Ancak, yerinde hizmet ilkesi, iç hukuk yollarıyla elde edilen sonuç üzerinde tüm denetimini reddetmek anlamına gelmemektedir. Aksi halde, AİHS tarafından güvence altına alınan haklar anlamsız hale gelirdi. Bu bağlamda, AİHS'nin teorik ve etkisiz hakları değil; uygulanabilir ve etkili hakları güvence altına almayı amaçladığı yinelenmelidir.

AİHM, Hükümet'in, başvuranın kötü muameleye ilişkin olarak tazminat talebinde bulunmadığı yönündeki iddiasına ilişkin olarak ve bunun tazminat ödenmesinin yeterli olacağı yönünde bir iddia olduğu farz edilse dahi, yetkililerin, polisin uyguladığı kasıtlı kötü muamele olaylarına karşı sorumluların yargılanması ve cezalandırılması için gerekeni yapmayıp muamelelerini sadece tazminat ödenmesiyle sınırlı tutması halinde, temel önemine rağmen, işkence ve insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaya ilişkin genel kanuni yasak, uygulamada etkisiz olur ve bazı durumlarda Devlet görevlilerinin fiili masuniyet yoluyla kontrolü altındaki kişilerin haklarını kötüye kullanmaları mümkün olurdu (bkz., *Assenov ve Diğerleri – Bulgaristan*, 28 Ekim 1998 tarihli karar).

Bu nedenle, AİHM tarafından incelenmesi gereken önemli konu, ulusal makamların başvuranın kötü muamele görmesinden sorumlu polis memurlarının yargılanması ve cezalandırılması için yetkileri dahilinde olan her şeyi yapıp yapmadıkları veya ne ölçüde yaptıkları ve söz konusu polis memurları üzerinde yeterli ve caydırıcı yaptırımlar uygulayıp

uygulamadıklarıdır. Bu noktada, ulusal mahkemelerin, yerel ceza hukukunu doğru şekilde uygulayıp uyguladığını kontrol etmenin AİHM'nin görevi olmadığı belirtilmelidir. Somut yargılamada söz konusu olan polis memurlarının şahsi ceza hukuku sorumluluğu değil; Devlet'in AİHS yükümlülüğüdür. Bu nedenle, her ne kadar AİHM'nin Devlet görevlileri tarafından uygulanan kötü muameleye karşılık uygun yaptırımların seçiminde ulusal mahkemelere önemli ölçüde saygı göstermesi gerekse de belli bir inceleme yetkisine sahip olmalı ve eylemin ciddiyeti ile verilen ceza arasında açıkça oransızlık olması durumunda müdahale etmelidir (bkz., yukarıda anılan *Nikolova ve Velichkova*).

Somut davada, kötü muamele suçundan üç polis memuru mahkum edilmiştir. Ancak, temyiz üzerine memurlardan iki tanesinin mahkumiyeti bozulmuş ve müteakiben haklarındaki cezai yargılama 4616 sayılı Kanun uyarınca ertelenmiştir. Kalan polis memurunun mahkumiyeti temyiz başvurusunda bulunmadığı için kesinleşmiştir.

İlk derece mahkemesi, başvurana kötü muamele uygulamaktan suçlu bulunan polis memuruna azami beş yıl hapis cezası verebilecekken, üç aylık ceza vermeyi uygun bulmuştur. Ayrıca, söz konusu ceza çeyrek oranında düşürülmüş; zira, ilk derece mahkemesi, başvuranın polis memurlarını tahrik ettiğini değerlendirmiştir.

AİHM, işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı muameleye ilişkin yasağın kesin niteliğini mağdur konumunda olan kişinin tutumundan bağımsız olarak yinelemiştir (bkz., diğer kararların yanı sıra, *Saadi – İtalya* [BD], no. 37201/06) Buna göre, tahrik, hiçbir zaman, AİHS'nin 3. maddesine aykırı olarak kişiye ağır kötü muamele uygulanmasını haklı çıkarmaz. Ayrıca, somut dava koşullarında, AİHM, sokakta gerçekleşen olayların son bulmasından sonra tahrik unsurunun savunulmasının anlamını görmemektedir; zira, başvurana yapılan saldırı polis karakolunda devam etmiştir. AİHM'ye göre, polis memuruna verilen hapis cezasının tahrik nedeniyle düşürülmesi, kötü muameleden koruma şeklindeki AİHS standardını karşılamamaktadır. Son olarak, söz konusu polis memurunun, cezasının infazının ertelenmesi nedeniyle hapis cezası çekmek zorunda kalmadığı kaydedilmelidir.

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, polis memuruna uygulanan hafif hapis cezasının ve cezanın ertelenmesinin, söz konusu suçun ciddiyeti ile açıkça orantısız olarak değerlendirilmesi gerektiği görüşündedir (bkz., *Ali ve Ayşe Duran – Türkiye*, no. 42942/02, 8 Nisan 2008).

Diğer iki polis memuru hakkındaki cezai yargılamanın ertelenmesinin, ceza hukuku sistemini katı olmaktan uzak kıldığını ve başvuranın şikayetçi olduğu fiiller gibi yasa dışı fiillerin etkili bir şekilde önlenmesini sağlayabilecek caydırıcı bir etkisinin olmadığını değerlendirmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Nevruz Koç*).

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, bu davada uygulandığı gibi cezai hukuk sisteminin, ne başvuranın şikayetçi olduğu fiiller gibi yasa dışı fiillerin etkili bir şekilde önlenmesini sağlayabilecek yeterli bir caydırıcı etkisinin olduğu (bkz., yukarıda anılan *Ali ve Ayşe Duran*) ne başvuranın maruz kaldığı kötü muameleye karşılık yeterli telafi sunduğu kararına varmıştır. Yukarıda vurgulanan kusurlar yürürlükte olan yargı sisteminin caydırıcı etkisini ve kötü muamele yasağına ilişkin ihlallerin önlenmesinde oynaması gereken rolün önemi zayıflatmıştır (bkz., *Okkalı – Türkiye*, no. 52067/99).

Dolayısıyla, AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği kararını vermiştir.

II. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, görüşlerinde, ayrıca, nasıl veya neden olduğunu açıklamadan AİHS'nin 6. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

AİHM, bu şikayetin, ancak, somut başvurunun sorumlu Hükümet'e bildirilmesinden sonra yapıldığını kaydetmiştir. AİHM, bu bağlamda, polis memurları hakkındaki cezai yargılamanın 28 Mayıs 2002 tarihinde sona erdiğini ve başvuranın 6. madde uyarınca olan şikayetini Hükümet'in 11 Ocak 2008 tarihinde AİHM'ye sunduğu görüşlere yanıt olarak sunduğu görüşlerinde, yani altı aydan uzun bir süre sonra, yaptığını gözlemlemiştir.

AİHM, bu şikayetin, AİHS'nin 35/1 maddesinde ortaya konan altı ay kuralına uymadığı gerekçesiyle kabuledilemez olduğu kararını vermiştir.

III. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 20.000 Euro maddi tazminat ve 30.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet, başvuranın maddi tazminat talebini herhangi bir delille kanıtlamadığını belirtmiş ve AİHM'den bu başlık altında tazminat ödenmemesi talebinde bulunmuştur. Hükümet, başvuranın manevi tazminat talebinin aşırı olduğunu ve ihlal tespitinin başvuranın iddia konusu zararlarını karşılayacağını belirtmiştir.

AİHM, başvuranın maddi tazminat talebini doğrulamadığını gözlemlemiştir. Dolayısıyla, bu talebi reddetmiştir. Ancak, AİHM, başvuranın, tek başına ihlal tespitiyle yeterli olarak tazmin edilemeyecek ölçüde acı ve sıkıntı yaşamış olduğunu değerlendirmiştir. AİHM, başvuranın polis memurları tarafından sebep olunan yaralarının derecesi ve ciddiyetini dikkate alarak, başvurana 10.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, AİHM'de yapılan yargılama masraf ve giderlerine karşılık 2.588 Euro talep etmiştir.

Hükümet, AİHM'den, başvuranın talebini destekleyici fatura, makbuz veya diğer belgeler sunmadığı gerekçesiyle yargılama masraf ve giderlerine karşılık tazminat hükmünde bulunmamasını talep etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Bu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıda belirtilen kriterleri göz önünde tutan Mahkeme, başvurana bu başlık altında 2.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. AİHS'nin 3. maddesi uyarınca olan şikayetin kabuledilebilir; başvurunun kalanının kabuledilemez olduğuna;
2. AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine;
3. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana aşağıdaki miktarların ödenmesine;
 - (i) Manevi tazminat olarak 10.000 Euro (on bin Euro) ile birlikte bu miktara tabi olabilecek her türlü vergi;
 - (ii) Yargılama masraf ve giderleri olarak 2.000 Euro (iki bin Euro) ile birlikte bu miktara tabi olabilecek her türlü vergi;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 18 Eylül 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Sally Dollé
Zabıt Katibi

Françoise Tulkens
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

VOLKAN ŞAHİN/Türkiye*

Başvuru No. 34400/02
Strazburg
20 Mayıs 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USULİ İŞLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 34400/02 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Volkan Şahin'in ("başvuran"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 6 Ağustos 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından Ayhan Akyiğit tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1965 doğumludur ve Antalya'da yaşamaktadır.

23 Mart 1993'te H.I. isimli şahıs başvuran ve S.K. aleyhinde sahte senet düzenledikleri hususunda Marmaris Cumhuriyet Savcısı'na suç duyurusunda bulunmuştur. Cumhuriyet Savcısı, soruşturma açmış ve 17 Mayıs 1993'te başvurunu sorgulamıştır.

Hazırlık soruşturması tamamlandıktan ve gerekli deliller ele geçirildikten sonra Ankara Cumhuriyet Savcısı, 21 Nisan 1995'te Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne bir iddianame sunmuş ve başvuran ile S.K.'nın Ceza Kanunu'nun 342/1 maddesi uyarınca evrak sahtekarlığı suçundan cezalandırılmalarını talep etmiştir.

1 Mayıs 1995 ve 12 Eylül 1997 tarihleri arasında on üç duruşma düzenlenmiştir ve başvuran bu duruşmalara katılmamıştır. Bu duruşmaların her birinde Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, yetkili makamların başvuranın adresini belirleyemediğini tespit etmiştir. Başvuran, duruşmalara katılmama nedeninin yargılanmadan haberdar edilmemesi olduğunu belirtmiştir. 13 Mayıs 1996'da başvuranla birlikte itham edilen S.K., yeterli delil olmadığı için beraat etmiştir. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran aleyhindeki davanın devam etmesine karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvurunu temsil eden bir avukat, 21 Kasım 1997'deki 14. duruşmaya katılmıştır ancak, başvuran avukatlık ücretini ödeyemediği için kendisini temsil etmeye devam etmemiştir. 26 Mart 1998'de yetkili makamlar, başvuranı bulmuş ve sorgulamıştır. Başvuran, sorgulama sırasında aleyhindeki suçlamaları reddetmiştir. 28 Mayıs 1998'deki 18. duruşmaya katılmıştır.

22 Haziran 1998'de düzenlenen 19. duruşmada Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, yeterli delil bulunmaması nedeniyle başvuranın beraat etmesine karar vermiştir. 16 Eylül 1998'de Cumhuriyet Savcısı, beraat kararını temyiz etmiştir. 11 Kasım 1999'da Yargıtay kararı onaylamış ve davayı yeniden görülmek üzere Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne havale etmiştir.

11 Nisan 2000'de, yeni mahkemede görülen ilk duruşma sırasında, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi başvuranı suçlu bularak bir yıl sekiz ay hapis cezasına mahkum etmiştir. Başvuran, karara itiraz etmiştir.

22 Ekim 2001'de Yargıtay Başsavcısı, Yargıtay'a yazılı görüşlerini sunmuştur. Bu görüşler, başvurana bildirilmemiştir. 13 Şubat 2002'de, gördüğü bir duruşma ardından Yargıtay, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİALARI

1. Cezai takibatın uzunluğuna ilişkin şikayet

Başvuran, cezai takibatın uzunluğunun AİHS'nin 6/1. maddesinde kaydolunan "makul süre" gereğine uygun olmadığı hususunda şikayette bulunmuştur.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

AİHM göz önüne alınması gereken sürenin, başvuranın Cumhuriyet Savcısı tarafından sorgulandığı 17 Mayıs 1993'te başladığı ve Yargıtay'ın mahkumiyetini onayladığı 13 Şubat 2002'de sona erdiği kanısındadır. Bu nedenle, iki aşamalı yargılamada sekiz yıl dokuz ay sürmüştür.

A. Kabul edilebilirlik

Hükümet, yerel mahkemeler önünde şikayetini sunmamış olması nedeniyle başvuranın iç hukuk yollarını tüketmemiş olduğunu ileri sürmüştür.

Başvuran, Hükümet'in iddialarına itiraz etmiştir.

AİHM daha önceki davalarda Hükümet'in, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olmasına ilişkin benzer itirazlarını incelemiş olduğunu gözlemlemektedir (bkz., *Karakullukçu/Türkiye*, no. 49275/99, paragraflar 27-28, 22 Kasım 2005). AİHM mevcut davada yukarıda kaydedilen davada vardığı sonuçtan farklı bir sonuca ulaşmasına neden olacak özel koşullar görmemektedir. Bu nedenle, Hükümet'in bu başlık altındaki itirazını reddeder.

AİHS'nin 35/3 maddesi çerçevesinde şikayetin, dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru taşımadığını tespit eder. Bu nedenle şikayet, kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

Hükümet, başvuranın çok sayıda duruşmada katılmayarak gecikmeye katkıda bulunmuş olduğunu iddia etmiştir. Yetkili makamlar, başvuranın bu duruşmalara katılmasını sağlamak için mümkün olan her şeyi yapmıştır.

Başvuran, Cumhuriyet Savcısı'nın 21 Nisan 1995 tarihli iddianamesinin kendisine bildirilmediğini ve bu nedenle, aleyhinde açılan cezai takibattan haberdar olmadığını ileri sürmüştür.

AİHM, kovuşturmanın uzunluğunun makul olup olmadığının, dava koşulları ışığında ve davanın karmaşıklığı ile başvuranın ve yetkili makamların tutumu gibi kriterler göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerektiğini yinelemektedir (bkz., *Pélissier ve Sassi/Fransa* [BD], no. 25444/94, paragraf 67, AİHM 1999-II).

AİHM, davanın konusunun karmaşık olmadığı kanaatindedir. Ancak başvuranın 1 Mayıs 1995 ve 21 Kasım 1997 tarihleri arasında – iki buçuk yıldan fazla bir süre – düzenlenen duruşmalara katılmaması, hiç şüphesiz sürecin uzamasına katkıda bulunmuştur.

Hükümet, başvuranın duruşmalara katılmama nedeninin suçu için belirlenen zamanaşımı süresi dolana kadar serbest kalma niyeti olduğu kanısındadır. Başvuran bu nedenle kanuni kovuşturmaya tabi tutulmaktan kurtulmayı ummuştur. Başvuran, sebebin yetkili makamların kendisine duruşmayı bildirmemesi olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, yukarıda değinilen süreden haberdar olmadığını iddia eden başvuranın, bu süre içerisinde aleyhinde yürütülen takibattan etkilendiğini iddia edemeyecek olması nedeniyle

tarafların bu husustaki ifadelerinin doğruluğunu incelemeyi gerekli bulmamaktadır. Bu nedenle, kovuşturmanın toplam uzunluğunu değerlendirirken bu süreyi göz ardı etmektedir.

AİHM, yetkili makamların tutumları hususunda, Hükümet'in başvuru 17 Mayıs 1993'te sorgulayan Cumhuriyet Savcısı'nın, iddianamesini hazırlaması ve sunmasının neden yaklaşık iki yıl sürdüğüne ilişkin açıklamada bulunmadığını gözlemlemektedir.

Benzer olarak, Hükümet Yargıtay'ın itirazları incelemek için kullandığı süreye ilişkin de açıklama yapmamıştır. AİHM bu bağlamda Yargıtay'ın, Cumhuriyet Savcısı'nın başvuranın beraatini temyiz etmesi hususunda karar vermesinin yaklaşık bir yıl iki ay sürdüğünü belirtmektedir. Ayrıca Yargıtay, başvuranın mahkumiyeti hususundaki itirazını yaklaşık iki yıl süresince karara bağlamamıştır.

Yukarıda kaydedilenler ışığında ve esasa ilişkin içtihadını göz önüne alan AİHM, mevcut davada kovuşturma uzunluğunun haddinden fazla olduğu ve "makul süre" gereğini karşılamadığı kanısındadır.

Dolayısıyla, 6/1 madde ihlal edilmiştir.

2. Yargıtay Başsavcısı'nın görüşlerinin tebliğ edilmemesine ilişkin şikayet

Başvuran, Yargıtay Başsavcısı'nın yazılı görüşünün kendisine bildirilmediği ve bu nedenle, karşı görüşlerini bildirme fırsatından mahrum bırakıldığı hususunda şikayette bulunmuştur. Şikayetini, 6/3 (b) maddesine dayandırmıştır.

AİHM, bu şikayetin 6/1 maddenin "herkes cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda davasının ... hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini" ifadeleri açısından incelenmesi gerektiği kanısındadır.

A. Kabul edilebilirlik

AİHS'nin 35/3. maddesi çerçevesinde şikayetin, dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru taşımadığını tespit eder. Bu nedenle şikayet, kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

Hükümet, başvuranın Yargıtay önünde duruşmaya katılan yasal temsilcisinin, duruşmadan önce Başsavcı'nın görüşlerini inceleyebileceğini ve bunlara itiraz edebileceğini ileri sürmüştür.

Başvuran iddialarını yinelemiştir.

AİHM, aynı konuyu daha önce de incelediğini ve AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğini tespit ettiğini belirtmektedir (*Göç/Türkiye*, [BD], no. 36590/97, paragraf 55, AİHM 2002-V; *Sağır/Türkiye*, no. 37562/02, paragraf 26, 19 Ekim 2006; ve *Ayçoban ve Diğerleri/Türkiye*, no. 42208/02, 43491/02 ve 43495/02, 22 Aralık 2005).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve yukarıda kaydedilen davalarda ulaşılan sonuçlardan farklı bir sonuca ulaşmasını gerektirecek özel bir koşul tespit etmemiştir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran ayrıca kovuşturmanın uzunluğuna itiraz etmek için başvuracağı bir iç hukuk yolu bulunmadığı hususunda şikayette bulunmuştur. Şikayetini, AİHS'nin 13. maddesine dayandırmaktadır.

Hükümet, başvuranın iddiasına itiraz etmiştir.

AİHM bu şikayetin, makul süre gereğine ilişkin yukarıda incelenen şikayetle bağlantılı olduğunu ve bu nedenle kabuledilebilir olduğuna karar verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

AİHM, 13. maddenin 6/1 madde bağlamında bir davanın, makul bir süre içerisinde görülmesi gereğinin ihlal edildiği durumlarda yerel bir makam önünde etkin bir iç hukuk yolu temin ettiğini yinelemektedir (bkz. *Kulda/Polonya* [BD], no. 30210/96, paragraf 156, AİHM 2000-XI).

AİHM, Türk hukuk sisteminin kovuşturmayı hızlandırma ya da ortaya çıkan gecikmeler için davacılara yeterli tazmini sağlama hususunda iç hukuk yolları temin etmediğini gözlemlemektedir. Bu nedenle mevcut davada başvuranın, herhangi bir makamı kovuşturmayı hızlandırma hususunda mahkeme üzerinde denetleme yetkisi kullanmaya mecbur kılma hakkı yoktur (bkz. *Tendik ve Diğerleri/Türkiye*, no. 23188/02, 34.-39. paragraflar, 22 Aralık 2005).

Dolayısıyla 13. madde ihlal edilmiştir.

IV. AİHS’İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyeti uygun bir surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, maddi tazminat olarak 150,000 Euro (EUR) ve manevi tazminat olarak 50,000 EUR talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın taleplerine itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlal ve talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı bulunmadığını kaydetmektedir. Bu nedenle talebi reddeder. Diğer yandan, başvurana manevi tazminat olarak 3,500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, yerel mahkemeler önünde yaptığı için harcamalar için 81 ABD Doları ve 139,977,266 Türk Lirası; AİHM önünde yaptığı harcamalar için 2,600 EUR talep etmiştir. İddialarını sunduğu tarihte yerel mahkemeler önünde yaptığı harcamalar için başvuranın talep ettiği meblağ, yaklaşık 137 EUR’dur.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM’nin içtihadına göre bir başvuran, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazanmaktadır. Söz konusu davada elindeki bilgileri ve yukarıdaki ölçütleri göz önünde bulunduran AİHM, bu başlık altında yapılan harcamaları da kapsayacak şekilde 1,000 EUR tazminat ödenmesinin uygun olduğu kanısındadır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;

2. Cezai takibatın uzunluğu hususunda AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Yargıtay Başsavcısı'nın yazılı görüşünün başvurana bildirilmemesinin, AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlaline *neden olduğuna*;
4. Cezai takibatın uzunluğuna karşı başvurulacak bir iç hukuk yolu bulunmamasının, AİHS'nin 13. maddesinin ihlaline *neden olduğuna*;
5. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana aşağıda kaydedilen meblağların *ödenmesine*;
 - (i) manevi tazminat olarak 3,500 EUR (üç bin beş yüz Euro) ve uygulanabilecek her tür vergi;
 - (ii) yargılama masraf ve giderleri için 1,000 EUR (bin Euro) ve uygulanabilecek her tür vergi;
- (b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 20 Mayıs 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığında:

MİLLİ EMLAK GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 329)

24/3/2010 tarihli ve 27531 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 327 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin "III. YETKİ" başlıklı bölümünün "F.Satış işlemleri" başlıklı bölümünün "1. 2886 sayılı Kanuna göre yapılacak satış işlemlerinde yetki" başlıklı alt bölümünün birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"(1) Hazineye ait taşınmazlardan tahmin edilen bedeli yılı merkezi yönetim bütçe kanununun (İ) cetvelinde;

a) Ankara, İstanbul ve İzmir İlleri için; Kanunun 76 ncı maddesi için belirlenen parasal sınırlardan (a) bendinde belirlenen parasal sınırlara kadar olanları (bu bedeller dâhil) satışa çıkarmaya Valilikler (Defterdarlıklar),

b) Ankara, İstanbul ve İzmir dışındaki iller için; Kanunun 76 ncı maddesi için belirlenen parasal sınırlardan (ç) bendinde diğer ilçeler için belirlenen parasal sınırlara kadar olanları (bu bedeller dâhil) satışa çıkarmaya Valilikler (Defterdarlıklar),

c) Kanununun 76 ncı maddesi için belirlenen parasal sınırların iki katına kadar olanların (bu bedeller dâhil) satış ihalelerini onaylamaya itâ amirleri, yetkilidir.”
Tebliğ olunur.

[R.G. 9 Ekim 2010 – 27724]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Başbakanlık (Gümrük Müsteşarlığı)’tan:
**TÜRKİYE - AB KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA) ÇERÇEVE
ANLAŞMASINA İLİŞKİN GÜMRÜK GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 1)**

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 3/12/2008 tarih ve 5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 19/12/2008 tarih ve 2008/14450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak 24/12/2008 tarih ve 27090 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) ile Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyetine Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşması”nın gümrük işlemleri ile ilgili hükümlerinin uygulama usul ve esaslarının belirlenmesi olup, IPA Çerçeve Anlaşması kapsamındaki tüm gümrük işlemlerinde uygulanır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, IPA Çerçeve Anlaşması, 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkındaki 2009/15481 sayılı Karara dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ’de geçen;

a) Avrupa Topluluğu (AT) Yüklenicisi: AT Sözleşmesi kapsamında mal tedarik eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan ve/veya hibe sözleşmesini yürüten gerçek veya tüzel kişiyi,

b) Geçici Giriş Belgesi: Ülkemiz ile Avrupa Komisyonu arasında imzalanan IPA Çerçeve Anlaşması uyarınca görev yapmak üzere gelen yerleşik eşleştirme danışmanlarının taşıtları için hibe yararlanıcısı kurum veya kuruluş tarafından onaylanan ve buna istinaden taşıtın geçici ithal işleminin yapıldığı taahhütname ve teminat hükmünde olan belgeyi (Ek:1),

c) Hibe Yararlanıcısı: AT Sözleşmesi kapsamında nihai olarak hibeden yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi,

d) Müsteşarlık: Gümrük Müsteşarlığı’nı,

e) Sözleşme Makamı: Avrupa Komisyonu ile Avrupa Komisyonu tarafından Avrupa Birliği mali yardımlarını kullandırmakla görevlendirilen ve Avrupa Topluluğu (AT) yüklenicisi ile AT sözleşmesini imzalayan kurum veya kuruluşları,

f) Taşıtsız Çıkacak Şahıslara İlişkin Taahhütname: Şahısların taşıtlarını gümrük idaresine teslim etmeden taşıtsız olarak yurtdışına çıkmak istemeleri halinde, taşıtın kendilerinde muhafaza edildiğine ilişkin çalıştıkları hibe yararlanıcısı kurum veya kuruluşlarca verilecek taahhütnameyi (Ek:2),

g) Yerleşik Eşleştirme Danışmanı: IPA kapsamında uygulanan Eşleştirme Projelerinde proje ortağı olarak seçilen AB üyesi ülkeden gelen, ülkemizde uzun dönemli olarak hibe yararlanıcısı kurumda tam zamanlı bir şekilde projenin uygulanmasında çalışan danışmanları, ifade eder.

IPA çerçeve anlaşmasının gümrük mevzuatı ve işlemlerine ilişkin hükümleri

MADDE 4 – (1) IPA Çerçeve Anlaşması kapsamındaki gümrük işlemleri, Anlaşmanın 25 inci maddesinin birinci fıkrasının;

- (b) bendindeki; "Katılım Öncesi Yardım Aracı eşleştirme projelerinde görev alan Yerleşik Eşleştirme Danışmanları da dahil olmak üzere, finansmanı Toplulukça sağlanan etkinliklerde yer alan personele ve bunların yakın aile üyelerine, diğer ikili ya da çok taraflı anlaşma veya yardım ve teknik işbirliği düzenlemeleri altında Türkiye Cumhuriyeti'nde istihdam edilen muadili seviye ve statüdeki uluslararası personele verileden daha az imtiyaz, ayrıcalık ve muafiyet sağlanmaması",
- (d) bendindeki; "Yararlanıcının mevcut kanun, kural ve düzenlemelerine tabi olarak sözleşmenin yerine getirilmesi için gerekli malların ithalatını sağlayacak tüm izinlerin verilmesi; profesyonel ekipman ithal edecek gerçek ve tüzel kişiler, talepleri halinde, sözkonusu ekipmana ilişkin olarak Yararlanıcının ulusal mevzuatında tanımlandığı şekilde geçici ithalat sisteminden yararlanacaklardır",
- (e) bendindeki; "Katılım Öncesi Yardım Aracı kapsamında gerçekleştirilen ithalatların, vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ve/veya eş etkili diğer vergilerden muaf tutulmaları",
- (f) bendindeki; "Sözleşmenin bütünüyle gerçekleştirilmesini müteakip, yukarıda bahsedilen malların yeniden ihracı için gerekli tüm izinlerin verilmesi"

(2) 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasının;

- (a) bendindeki; "AT yüklenicileri tarafından yapılan tüm ithalatın, gümrük veya ithalat vergileri, harçları, Katma Değer Vergisi (KDV) ve Özel Tüketim Vergisi veya herhangi bir diğer benzeri vergi, harç veya ücrete tabi olmaksızın Türkiye Cumhuriyeti'ne girmesine izin verilir. Bu muafiyet, sadece AT sözleşmesi kapsamında AT yüklenicisi tarafından tedarik edilen mallar ve/veya verilen hizmetler ve/veya yapılan işlere ilişkin olarak yapılan ithalata uygulanacaktır. Türkiye Cumhuriyeti, yukarıda belirtilen vergi, gümrük vergisi veya harçlar ile ilgili herhangi bir uyuşmazlık veya gecikmeye bakılmaksızın, sözleşme hükümlerinde belirlendiği üzere ve sözleşmenin normal olarak uygulanması için gerektiği gibi hemen kullanılmak üzere AT yüklenicisine teslimi için giriş noktasından serbest bırakılmasını sağlayacaktır."
- (f) bendindeki; "Hizmet ve/veya iş ve/veya hibe sözleşmeleri ve/veya eşleştirme sözleşmelerinde veya anlaşmalarında belirtilen görevleri yerine getirmek üzere yerel olarak istihdam edilenler dışında kalan gerçek kişiler (ve onların birinci derecedeki aile üyeleri) tarafından kişisel kullanımlarına yönelik olarak ithal edilen şahsi eşyalar ve ev eşyaları, sözleşmenin sona ermesinden sonra Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak yeniden ihraç edilmeleri ya da ülke içinde elden çıkarılmaları kaydıyla gümrük vergileri, ithalat vergileri, vergiler, yükler ve/veya eş etkiye sahip diğer vergilerden muaf tutulacaktır."

Hükümleri çevresinde tamamlanacaktır.

IPA kapsamında serbest dolaşıma girecek ticari eşyaya ilişkin işlemler

MADDE 5 – (1) IPA kapsamında serbest dolaşıma girecek ticari eşya için IPA Çerçeve Anlaşması'nın 25/1-e ve 26/2-a maddeleri çerçevesinde, gümrük veya ithalat vergileri, harçları, KDV, ÖTV veya herhangi benzeri vergi ve harçlardan istisna tutulmak suretiyle AT Yüklenicileri tarafından AT Sözleşmesi kapsamında gerçekleştirilecek olan ithalat işlemleri, 8/5/2009 tarih ve 27222 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 Sıra No.lu Türkiye-Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Genel Tebliğinin "İstisnanın Uygulanması" ve "İthalat İstisnası ile İlgili Özellikli Durumlar" başlıklı 4.2.2. ve 4.2.3. bölümlerinde yer alan usul ve esaslara göre ve BİLGE Sisteminde IPA muafiyet kodu seçilmek suretiyle tamamlanacaktır.

(2) IPA kapsamında serbest dolaşıma girecek ticari eşya için basitleştirilmiş usulde işlem yapma talepleri, Gümrük Yönetmeliği'nin 23 ve 24 üncü maddelerinde yer alan koşullar aranmaksızın kabul edilecektir.

Yerleşik eşleştirme danışmanlarının kişisel kullanımına mahsus kara taşıtlarının ülkemize getirilmesi

MADDE 6 – (1) IPA Çerçeve Anlaşması uyarınca ülkemizde görev yapan yerleşik eşleştirme danışmanlarının kişisel kullanımına mahsus kara taşıtlarının ülkemize getirilmesine ilişkin olarak, 23 Ocak 2010 tarihli ve 27471 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kişisel ve Ticari Kullanıma Mahsus Kara Taşıtlarına İlişkin Gümrük Genel Tebliği (Seri No:1) hükümleri doğrultusunda işlem yapılacaktır.

(2) IPA Çerçeve Anlaşması kapsamında görev yapmak üzere gelen yerleşik eşleştirme danışmanlarının taşıtları için hibe yararlanıcısı kurumlar tarafından onaylanan, taahhütname ve teminat hükmünde olan geçici giriş belgesine istinaden geçici ithal işlemi yapılacaktır.

(3) Aynı kapsamda taşıt getirenlerin, taşıtlarını gümrük idaresine teslim etmeden taşıtsız olarak geçici bir süre için yurt dışına çıkmak istemeleri hâlinde, taşıtın kendilerinde muhafaza edildiğine ilişkin çalışıkları kurum ve kuruluşlarca verilecek taahhütnameyi, taşıtın yurtda kalma süresi içerisinde olmak koşulu ile yurt dışına çıkmadan önce gümrük idaresine ibraz etmeleri gerekmektedir.

İrtibat numaraları

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasında olabilecek tereddütler ve karşılaşılabilecek sorunlar için Müsteşarlığın aşağıdaki irtibat numaraları kullanılacaktır:

+90 312 306 89 97 (IPA Kapsamında Serbest Dolaşıma Girecek Ticari Eşya)

+90 312 306 77 25 (Yerleşik Eşleştirme Danışmanlarının Araçları)

Yürürlük

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gümrük Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan yürütür.

EK: 1

ÜLKEMİZ İLE AVRUPA KOMİSYONU ARASINDA İMZALANAN IPA (KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI) ÇERÇEVE ANLAŞMASI UYARINCA ÇALIŞMAK ÜZERE GELEN YERLEŞİK EŞLEŞTİRME DANIŞMANLARININ KİŞİSEL KULLANIMLARINA MAHSUS KARA TAŞIT ARAÇLARINA AİT GEÇİCİ GİRİŞ BELGESİ

Ülkemiz ile Avrupa Komisyonu arasında 11 Temmuz 2008 tarihinde imzalanan ve 24 Aralık 2008 tarihli ve 27090 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5824 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan IPA (Katılım Öncesi Yardım Aracı) Çerçeve Anlaşması hükümleri gereğince..... Bakanlığında/Teşkilatında/Kuruluşunda çalışmakta ve Türkiye'ye aşağıda özellikleri yazılı taşıtları getirmiş bulunmaktadır.

Adı geçen bu taşıtları hiçbir suretle satmayacağını, giderken aynen götüreceğini, herhangi bir sebeple götürmez ise mevzuat dâhilinde gümrük vergilerini ödeyeceğini, dâhilde alınan vergileri vereceğini ve yurt dışına kesin çıkışı esnasında gümrük ve maliye daireleri ile her türlü ilişkisinin kesilmesinden sonra ayrılmasına müsaade edileceğini, aksi takdirde gümrük idarelerince aranan gümrük vergilerinin Bakanlığımız/Teşkilatımız/Kuruluşumuz tarafından ödeneceğini beyan ve taahhüt ederim.

Yetkili şahsın
Adı Soyadı
Unvanı
İmza ve Mühür

Römork veya Karavan (varsa) bu kısımda doldurulacak

Otomobilin

- 1- Markası :
2- Tipi :
3- Modeli :
4- Cinsi :
5- Motor No :
6- Şasi No :
7-Radyo-teyp markası :
8-Türkiye'ye giriş tarihi :

Taşıt Sahibinin

- 1-Adı soyadı :
2-Doğum yeri :
3-Doğum tarihi :
4-e-mail adresi :
5-GSM No :

.....Bakanlığınca/Teşkilatınca/Kuruluşunca yukarıda evsafi
gösterilen taşıtım hakkında taahhüt olunan hususları aynen kabul ve beyan ederim.

Tarih ve İmza

EK: 2

YURTDIŞINA TAŞITSIZ ÇIKACAK ŞAHISLARA İLİŞKİN TAAHHÜTNAME

..... isimli şahıs tarafından geçici ithalat rejimi
kapsamında yurda girişi yapılan aşağıda özellikleri belirtilen taşıt ile ilgili olarak, söz konusu
şahıs ila tarihleri arasında geçici olarak
yurtdışında bulunacağından taşıtının yukarıda belirtilen süre zarfında tarafımızca
.....

..... adresinde muhafaza edileceğini ve söz
konusu süre içerisinde kullanılmayacağını beyan ve taahhüt ederim.

.../.../20...

Yetkili Şahsın
Adı Soyadı
Unvanı ve İmzası

Otomobilin

- 1- Plakası :
2- Markası :
3- Tipi :
4- Modeli :

5- Cinsi :
6- Motor No :
7- Şasi No :
8-Radyo-teyp markası :
9-Türkiye'ye giriş tarihi :

Bu kısım gümrük idaresi tarafından doldurulacaktır

Yukarıda adı geçen şahsın geçici olarak yurtdışına çıkışlarında ve tekrar yurda girişlerinde pasaportunda yazılı olan taşıt meşruhatının nazarı itibara alınmamasını rica ederim.

.../.../20...

Gümrük
Yetkilisinin
Adı Soyadı
Unvanı
İmza ve Mühür

[R.G. 15 Ekim 2010 – 27730]

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ
SERİ: C
SIRA NO: 2

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun¹ 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilen amme alacaklarına uygulanacak yıllık tecil faizi oranı ile aynı Kanunun 51 inci maddesi uyarınca ödeme müddeti içerisinde ödenmeyen amme alacaklarına vadenin bitim tarihinden itibaren uygulanacak gecikme zammı oranının belirlenmesine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

I - TECİL FAİZİ

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesi ile Bakanlığımıza tanınan yetkiye istinaden, halen yıllık %19 olarak uygulanmakta olan tecil faizi oranı bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yıllık %12 olarak belirlenmiştir.

Bundan böyle, 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine istinaden bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yapılacak müracaatlara dayanılarak tecil edilen amme alacaklarına yıllık %12 oranında tecil faizi uygulanacaktır.

Bu Tebliğin yayımı tarihinden önceki müracaatlara dayanılarak tecil edilecek olan amme alacaklarına, müracaat tarihlerinden bu Tebliğin yayımı tarihine kadar (bu tarih hariç)

geçen süre için geçerli olan oranda, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren de yıllık %12 oranında tecil faizi uygulanması gerekmektedir.

Aynı şekilde, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarının bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, bu Tebliğin yayımı tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için geçerli olan oranlarda, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren de yıllık %12 oranında tecil faizi uygulanacaktır.

16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Bazı Kanunlarda ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun² geçici 6 ncı maddesi ile 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun³ geçici 2 nci maddesi kapsamında tecil edilip de tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan alacaklar:

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu ve özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş ve Türkiye'de sportif alanda faaliyet gösteren spor kulüplerinin;

1. 5228 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinden yararlanmak üzere yapmış oldukları müracaatlara istinaden tecil edilen borçlarına;

- 434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin⁴ yürürlüğe girdiği 4/3/2005 tarihine kadar geçen süreler için (bu tarih hariç) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(36/6=)$ %6 oranında,

- 434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği tarihten 438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin⁵ yürürlüğe girdiği 28/04/2006 tarihine kadar geçen süreler için (bu tarih hariç) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(30/6=)$ %5 oranında,

- 438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği tarihten Seri: C Sıra No: 1 Tahsilat Genel Tebliğinin⁶ yürürlüğe girdiği 21/11/2009 tarihine kadar geçen süreler için (bu tarih hariç) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(24/6=)$ %4 oranında,

- Seri: C Sıra No: 1 Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği 21/11/2009 tarihinden (bu tarih dahil) sonra yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(19/6=)$ %3,167 oranında, yıllık tecil faizi uygulanmaktaydı.

2. 5766 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinden yararlanmak üzere yapmış oldukları müracaatlara istinaden tecil edilen borçlarına;

- 438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği tarihten Seri: C Sıra No: 1 Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği 21/11/2009 tarihine kadar geçen süreler için (bu tarih hariç) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(24/6=)$ %4 oranında,

- Seri: C Sıra No: 1 Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği 21/11/2009 tarihinden (bu tarih dahil) sonra yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(19/6=)$ %3,167 oranında, yıllık tecil faizi uygulanmaktaydı.

Anılan madde hükümlerine göre tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarının bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren (bu tarih dahil) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan $(12/6=)$ %2 oranında yıllık tecil faizi uygulanacaktır.

Tecil faizi, Seri: A Sıra No: 1 Tahsilat Genel Tebliğinde⁷ yer alan esaslar doğrultusunda hesaplanacaktır.

II - GECİKME ZAMMI

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasının Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 19/11/2009 tarihli ve 27411 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2009/15565 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 19/11/2009 tarihinden geçerli olmak üzere amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı %1,95 oranında gecikme zammı uygulanmaktaydı.

Anılan maddenin Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 19/10/2010 tarih ve 27734 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 12/10/2010 tarih ve 2010/965 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı %1,40 oranında gecikme zammı uygulanması kararlaştırılmış ve belirtilen Karar 19/10/2010 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Buna göre, 19/10/2010 tarihinden önce vadesi geldiği halde bu tarihe kadar ödenmemiş olan amme alacaklarının bu tarihten itibaren ödenecek kısımlarına ve 19/10/2010 tarihinden itibaren vadesi geldiği halde vadelerinde ödenmeyen amme alacaklarına her ay için ayrı ayrı %1,40 oranında ve Seri: A Sıra No: 1 Tahsilat Genel Tebliğinde yer alan esaslar doğrultusunda gecikme zammı uygulanacaktır.

Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesi uyarınca, ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesaplandığından, 19/10/2010 tarihinden itibaren (bu tarih dahil) günlük gecikme zammı oranı $(1,40/100/30=)$ 0,000467 olarak uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

¹ 28/7/1953 tarihli ve 8469 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

² 31/7/2004 tarihli ve 25539 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

³ 6/6/2008 tarihli ve mükerrer 26898 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁴ 4/3/2005 tarihli ve 25745 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁵ 28/4/2006 tarihli ve 26152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁶ 21/11/2009 tarihli ve 27413 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁷ 30/6/2007 tarihli ve 26568 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[R.G. 21 Ekim 2010 – 27736]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

Seyitgazi Asliye Hukuk Mahkemesinin 2003/141 Esas Sayılı dosyası ile birleştirilen Seyitgazi Sulh Hukuk Mahkemesinin 2004/319 Esas, 2005/57 karar sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersansıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziya Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanunun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 8 Ekim 2010 – 27723]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2009 yılı gayri safi gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Bursa Onuncu Noterliği 1 Aralık 2010, Ankara Onyedinci Noterliği 2 Aralık 2010, Bursa Dokuzuncu Noterliği 4 Aralık 2010 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

<u>SIRA NO</u>	<u>NOTERLİĞİN ADI</u>	<u>2009</u>	<u>YILI</u>
<u>GAYRİSAFİ GELİRLERİ</u>			
1 -	ANKARA ONYEDİNCİ NOTERLİĞİ	1.637.716,47.-TL.	
2 -	BURSA DOKUZUNCU NOTERLİĞİ	1.220.547,17.-TL.	
3 -	BURSA ONUNCU NOTERLİĞİ	1.359.508,76.-TL.	

[R.G. 15 Ekim 2010 – 27730]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Ankara 17. İcra Müdürlüğünün 2004/863 Esas sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

7887/1-1

Ankara 19. İş Mahkemesinin 2009/315 ve 2009/1016 Esas sayılı dosyalarının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 12 Ekim 2010 – 27727]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünden :

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığından (Bakanlık Muhabere Bürosu): Sayı: B.M.2009/99

Bakırköy Birinci (eski) Noteri Gülay ÇETİN hakkında, Türkiye Noterler Birliği Başkanlığının 09/03/2006 tarih ve Hukuk 592-5395 sayılı yazısı ile ekleri gereğince yapılan disiplin kovuşturması sonunda, Türkiye Noterler Birliği Disiplin Kurulunun 28/02/2008 tarih ve 2008/36 sayılı kararı ile "Kınama Cezası" verildiği, verilen bu kararın hukuki yönden uygun bulunduğundan onaylandığı, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 23/10/2008 gün ve 01-151-04-634-9960/22099 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Yukarıda yazılı kararın Gülay ÇETİN'e Tebligat Kanununun 28. ve devamı maddeleri gereğince Resmi Gazete'de ilan edilmiş tebliği, ilan tarihinden itibaren 15 gün sonra tebliğ edilmiş sayılacağı ilan edilmiştir.

[R.G. 18 Ekim 2010 – 27733]
— • —